

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS

SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS

EDUKOLOGIJOS KATEDRA

Ieva Čekavičiūtė

**SKAITMENINIŲ MOKYMOŠI PRIEMONIŲ TAIKYMAS UGDANT
II KLASĖS MOKINIŲ GIMTOSIOS KALBOS SUPRATIMO IŠ
KLAUSOS GEBĖJIMUS**

Baigiamasis magistro projektas

Vadovė

Doc. dr. Aldona Augustinienė

Kaunas, 2017

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS

TVIRTINU
Krypties studijų programos vadovė
Doc. dr. Berita Simonaitienė

**SKAITMENINIŲ MOKYMO SI PRIEMONIŲ TAIKYMAS UGDANT
II KLASĖS MOKINIŲ GIMTOSIOS KALBOS SUPRATIMO IŠ
KLAUSOS GEBĖJIMUS**

Edukacinės technologijos
(Kodas 621X20003)

Projektą atliko
(parašas) Ieva Čekavičiūtė
(data)
ieva.cekaviciute@gmail.com

Vadovė
(parašas) Doc. dr. Aldona Augustinienė
(data)

Recenzentė
(parašas) Doc. dr. Nida Ambrasė
(data)

KAUNAS, 2017

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS

Ieva Čekavičiūtė

Edukacinės technologijos, II kursas

Baigiamojo projekto „Skaitmeninių mokymosi priemonių taikymas ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus“

AKADEMINIO SAŽININGUMO DEKLARACIJA

2017 m. gegužės 24 d.

Kaunas

Patvirtinu, kad mano, Ievos Čekavičiūtės, baigiamasis projektas tema „Skaitmeninių mokymosi priemonių taikymas ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos iš klausos gebėjimus“ yra parašytas visiškai savarankiškai, o visi pateikti duomenys ar tyrimų rezultatai yra teisingi ir gauti sąžiningai. Šiame darbe nei viena dalis nėra plagijuota nuo jokių spausdintinių ar internetinių šaltinių, visos kitų šaltinių tiesioginės ir netiesioginės citatos nurodytos literatūros nuorodose. Įstatymų nenumatytų piniginių sumų už šį darbą niekam nesu mokėjęs.

Aš suprantu, kad išaiškėjus nesąžiningumo faktui, man bus taikomos nuobaudos, remiantis Kauno technologijos universitete galiojančia tvarka.

(vardą ir pavardę įrašyti ranka)

LENTELĖS

1.3.1	Gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo edukacinių aplinkų klasifikacija	28
2.1.1	II klasės mokinių dalyvavimas veikoje tyrimo metu	31
2.4.1	Lygių skyrimo už gimtosios kalbos supratimą iš klausymo gebėjimus remiantis „Pradinio ugdymo bendrosiomis programomis“	39
3.1.1.1	SMP vertinimo charakteristikos, kriterijai ir indikatoriai	45
3.1.2.1	SMP vartotojo sąsajos savybės	49
3.1.2.2	SMP turinio savybės	50
3.1.3.1	Gimtosios kalbos supratimo iš klausymo gebėjimai prieš edukacinį eksperimentą	52
3.1.3.2	Gimtosios kalbos supratimo iš klausymo gebėjimai po edukacinio eksperimento	59

PAVEIKSLAI

1	Skaitmeninių mokymosi priemonių taikymas ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus, tyrimo modelis	11
1.1.1	Supratimui iš klausos reikalingos supratimo strategijos	14
1.2.2	Supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo seka (pagal J. Pribušauskaitę, 2010)	20
2.1.1	Edukacinio eksperimento loginė schema	33
3.1.3.1	Kriterijaus „Suprasti klausymosi paskirtį ir naudą“ lygiai prieš edukacinį eksperimentą	53
3.1.3.2	Kriterijaus „Aktyviai klausytis ir suprasti informacijos turinį“ lygiai prieš edukacinį eksperimentą.	54
3.1.3.3	Kriterijaus „Išklausius tekstą, interpretuoti, daryti išvadas“ lygiai prieš edukacinį eksperimentą	55
3.1.3.4	Kriterijaus „Vertinti išgirstą informaciją“ lygiai prieš edukacinį eksperimentą	56
3.1.3.5	Kriterijaus „Taikyti suvokimo iš klausos strategijas“ lygiai prieš edukacinį eksperimentą	57
3.1.3.6	Duomenys apie anksčiau vykdytą gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymą naudojant SMP	58
3.1.3.7	Kriterijaus „Suprasti klausymosi paskirtį ir naudą“ lygiai po edukacinio eksperimento	60
3.1.3.8	Kriterijaus „Vertinti išgirstą informaciją“ lygiai po edukacinio eksperimento	61
3.1.3.9	Kriterijaus „Išklausius tekstą, interpretuoti, daryti išvadas“ lygiai po edukacinio eksperimento	62
3.1.3.10	Kriterijaus „Vertinti išgirstą informaciją“ lygiai po edukacinio eksperimento	63
3.1.3.11	Kriterijaus „taikyti supratimo iš klausos strategijas“ lygiai po edukacinio eksperimento	64
3.2.1	Skaitmeninių mokymosi priemonių taikymas II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus ugdymo modelis	67

TURINYS

1.	II KLASĖS MOKINIŲ GIMTOSIOS KALBOS SUPRATIMO IŠ KLAUSOS GEBĖJIMŲ UGDYMAS TAIKANT SKAITMENINES MOKYMOŠI PRIEMONES.....	14
1.1.	Mokinių gebėjimai suprasti gimtąją kalbą iš klausos.....	14
1.2.	Supratimo iš klausos ugdymo esmė ir principai.....	21
1.3.	II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymas taikant skaitmenines mokymosi priemones modelio pagrindimas ir charakteristikos.....	28
2.	II KLASĖS MOKINIŲ GIMTOSIOS KALBOS SUPRATIMO IŠ KLAUSOS GEBĖJIMŲ UGDYMO TAIKANT SKAITMENINES MOKYMOŠI PRIEMONES METODIKA.....	31
2.1.	Tyrimo dizainas ir metodai.....	31
2.2.	Tyrimo imtis.....	36
2.3.	Tyrimo etika.....	38
2.4.	Tyrimo instrumentai.....	39
3.	II KLASĖS MOKINIŲ GIMTOSIOS KALBOS SUPRATIMO IŠ KLAUSOS GEBĖJIMŲ UGDYMO TAIKANT SKAITMENINES MOKYMOŠI PRIEMONES TYRIMO REZULTATAI IR DISKUSIJA.....	44
3.1.	Skaitmeninių mokymosi priemonių taikymas ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus, tyrimo rezultatų analizė.....	44
3.1.1.	Dokumentų turinio analizės rezultatai.....	44
3.1.2.	Stebėjimų dienoraščio analizė.....	51
3.1.3.	Edukacinio eksperimento rezultatų analizė.....	53
3.2.	SKAITMENINIŲ MOKYMOŠI PRIEMONIŲ TAIKYMAS UGDANT II KLASĖS MOKINIŲ GIMTOSIOS KALBOS SUPRATIMO IŠ KLAUSOS GEBĖJIMUS, TYRIMO REZULTATŲ DISKUSIJA	
	Išvados.....	69
	Rekomendacijos.....	70
	Literatūra.....	71
	Priedai.....	78

Čekavičiūtė I. (2017). The development of 2nd grade pupils native language listening comprehension by applying digital learning tools. Masters work in Education Science. Study programme 621X20003. Supervisor dr. assoc. prof. A. Augustinienė. Kaunas: Faculty of Social Sciences, Kaunas University of Technology.

Key words: listening; development; 2nd grade pupils; digital learning tools; comprehension.

SUMMARY

In today's educational system the attention given to improve the skills of listening comprehension and to the development of tools that could be used to improve these skills is not sufficient. Usually, only the skills of speaking, reading or writing are studied (Jovaiša, 2001). However, the student's continued success in learning, reading, writing and speaking greatly depends on the basic skill of listening (Fulya, Bayar and Semra, 2009). It should be noted that we were unable to find any studies analysing the listening comprehension skills of primary-school-aged pupils in Lithuania. Therefore, the assessment of listening comprehension development methods applying digital learning tools is relevant in the improvement of contemporary educational practice.

Since the development methods of 1st – 2nd grade pupils native language listening comprehension by applying digital learning tools is not appropriately developed, it is expedient to raise the following **problematic research question**: what methods should be applied for the development of 2nd grade pupils native language listening comprehension by applying digital learning tools?

The object of the research: the development of 2nd grade pupils native language listening comprehension by applying digital learning tools.

The aim of the research: to perform an assessment of 2nd grade pupils native language listening comprehension by applying digital learning tools development possibilities.

The objectives of the research:

1. To disclose the theoretical basis of the development of 2nd grade pupils native language listening comprehension by applying digital learning tools.
2. To substantiate the development methods of 2nd grade pupils native language listening comprehension by applying digital learning tools.
3. To determine the results of the development methods of 2nd grade pupils native language listening comprehension by applying digital learning tools.

The following **data collection methods** were used in the research: analysis of scientific literature and documents, educational experiment, interview method, criterial observation. The following **data analysis methods** were used: qualitative content analysis, interview content analysis, comparative analysis.

After performing the analysis of the scientific literature, it is determined that native language listening comprehension ability of 2nd grade pupils is an active activity in which information is received and addressed. This activity requires concentration. This activity is the basis of human communication, acquiring of new information, and orientation in the environment.

For the purpose of native language listening comprehension ability development the student must: actively listen and understand the content of the information, after hearing the text, interpret, draw conclusions, evaluate the information that was heard, apply listening strategies, understand the purpose and benefits of the listening process. 2nd grade students' native language listening comprehension development by applying digital learning tools, must be pre-planned and presented to the student in advance. The tasks that are presented should have defined goals before the listening process, the context and meaning should be understood and individual and group activities by applying digital learning tools should be promoted.

In order to substantiate the method of 2nd grade pupils native language listening comprehension skills development by using digital learning tools a qualitative research strategy was chosen. The research data was collected with the use of the following data collection methods: interview, educational experiment, observation. Qualitative content data analysis was performed for the evaluation of collected results. The methods are based on previously executed studies in the field of listening education. The educational experiment took place in Kaunas primary school "N", 2nd grade, which is attended by 8 to 9-year-old pupils. Pupils from a single class were chosen for the study. The study included 10 pupils (5 boys, 5 girls), of an average age of 8.7 years. During the study 20 interviews were performed, which were used to interpret the 2nd grade pupils native language listening comprehension ability development opportunities by digital learning tools. Activities with digital learning tools were also monitored and recorded in monitoring logs (N = 80).

The study of digital learning tool application for the development of 2nd grade pupils native language listening comprehension skills revealed that pupils understanding of the minimum and partial listening abilities can be improved with the use of digital learning tools. Prior to the educational experiment execution, the pupils listening comprehension abilities were evaluated which, were minimal or partial. In order to determine the possibilities of applying digital learning tools for 2nd grade pupils native language comprehension skills development, an educational experiment was carried out. The process of the educational experiment revealed that the learner is motivated by structured tasks applying digital learning tools, when it is clear and the pupils knows what to expect. The data analysis that was performed after the educational experiment determined that a consistent development of 2nd grade pupils native language comprehension abilities from hearing by using digital tools improves the ability to

selectively concentrate attention, improves self-motivation, the ability to apply already existing knowledge and the development of the ability to comprehend the meaning of various texts.

IVADAS

Šiuolaikinėje edukacinėje sistemoje supratimo iš klausos gebėjimų tobulinimui bei tobulinimo priemonių vystymui nėra skiriama pakankamai dėmesio. Anot Jovaišos (2001) įprastai tiriamas kalbėjimas, skaitymas ar rašymas. Taip atsitiko, nes suvokimas iš klausos buvo traktuojamas kaip savaime raidos eigoje išsivystantis sugebėjimas, kurio lavinimas nėra prioretizuojamas. Tačiau supratimo iš klausos ir jo ugdymas yra ypatingai svarbus asmeninis gebėjimas, potencialiai nulemiantis akademinę ir profesinę sėkmę. Pagal M. E. Reynolds ir M. Fish (2010), kalbos ir supratimo iš klausos įgūdžiai būtini socializacijai, žodyno plėtrai bei rašybos mokymuisi. Supratimo iš klausos svarba pabrėžiama ir Eunkyong (2012): „dėl supratimo iš klausos kompetencijos stokos gali kilti nesusikalbėjimo galimybė visose sferose: darbe, mokykloje, šeimoje ir kitur.“

Supratimas iš klausos – informacijos gavimo būdas ir reagavimas į ją. Tai aktyvios protinės veiklos ir susikaupimo reikalaujantis procesas, kurio dėka girdimi garsai yra paverčiami suprantama informacija. Žmonės dėl klausymo(si) gali bendrauti tarpusavyje, sužinoti reikšmingos informacijos, orientuotis aplinkoje.

Prieš pradėdami lankyti mokyklą vaikai jau turi supratimo iš klausos gebėjimų, bet jie būna dar pernelyg menki, kad būtų galima juos naudoti efektyviai. Remiantis Chand (2007), supratimas iš klausos turi didelę reikšmę kalbos mokymuisi ir yra vienas pagrindinių kalbos gebėjimų. Supratimo iš klausos gebėjimus geriausia pradėti ugdyti kuo anksčiau, nes kokybiškas supratimas iš klausos padeda vaikams geriau suprasti girdimą informaciją. I klasėje mokiniai jau turi supratimo iš klausos gebėjimų pagrindą. Pradinio ugdymo bendrosiose programose, lietuvių kalbos skyriuje, skirtam I – II klasei, nurodoma, kad supratimas iš klausos yra ugdymo procese integruojama kalbinės veiklos sritis – mokinys turi gebėti girdėti žmogų, su kuriuo kalbasi, suvokti, apie ką kalbama, išklaudyti šalia esantįjį, noriai klausytis sekamos pasakos, sakmės, eilėraščių, liaudies dainų, skaitomų tekstų bei suvokti elementarų klausomą dalyką ir meninį tekstą.

Asmens supratimo iš klausos gebėjimai turi didelę įtaką bendrai komunikavimo gimtąja kalba kompetencijai ir jos ugdymui. Esant šiai kompetencijai, kalba yra suvokiama kaip socialinis kultūrinis reiškinys, kuris įgalina pažinti pasaulį ir save, dalyvauti visuomenės gyvenime, bendrauti, tobulėti, sėkmingai siekti savo tikslų (Ugdymo plėtro centras, 2015). Labai svarbu gebėti priimti kuo įvairesnio pobūdžio informaciją, kuri apimtų ne tik faktus, bet ir nuomones, emocijas ir kt. Tačiau šis tikslas pasiekiamas tik išsiugdžius atitinkamus gebėjimus, padedančius bendrauti su kitais žmonėmis, visomis įmanomomis formomis dalytis su jais patirtimi. Mokykloje supratimo iš klausos gebėjimų ugdymui skirtos užduotys turi būti skiriamos tinkamai ir pedagogiškai. Supratimo iš klausos turi būti mokoma

interaktyviai, kalbėjimo ir supratimo iš klausos aspektu, nes realiame gyvenime supratimas iš klausos yra integruotas į visas sferas (Pichora-Fuller 2016, Kök 2014, Tավil, 2010).

Supratimo iš klausos proceso interaktyvumo reikalavimą įvykdyti padeda skaitmeninės ugdymo priemonės. Tinkamas jų parinkimas ir sumodeliavimas leidžia ne tik užtikrinti efektyvų atgalinį ryšį, bet ir pasižymi efektyvesniu ugdomojo asmens dėmesio koncentravimu. Įgyvendinant ugdymo programų reikalavimus, skaitmeninės mokymosi priemonės anksčiau nebuvo diegiamos, nes buvo manoma, kad dėl skaitmeninių mokymosi priemonių kaltės gali nukentėti vaikų mokymosi rezultatai. Šiuolaikiniai tyrimai rodo, kad dėl pasipriešinimo efektyviam skaitmeninių mokymosi priemonių naudojimui ugdymo procese galėtų būti sprendžiama kuriant naujas idėjas apie vaikų skaitmeninius žaidimus, kurie padėtų pedagogams pripažinti vaikų veiklos su skaitmeninėmis mokymosi priemonėmis naudą (S. Edwards ir J. Bird, 2015).

Reikėtų pažymėti, kad nepavyko rasti Lietuvoje atliktų jaunesniojo mokyklinio amžiaus vaikų supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo tyrimų. Tačiau buvo nagrinėtas supratimo iš klausos gebėjimų ugdymas 10–12 klasėse autorės Pribušauskaitės (2010), kuri tyrinėjo supratimo iš klausos proceso sudėtingumą, jo receptinę veiklą. Taip pat nagrinėjo supratimo iš klausos mokymosi tinkamas strategijas atsižvelgiant į supratimo iš klausos tikslą ir teksto pobūdį, sudarant kuo tikroviškesnes supratimo iš klausos sąlygas. supratimo iš klausos gebėjimų sritis yra apleista ugdymo praktikoje, kadangi paprastai tiriamas kalbėjimas, skaitymas ar rašymas (Kewlani, 2013 ir Moncrieff, 2011). Tačiau nuo supratimo iš klausos gebėjimų išsiugdymo priklauso mokinio tolesnio mokymosi sėkmė, skaitymo, rašymo ir kalbėjimo pagrindai (Fulya, Bayar ir Semra, 2009). Todėl supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo metodikų vertinimas yra aktualus šiuolaikinės ugdymo praktikos tobulinimui.

Nepaisant to, kad supratimo iš klausos ugdymas yra aptariamasis Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintose bendrosiose programose (2014) ir Ugdymo plėtros centro tinklalapyje (2015), supratimo iš klausos ugdymui šiuolaikiniame švietime turėtų būti skiriama daugiau dėmesio. Supratimo iš klausos ugdymo svarbą taip pat pabrėžė Jovaiša (2001) ir Liubinienė (2009).

Kadangi I–II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos ugdymo pasitelkiant skaitmenines mokymosi priemones nepavyko rasti, todėl keliamas **probleminis tyrimo klausimas**: Kaip ugdyti skaitmeninių mokymosi priemonių taikymo II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus?

Tyrimo objektas: skaitmeninių mokymosi priemonių taikymo II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymas.

Tikslas: nustatyti skaitmeninių mokymosi priemonių taikymo II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo galimybes.

Uždaviniai:

- atskleisti skaitmeninių mokymosi priemonių taikymo II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo galimybes;
- pagrįsti skaitmeninių mokymosi priemonių taikymo II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo, tyrimo metodologiją;
- nustatyti II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimo ugdymo pasitelkiant skaitmenines mokymosi priemones, galimybes;

Konceptualios nuostatos:

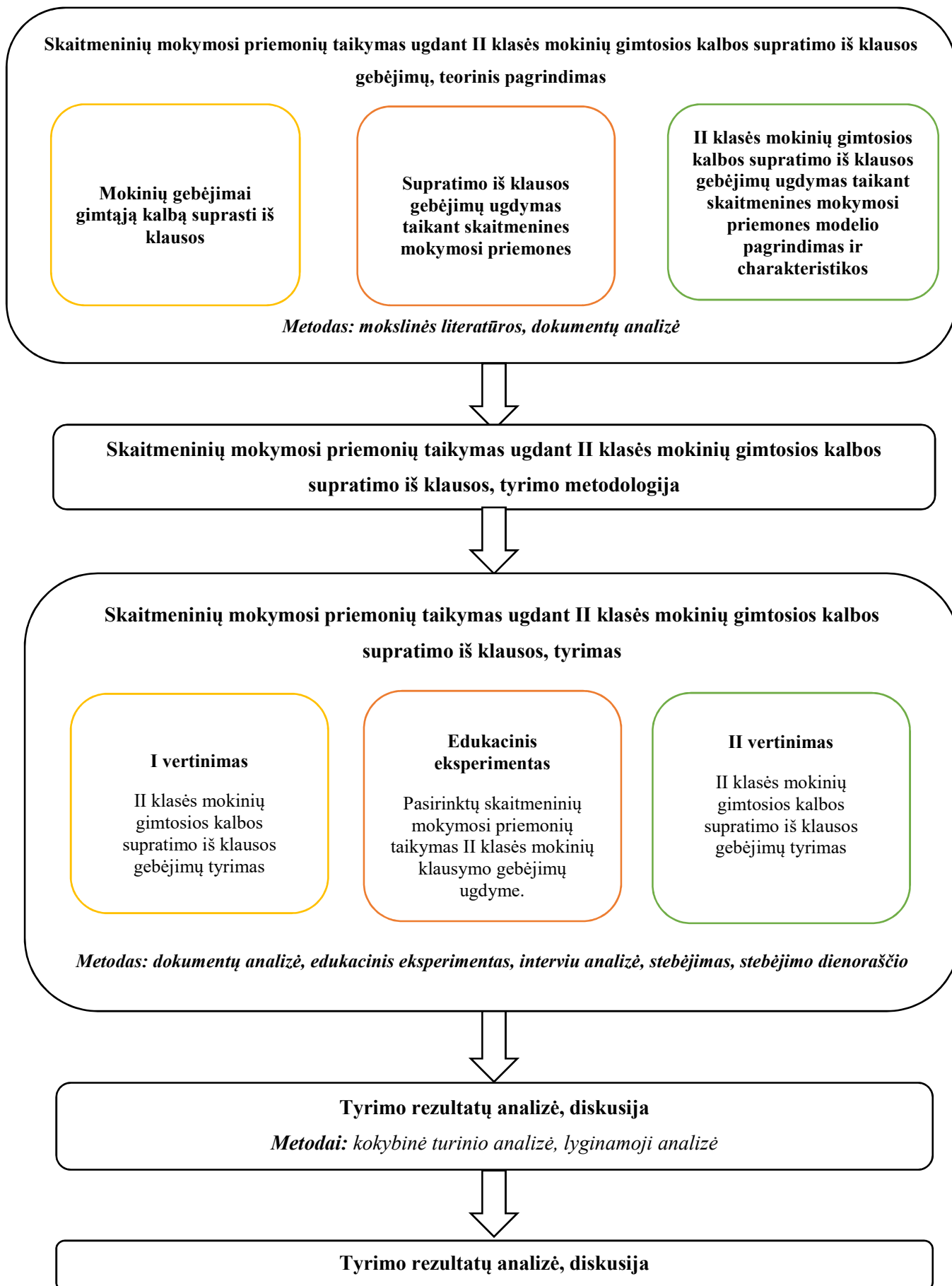
1. Supratimą iš klausos lavinantys praktiniai užsiėmimai skirstomi į tris dalis: prieš klausymą, klausymo metu, po klausymo. Ši forma atitraukia dėmesį nuo klausymo testavimo ir sutelkia į klausomos informacijos panaudojimą. (L. Miller, 2003);
2. Supratimas iš klausos pirmiausia turėtų būti orientuotis selektyvaus dėmesio, savimotyvecijos, esamų žinių, teksto reikšmės ugdymą (R. L. Oxford, 2017).
3. Supratimo iš klausos veikla turi būti suplanuojama ir tinkamai pateikiama mokiniams. Klausytojas ne tik visada klausosi, bet ir reaguoja į kalbėtoją ar užduoda klausimų gaunamai informacijai klasifikuoti. Aktualiausia problema, kaip suprasti, kokios informacijos jie klausosi ir koku būdu į ją tinkamai atsakyti žodžiu. (I. Kök, 2014).
4. Užduotys turi būti daugiamodelinio tipo: keltų tikslus prieš klausymą, kad būtų išsiaiškinamas klausomos informacijos kontekstas. Keltų tikslus prieš klausymą, kad būtų suvokiama užduoties prasmė – paaiškinti, kodėl klausomasi ir ko siekiama. Leistų panaudoti multimedijas 7–8 metų amžiaus mokiniams. Skatintų individualią ar grupinę refleksiją. Padėtų įsisavinti naują informaciją. Padėtų aiškintis klausymo metu gautą informaciją, apgalvoti tikslus prieš antrą klausymą, kad būtų suvokiama užduoties prasmė. (J. Pribušauskaitė, 2010; Meskill 1996);

Duomenų rinkimo metodai: Mokslinės literatūros ir dokumentų analizė, edukacinis eksperimentas, interviu metodas, kriterinis stebėjimas.

Duomenų analizės metodai:

Kokybinė turinio analizė, interviu turinio analizė, lyginamoji analizė.

Skaitmeninių mokymosi priemonių taikymas ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus, tyrimo eiga pateikta 1 pav.

1 pav. Skaitmeninių mokymosi priemonių taikymas ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus, tyrimo modelis

Darbo mokslinis naujumas:

- išanalizuoti skaitmeninių mokymosi priemonių taikymą ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus, teoriniai aspektai;
- teoriškai pagrįsta ir empiriškai patikrinta skaitmeninių mokymosi priemonių taikymo ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus, tyrimo metodologija;
- nustatytos skaitmeninių mokymosi priemonių taikymo ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus, galimybės.

Darbo praktinis reikšmingumas:

- empirinio tyrimo rezultatai padės pradinio ugdymo pedagogams taikant skaitmenines mokymosi priemones tobulinti II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus;
- nustatyta skaitmeninių mokymosi priemonių taikymo ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus, problema paskatins pedagogus naudoti ir kurti skaitmenines mokymosi priemones gimtosios kalbos supratimui iš klausos gebėjimams ugdyti.

Darbą sudaro: įvadas, trys dalys, išvados, rekomendacijos, literatūros sąrašas ir priedai. Darbo apimtis – 77 puslapių (18 paveikslų, 8 lentelės, 5 priedai). Literatūros sąrašė 111 šaltiniai.

1. II KLASĖS MOKINIŲ GIMTOSIOS KALBOS SUPRATIMO IŠ KLAUSOS GEBĖJIMŲ UGDYMAS TAIKANT SKAITMENINES MOKYMOSI PRIEMONES

Šioje dalyje pateikiami mokslinės literatūros turinio analizė – siekiant atskleisti II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų galimybes teorinius aspektus ir edukacinio eksperimento nuostatas. Nustatyti skaitmeninių mokymosi priemonių taikymo galimybes supratimo iš klausos gebėjimų ugdyme.

1.1. Mokinių gebėjimai suprasti gimtąją kalbą iš klausos

Supratimas iš klausos – gebėjimas išklaudyti, suprasti ir reaguoti į informaciją, kurią girdime. Tai yra aktyvus ir koncentruojantis procesas, kuris leidžia girdimus garsus paversti išanalizuota informacija (Fulya, Bayar, Semra, 2009). Supratimas iš klausos bendravimui yra būtinas (Lamm, 2013). Jos teigimu, supratimo iš klausos gebėjimai ypač reikalingi, kai atsiranda konfliktas. Konflikto metu būtina gerai įsiklausyti ir išklaudyti savo pašnekovą. Supratimas iš klausos yra aktyvi veikla – sudėtingas, aktyvus procesas, kurio metu klausytojas turi atskirti garsus, suprasti žodyną ir gramatinę struktūrą, suvokti stresą ir intonaciją, panaudoti informaciją, kuri buvo surinkta iš anksčiau ir interpretuoti kaip tiesioginį didesnį sociokultūrinį kontekstą. Gimtosios kalbos ugdymui svarbi yra ne tik gramatika, bet ir įgyti kalbos komunikaciniai gebėjimai, kurie lemia supratimo iš klausos integracijos svarbą. Klausytojai turi būti aktyvūs apdorojant informaciją. Orientuojamasi į specialią vaikų amžiaus grupę – II klasės mokinius, remiantis bendrojo ugdymo programomis (2016). Programoje teigiama, kad I – II klasės mokiniams tampa aktualu siekti gerinti savo klausimo sugebėjimus. I klasės mokiniai buvo neįtraukti, kadangi remiantis S. Burvytė (2011) yra išgyvenama krizė, kurios metu mokiniai nori mokytis, bet bijo mokyklos. Tokiomis sąlygomis mokiniams reikia adaptacinio periodo, kuris padeda priprasti prie mokyklos.

Girdėjimas ir supratimas iš klausos yra ne ta pati sąvoka. Girdėjimas yra pojūtis, tuo tarpu supratimu iš klausos yra aktyvus procesas. Supratimui iš klausos reikia susikoncentruoti į perteikiamą informaciją, suvokti ir interpretuoti, analizuoti ir įvertinti, kad informaciją galima būtų suprasti, spręsti, atsakyti, atsiminti. Pagrindiniai supratimo iš klausos tipai yra aktyvus supratimas iš klausos (suprantama visa perteikiama informacija, tinkamai reaguojama į klausomą informaciją, tinkamas grįžtamasis ryšys),

selektyvus supratimas iš klausos (atsimenami tik atrinktinai dalykai, tema klausytojui nėra maloni), ignoruojantis supratimas iš klausos (informacija visiškai nepriimama) (Manyozo, 2016).

Remiantis klausymo strategijomis (Oxford, 2017) efektyvus supratimas iš klausos susideda iš selektyvus dėmesio, savimotyvacijos, esamų žinių plėtojimo, teksto reikšmės suvokimo.

1.1.1 pav. Supratimui iš klausos reikalingos supratimo strategijos

Supratimui iš klausos reikalingi atitinkami gebėjimų komponentai, kurie pavaizduoti 1.1.1 paveiksle. Pirmiausiai reikia neturėti išankstinės nuomonės apie būsimą klausomą informaciją, nes kitaip neišgirstama tiksliai perduodama informacija (Bodie, 2016, V. Ferraro, 2013). Supratimo iš klausos metu taip pat negali būti trukdžių, kurie kenkia informacijos supratimui iš klausos. Reikia stebėti pašnekovo neverbaliinę kalbą, kuri gali atskleisti dalį informacijos. Taip pat dalį informacijos perduoda žmogaus jausmai kalbėjimo metu. Supratimo iš klausos metu jei yra įmanoma reikia siekti nesuprantamų dalykų paaiškinimo naudojant atvirus ir uždarus klausimus bei skatinti klausomąją informaciją papildančius vizualinius ženklus. Klausytojas rodydamas susidomėjimą motyvuoją šnekėtoją aiškiau ir sklandžiau kalbėti, taip padedant klausytojui geriau suprasti klausomą informaciją. Po supratimo iš klausos veiklos reikia ištyrinėti perduotą informaciją, atliekant refleksijos ir apibendrinimo veiklas (Bodie, 2016, V. Ferraro, 2013).

B. Madison (2010) tyrinėjo funkcinę anatomiją supratimo iš klausos ir skaitymo supratimo vystymosi metu ir tiesiogiai palygino funkcinės anatomijos pokyčius, atsirandančius klausantis istorijos ir tyliai skaitant istoriją. Skaitymo ir supratimo iš klausos palyginimas, lyginant funkcinės anatomijos pokyčius yra informatyvus būdas leidžiantis nustatyti nervinių impulsų unikalias reakcijas į šias užduotis. Raidos pagrindas yra nervų sistemos skirtumai, susiję su supratimo iš klausos ir skaitymu, atsirandantys vystymosi metu. Naujausi tyrimai rodo, kad perinatalinės smegenys pasirinktinai apdoroja klausai svarbią informaciją ir specifinę kalbą, priešingai nei skaitymą, kuris yra įgūdis, esantis unikalus žmonėms ir kurį tenka išmokyti. Tinkamai klausoma informacija yra tinkamai apdorojama mąstymo proceso metu ir turi didelės įtakos atminties formavimuisi. Dėl šios priežasties išgirsta informacija yra lengviau įsiminama (Kök, 2014).

II klasės mokiniai dažniausiai būna 7–8 metų amžiaus (priklausomai nuo to, kada vaikas pradėjo lankyti mokyklą), todėl bus aptariamas šio amžiaus tarpsnis. Analizuojant II klasės mokinių psichologinius ypatumus akcentuotina, kad dažniausiai išskiriamas amžiaus tarpsnis nuo 6 iki 11 metų (arba nuo 7 iki 11 metų), kuris pavadinamas vidutiniu mokykliniu amžiumi ar viduriniąja vaikyste, antrąja vaikyste. Išskiriami amžiaus tarpsnį – vidutinį mokyklinį amžių (nuo 6 iki 11 metų), kurio metu vaikai patiria menkavertiškumo krizę (Newman, 2015). Pagrindiniai sau keliami tikslai tokio amžiaus vaikams būna draugystė, įgūdžių mokymasis, savęs įvertinimas, konkrečios operacijos ir komandiniai žaidimai. Pasitelkiant skaitmenines mokymosi priemones galima sukurti žaidimais pagrįstą sistemą, padedančią tobulinti suvokimo iš klausos įgūdžius (Marsh, 2016). Tokiu būdu II klasės mokinių suvokimo iš klausos įgūdžių tobulinimas tampa lengvesnis ir malonesnis vaikams. Tai yra labai svarbu, kadangi „septynerių ar aštuonerių metų amžiuje nors ir sumažėja emocijų reikšmė ugdant dėmesį, bet vaikui sudominti ir išlaikyti jo dėmesį būtinos emocijos.“ (Pileckaitė Markovienė, Vystymosi

psichologija. Vaikystė, 2004, p. 107). Ši mintis aktuali ne tik dėl konkretaus vaikų amžiaus aptarimo šiame darbe, bet ir dėl to, kad nusakoma emocijų svarba ugdant dėmesį, kuris yra esminis mokymosi komponentas. Suprantama, kad klausytojas patiria įvairius psichologinius procesus, įprasminančius informaciją, kurios yra klausomasi. Išskyrus tuos atvejus, kai įvairios veiklų rūšys pritaikomos netinkamai ir nepedagogiškai, tai gali sukelti nuobodulį ir stresą visiems besimokantiems. Todėl supratimo iš klausos veiklos turi būti suplanuojamos ir tinkamai pateikiamos mokiniams (Kök, 2014). Klausytojas ne tik visada klausosi, bet ir reaguoja į kalbėtoją ar užduoda klausimų gaunamos informacijos klasifikacijai. Aktualiausia suprasti, kokios informacijos mokiniai klausosi ir koku būdu ją tinkamai pateikti. Tai aktualizuoja supratimo iš klausos integraciją.

„Suvokimas iš klausos yra integruotas į visas sferas, todėl jo turi būti mokoma interaktyviu būdu kalbėjimo ir supratimo iš klausos aspektu“ (Tavil, 2010). Jovaiša (2001) teigia, kad „suvokimas iš klausos yra kultūros vertybių perėmimas ir priėmimas klausos organais, jas suvokiant, apdorojant ir įsisąmoninant, todėl, suvokimas iš klausos yra pati svarbiausia veikla norint normalios ir greitos kalbos kompetencijos.“ (Kewlani, 2013, Moncrieff, 2011). Anot Jovaišos (2001) „suvokimas iš klausos edukacinėje sistemoje nėra pakankamai tyrinėjamas, nes paprastai tiriamas kalbėjimas, skaitymas ar rašymas. Taip atsitiko, nes suvokimas iš klausos buvo traktuojamas kaip įgūdis, kurį galima įgyti savaime, tad jo nereikia atskirai mokyti. Todėl supratimui iš klausos neskiriama pakankamai dėmesio ir mokiniai nesugeba tinkamai suvokti reikiamos informacijos.“ „Pradedant tirti kalbėjimą ir skaitymą reikia atkreipti dėmesį, kad suvokimas iš klausos užima 40 proc. kalbos įgūdžio, o kalbėjimas – 35 proc., skaitymas – 16 proc., o rašymas – 9 proc.“ (Licandro, 2016). Kiekvieno vaiko supratimo iš klausos gebėjimai yra individualūs. Supratimo iš klausos gebėjimai turi didelės įtakos ne tik bendravimo kompetencijoms, bet ir tarpasmeniniams ryšiams, deja, tokiam gebėjimui mokykloje skiriama mažiausiai dėmesio. Tai galima patvirtinti nagrinėjant nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo užduotis bei II klasės vadovėlių komplektus (Ömer, 2009). Nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo užduotys yra neorientuotos patikrinti supratimo iš klausos gebėjimus, kadangi tokio pobūdžio užduočių nėra. II klasės vadovėlių komplektuose supratimo iš klausos užduočių yra tačiau jų yra minimaliai (jos bus aptariamos kitame skyriuje). Dar išlikęs įsitikinimas, kad supratimo iš klausos įgūdis atsiranda spontaniškai, kaip kvėpavimas. Pabrėžtina bendradarbiavimo kalbinėse veiklose svarba. Yra svarbu suvokti, apie ką kalbama, išklausyti šalia esantįjį, žaisti kalbinius žaidimus. Vadinasi, supratimo iš klausos veikloje yra naudojama didelė dalis protinių gebėjimų vienu metu, kartu išlaikant mąstymo greitį ir tikslumą. Supratimo iš klausos veikla įvertinama pagal gimtosios kalbos žodyno turtingumą, kurį parodo individualūs žmonių žodžiai ir posakiai. Tokie įgūdžiai padeda sekti informaciją iš skirtingų šaltinių ir nustatyti ribas tarp reikšminių žodžių bei sutelkti dėmesį į įvairių žodžių potekstes ir

potekstinės informacijos išskyrimą, kai stresas teršia garsus (Cutler, 2012). Taigi suvokimas iš klausos nėra lengva veikla, todėl šis gebėjimas, kaip ir skaitymas, gali būti tobulinamas tik atkakliu darbu ir kartojimu. Visi keturi gebėjimai (supratimo iš klausos, rašymas, kalbėjimas, skaitymas) yra glaudžiai susiję, nors kartu yra labai skirtingi. Dėl šių gebėjimų mokiniai gali gerinti komunikacines kompetencijas. II klasės mokinių sugebėjimas apdoroti informaciją priklauso nuo trumpalaikės atminties ir kognityvinių procesų. Informacijos apdorojimo greičio įvairiame amžiuje skirtumai yra susiję su smegenų vystymosi ypatumais. Pasak R. Žukauskienės (2004), informacijai apdoroti yra labai svarbus dėmesys. Vaikas turi sugebėti atkreipti dėmesį į užduotį ir nekreipti dėmesio į trukdžius, kad galėtų reguliuoti, kontroliuoti savo elgesį ir mąstyti. Kalbant apie II klasės mokinių atmintį, reikėtų atkreipti dėmesį ir į ilgalaikę atmintį. Ilgalaikė atmintis skirstoma į tris tipus: atpažinimą¹, atsiminimą² ir rekonstrukciją³. Šie atminties tipai yra labai reikšmingi mokinių mokymosi procese, nes mokiniai naujus dalykus gali susieti su jau žinomais, taip įsisavindami naują informaciją. Taip pat mokiniai gali naudotis jau turima informaciją tobulindami savo gebėjimus.

Kalbos ir supratimas iš klausos įgūdžiai reikalingi socializacijai, žodyno plėtrai bei rašybos mokymuisi (Reynolds, 2010). Supratimas iš klausos yra skaitymo, rašymo ir kalbėjimo pagrindas. Taip yra todėl, kad vaikų gebėjimas apdoroti garsus suteikia jiems galimybę girdimus garsus paversti rašytine forma (Fulya, 2009). Ypač didelės įtakos supratimas iš klausos turi II klasės mokinių rašymui ir kalbėjimui. Eunkyong (2012) teigė, kad supratimo iš klausos svarba išskiriama, nes supratimas iš klausos yra bendravimo pagrindas. Straipsnyje rašoma, kad dėl supratimo iš klausos kompetencijos stokos gali kilti nesusikalbėjimo galimybė visose sferose: darbe, mokykloje, šeimoje ir kt. Supratimas iš klausos visada užima didelę bendravimo dalį, nes padeda suformuoti emocinį ryšį, savęs atradimą pokalbyje ir elgesio perkėlimą. Supratimo iš klausos gebėjimų yra įgyjama mokykloje ir namuose praktikos metu (Cook, 2008). Tyrinėtojai nustatė, kad teksto supratimas iš klausos klausytojams padeda du kartus geriau kontekstualizuoti girdimą informaciją. Tačiau, sunkiau suvokiamą informaciją pateikiančio teksto įsisavinimui gali neužtekti ir dviejų klausymų (Goh, 2016).

Supratimo iš klausos gebėjimų ugdymas, pasak J. Pribušauskaitės (2010), „priskiriamas recepcinei⁴ kalbos rūšiai. Svarbiausi recepciniai komponentai: raidžių ir garsų atpažinimas, supratimas ką reiškia žodis ar žodžių junginiai, sintaksių ryšių tarp komponentų nustatymas ir jų reikšmės suvokimas, teksto komunikacinio tikslo, autoriaus intencijos nustatymas, teksto apdorojimas remiantis

---

¹ Atpažinimas – stimulus siejantis su praeities susidūrimais.

² Atsiminimas – produktyvi atminties forma, kai sugebama spontaniškai prisiminti kažką, ko tuo metu nėra.

³ Rekonstrukcija – sudėtingas įsiminimas reikšmingos medžiagos, atgaminant išryškėja daugybė neatitikimų, skirtumų, daug papildomos informacijos.

⁴ „Recepcija – daug veikslių įtraukiančios skaitytojo ir klausytojo, konkretus teksto ir konteksto sąveikos rezultatas.“ (J. Pribušauskaitė, 2010 m.)

pamatinėmis žiniomis ir kognityvinėmis schemomis⁵“ (J. Priušauskaitė, Klausymo ir skaitymo gebėjimų ugdymas: tekstų parinkimo ypatumai, 2010).

Supratimo iš klausos veikloje vertinamas kontekstas, aktyvinama reikiama kognityvinė schema. Vėliau klausoma ir tikrinama, kiek nauja informacija dera prie pirmojo spėjimo, išklausius įvertinimą – ar viskas buvo suprasta ir ar neliko spragų. Jei rezultatas labai skiriasi nuo lūkesčių, veikla pradeda nuo pradžių.

Receptinės veiklos etapai yra planavimas, atlikimas, įvertinimas, taisymas.

Supratimo iš klausos yra sudėtinga receptinė veikla dėl to, kad klausant negalima pasirinkti tempo, naudotis pasparta⁶, grįžti prie jau girdėtos teksto atkarpos. Todėl supratimo iš klausos mokymas reikalauja pasirinkti tinkamas strategijas, atsižvelgiant į teksto pobūdį ir supratimo iš klausos tikslą bei sudaryti tikroviškas supratimo iš klausos sąlygas. J. Piaget (Myers, 2000) iškelia idėją apie pradinio ugdymo vaikų mąstymą ir teigia, kad tokio amžiaus vaikai mąsto konkrečių operacijų stadijomis (konservacija⁷, klasifikacija⁸, serijavimas⁹). Taip pat jis teigia, kad pradinio mokyklinio amžiaus mokiniai nesupranta metaforų ir posakių, tačiau kiti tyrimai (Winer, 1988; Honeck, Sowry, Voegtle, 1978; Aleksejav, 2001) rodo, kad tokio amžiaus vaikai adekvačiai¹⁰ supranta metaforas ir posakius bei vartoja juos savo kalboje, nors kartais nesuvokia, kad kai kurios metaforos vartojamos kaip posakiai. Verta paminėti, kad „J. Piaget idėjos turėjo didelę įtaką praktiniam mokytojų darbui. Kadangi vaikai mokosi aktyviai tyrinėdami aplinką, svarbiausias mokymosi klasėje akcentas turi būti veikla.“ Žukauskienė „Raidos psichologija. Integruotas požiūris“. 2012, p. 415). Anot J. Piaget, kiekvieno vaiko raidos sparta yra skirtinga.

Apibendrinant literatūros analizę, galima teigti, kad suvokimas iš klausos yra labai svarbus asmeninis gebėjimas, kuris nulemia tolesnę akademinę ir profesinę sėkmę. Mokykloje mokiniams tenka klausytis instrukcijų, kaip atlikti užduotis, naujos informacijos, klasės draugų minčių ir pan. Iš tiesų didelė akademinio pasaulio dalis naudoja suvokimo iš klausos gebėjimus. Supratimo iš klausos gebėjimai turi didelės įtakos ne tik bendravimo kompetencijoms, bet ir tarpasmeniniams ryšiams, deja, tokiam gebėjimui mokykloje skiriama mažiausiai dėmesio. Mokykloje mokiniai turi išmokti suvokti iš klausos, nes jiems šio įgūdžio reikės likusį gyvenimą.

Suvokimo iš klausos gebėjimų tobulinimo procesui yra svarbūs šie komponentai: išankstinės nuomonės apie būsimą klausomą informaciją neformavimas, trukdžių vengimas, pašnekovo

⁵ Kognityvinė schema – reiškinių, veiksmo ar poelgio modelis, kurį suformuoja pasaulio pažinimas, sociokultūriniai veiksmai, asmeninė patirtis (BEKM, 332).

⁶ Pasparta – natūrali sąlyga.

⁷ Konservacija – gebėjimas kintančioje aplinkoje išvelgti pastovius dalykus.

⁸ Klasifikavimas – gebėjimas grupuoti dalykus pagal tam tikrus požymius.

⁹ Serijavimas – gebėjimas skirstyti priemones į serijas.

¹⁰ Adekvačiai – visiškai atitinkamai (<http://www.tzz.lt>).

neverbalinės kalbos stebėjimas, pašnekovo jausmų stebėjimas, nesuprantamų dalykų paaiškinimas naudojant atvirus ir uždarus klausimus, klausomosios informacijos papildymas vizualiniais ženklais, išklaustytos informacijos apibendrinimas, refleksija.

Kaip buvo minėta anksčiau, svarbu, kad klausytojas ne tik visada klausosi, bet ir reaguoja į kalbėtoją ar užduoda klausimų gaunamos informacijos klasifikacijai. Aktualiausia suprasti, kokios informacijos mokiniai klausosi ir koku būdu ją tinkamai pateikti. Supratimo iš klausos yra sudėtinga recepcinė veikla, kadangi klausant negalima pasirinkti tempo, naudotis pasparta, grįžti prie girdėtos teksto dalies. Todėl supratimo iš klausos mokymas reikalauja sudaryti kuo tikroviškesnes supratimo iš klausos sąlygas.

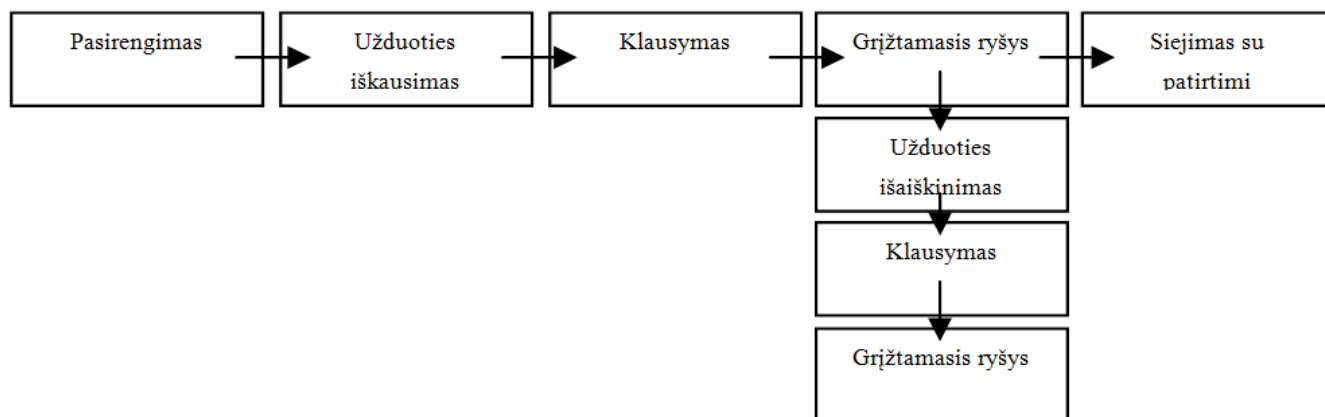
1.2. Supratimo iš klausos ugdymo esmė ir principai

Pastaraisiais metais daug dėmesio ugdymo programose skiriama supratimo iš klausos ir kalbėjimo gebėjimams. Atsižvelgiant į dabartinį dėmesio sutelkimą tobulinant supratimo iš klausos įgūdžius, galima daryti išvadą, kad mokytojų ir mokinių veiklos laikui bėgant išsivystys ir komunikavimo veiklas mokyklose. Per ateinančius kelerius metus daug pastangų gali būti nukreipta į žodinės komunikacijos metodų vystymą ir žodinių gebėjimų skaitmeninių mokymosi priemonių tobulinimą (Dickson, 2013).

Taikomas tinkamas mokymasis turi didelės reikšmės mokymosi procesui, įskaitant supratimo iš klausos gebėjimų ugdymą. Šis gebėjimas yra vienas sudėtingiausių. Dėl jo stokos mokiniai susiduria su sunkumais suprasti gimtąją kalbą. Dauguma mokinių yra tiesiog nemotyvuoti klausytis (Nachoua, 2012). Tam gali pasitarnauti, anot Hackenbracht ir Gasper (2013), noras priklausyti. Šio poreikio dėka mokiniams atsiranda noras klausyti. Socialinis poreikis, išreikštas per emocijas, skatina mokinius įsitraukti į klausomąją veiklą, taip didinant motyvaciją klausytis pamokos metu. O Zanolla, Canazza, Rodà, Camurri ir Volpe (2013) teigia, kad norint motyvuoti mokinius, reikia natūralios aplinkos, kurioje, naudojant fizinę veiklą, yra galimybė mokytis, nes vaikai geriau bendrauja trimatėje fizinėje erdvėje, o ne dvimatėje – darbalaukio – erdvėje.

Mokiniai dažnai susiduria su kalbos supratimo iš klausos sunkumais (Selamat, 2013). Remiantis tyrimais, supratimo iš klausos sunkumas priklauso nuo: žmogaus kalbėjimo greičio, vartojamų žodžių, kalbos fonologinės kilmės, kalbos savybių ir turimų žinių. Taip pat teigiama, kad supratimo iš klausos sunkumai yra susiję su teksto keliamais kognityvinių procesų reikalavimais. Tokie procesai, kaip siekių nusistatymas, sugebėjimas sujungti su kalbos naudojimo žiniomis, gali pagerinti supratimo iš klausos gebėjimus (Lynda, 2011).

Kalbant apie supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo galimybes, reikia aptarti užduotis skiriamas mokiniams ir jų pobūdį.

1.1.2 pav. Supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo seka (pagal J. Pribušauskaitę, 2010) 21

1.1.2 paveiksle pavaizduota receptyviųjų gebėjimų ugdymo seka, kurią nurodė Harmeris (1995) savo straipsnyje „Taming the Big „I“: teacher performance and student satisfaction“. Iš jos galima pastebėti, kad k supratimo iš klausos ugdymui nepakanka vien tik išklausti kokį nors tekstą. Teksto klausymui reikia ruošti, o išklausus reiktų aptarti klausytą informaciją ir ją sieti su jau turimomis žiniomis. Jeigu mokiniai būna dar ko nors neišgirdę ar nesupratę, reikia pakartoti veiksmų seką. Grahamas (2016) savo straipsnyje apie supratimo iš klausos įgūdžių ugdymą, klausymą skirsto į tris dalis: prieš klausymą, klausymas, po klausymo. Dalyje prieš klausymą su mokiniais diskutuojama apie informaciją, kurios bus klausomasi. Mokiniai su pavadinimu turėtų susieti jau turimas žinias ir padaryti išvadas, apie ką turėtų būti tekstas. Perklausus tekstą, vyksta diskusija apie sužinotą informaciją ir aptariama, ar sutapo nuomonės apie gautą informaciją ir spėjimus apie klausomą tekstą. M. Kewlani (2013) ir J. Pribušauskaitė (2010) vienodai apibūdina supratimo iš klausos eigas.

Aktyvus supratimas iš klausos - procesas, kurio metu suprantama ir įsimenama kalba. Taip pat šio proceso metu žmogus pasirenka iš visų išorinių garsų tik tuos, kurie atitinka jo poreikius ir interesus. Tokio svarbaus gebėjimo, kaip supratimo iš klausos ugdymas, negalima apleisti, ypač pradinėse klasėse (Alonzo, 2016). Pradinio ugdymo mokiniams yra labai svarbu kuo anksčiau ugdyti supratimo iš klausos gebėjimus, nes kitu atveju vaikai vėliau gali negebėti susikalbėti įvairiose sferose bei gali kilti problemų norint išspręsti konfliktą (Ferraro, 2013) Kokybiškam supratimo iš klausos ugdymui neužtenka tiesiog vieną kartą išklausti tekstą. Norint pasiekti gero rezultato, reikia sieti girdimą informaciją su jau turimomis žiniomis, tada aptarti ir dar sykį išklausti jau girdėtą tekstą ir tada vėl jį aptarti. Žinoma, vieno tokio užsiėmimo su mokiniais kartą per pusmetį tikrai neužteks. Tiek laiko, kiek skiriama mokinių skaitymui ir rašymui, reikia skirti ir supratimo iš klausos ugdymui (Chand, 2007). Turint omenyje, kad šio darbo koncentras yra skirtas būtent supratimui iš klausos, reiktų paminėti, jog supratimas iš klausos, pasak T. Francis (2014), gali būti padalytas į tris dalis: skirti dėmesį, išlaikyti dėmesį, patikrinti, kad gauta informacija buvo suprasta. Dėl šios priežasties reiktų papildomai telktis į vaiko dėmesio koncentravimą. Kaip jau buvo minėta, kai kuriems mokiniams kyla sunkumų sutelkiant dėmesį, be to, emocijos nebeturi tokios didelės įtakos dėmesio koncentracijai, bet vis tiek yra reikšmingos. Dėmesys yra pirmas žingsnis pažinimo link. Anot R. Žukauskienės, augdamas vaikas vis geriau sąmoningai ir apgalvotai kreipia dėmesį į situaciją atitinkančius uždavinius. „Vaikas, nesugebantis atkreipti dėmesio į pojūčius ar aplinką, negali suprasti ar ko nors išmokti. Selektivus¹¹ dėmesys reiškiasi jau nuo pat gimimo, kai naujagimis yra linkęs kreipti dėmesį į vienus stimulus ir ignoruoti kitus.“ (Žukauskienė, Raidos psichologija. 2012, p. 423). Vadinasi, galima daryti išvadas, dėmesys yra reikšmingas, nes

---

¹¹ Selektivus - pagrįstas savybe atrinkti, išrenkantis.

padeda mokiniams tinkamai klausytis ir pasirinkti teikiamą informaciją užduočiai. Žinoma, vaikams gali kilti sunkumų mokantis, bet dauguma mokymosi sunkumų yra įveikiami.

Pagal Pribušauskaitę (2010), supratimo iš klausos ugdymas pirmiausia turėtų būti tikroviškas, t. y. situacijos iš kasdienio gyvenimo, pavyzdžiui, supratimas iš klausos autobuse pranešamų autobusų stotelių pavadinimų. Tokių supratimo iš klausos užduočių tikslas yra mokyti atrinkti iš daug informacijos tik tą, kuri yra reikalinga, taip pat suprasti viso teksto esmę. Tad tokių užduočių atlikimo punktai turi būti aiškiai pateikti, kad mokiniai suvoktų autoriaus interpretaciją. Atliekant supratimo iš klausos užduotis, svarbiausia pirmą kartą teksto tiesiog klausytis pasižymint svarbiausius dalykus.

„Ugdant supratimo iš klausos gebėjimų rekomenduojama naudotis garso ir vaizdo įrašais. Užduočių gali būti įvairių“ (Pribušauskaitė, 2010) „atpažinti žodžius (kuriuos žodžius suprato, ar gali rekonstruoti, apie ką buvo kalbama, – tai daro visi kartu, paskui klauso po sakinį ir tikslina), sieti (pažymimi paveikslėliai, siejama dienos su veikla ir pan.) įrašyti reikiamą informaciją (pildyti lentelę, brėžti grafiką ir pan.), vykdyti nurodymus (piešti, atlikti kokį kitą veiksmą: atsistoti, pakelti ranką, atsisukti ir t. t.), įvertinti teiginius (teisingas/ neteisingas), palyginti tekstus (turi vienodą skaitomą tekstą ir klausydami pažymi, ką girdi kitaip) reziumuoti, konspektuoti (paklausio, tada parašo ir lygina grupelėse) .“ (Pribušauskaitė, 2010)

Supratimo iš klausos veiksniai, kurie turi įtakos supratimo iš klausos aktyvumui, – erdvės sukūrimas, emocijų atpažinimas, pykčio ir baimės pašalinimas, susikaupimas, pagarba kalbėtojo asmenybei, klausimų uždavimas, kad būtų sumažinta įtampa ir klausomosios medžiagos įtvirtinimas (Lamm, 2013). Tiksliau reikia taikyti mokymosi strategijas (Graham, 2016), kurios teigia, kad suvokimui iš klausos gebėjimams ugdyti reikia klausant teksto siekti jo suvokimo, geriausiai per teksto nagrinėjimą, gaunamos žinios panaudojamos veikloje (Oxford, 2017)..

Pirmas žingsnis yra diskusija apie galimą būsimą supratimo iš klausos tematiką. Antras žingsnis – tekstas klausomas pirmą kartą, jeigu yra galimybė, užsirašoma svarbi informacija. Mokiniai klausydami taip pat pasitikrina, ar sutampa jų lūkesčiai dėl klausomo teksto su tikrąją teksto tematiką. Mokiniai turėtų pabaigti užsirašyti informaciją po teksto supratimo iš klausos, jei nespėjo to padaryti klausydami. Trečias žingsnis – mokiniai suskirstomi poromis pasitikrinti, ar viską teisingai užpildė. Ketvirtas žingsnis – tekstas klausomas antrą kartą ir užpildoma nežinoma informacija. Penktas žingsnis yra diskusija apie girdėtą tekstą. Šeštasis žingsnis – tekstas klausomas trečią kartą, kad mokiniai pasitikrintų, ar nieko nepraleido ir išgirstų tai, ką pastebėjo praleidę diskusijos metu. Septintasis žingsnis – refleksija.

Supratimui iš klausos svarbu gebėti tobulinti supratimo iš klausos įgūdžius (Eunkyong, 2012). Kalbėti turėtų tik vienas žmogus. Kalba turi būti nuoširdi, lengva.

Šiuolaikinėje mokykloje turi būti aplinkos, kurios skatintų mokytis visą gyvenimą ir mokiniai įgytų XXI a., reikalingus įgūdžius ir gebėjimus. Taip pat šiuolaikiniai mokiniai, kurie yra skaitmeninės kartos atstovai, labiau linkę mokytis skirtingose mokymosi aplinkose. Įtraukiant skaitmenines mokymosi priemones į supratimo iš klausos mokymosi metodologiją, galima padidinti mokinių suinteresuotumą mokytis (Ruismäk, 2015).

Skaitmeninių mokymosi objektų poveikis ir jų kokybė edukacinėje srityje buvo tiriami įvairiais būdais. Tyrimų rezultatai yra priešaringi ir charakterizuojami kaip nenuoseklūs, o tai kenkia tyrimų išvadų apibendrinimui apibrėžiant skaitmeninių mokymosi priemonių poveikį. Dėl šios priežasties M. Mama ir S. Hennessy (2013) atliko tyrimą ir sužinojo, kad jei veiklos yra tikslinės ir apibrėžtos, joms naudojamų skaitmeninių mokymosi priemonių poveikis gali būti labai naudingas.

Įgyvendinant ugdymo programų reikalavimus, skaitmeninės mokymosi priemonės anksčiau nebuvo diegiamos, nes buvo manoma, kad dėl skaitmeninių mokymosi priemonių kaltės gali nukentėti vaikų mokymosi rezultatai. Nors tai po kurio laiko buvo paneigta ir skaitmeninės mokymosi priemonės yra laikomos svarbiu mokymosi aspektu, tačiau jų integracija vis dar sunkiai įgyvendinama visose mokymosi srityse dėl mokytojų pasipriešinimo (Dunn, 2017). Šiuolaikiniai tyrimai rodo, kad dėl pasipriešinimo efektyviam skaitmeninių mokymosi priemonių naudojimui ugdymo procese galėtų būti sprendžiama kuriant naujas idėjas apie vaikų skaitmeninius žaidimus, kurie padėtų pedagogams pripažinti vaikų veiklos su skaitmeninėmis mokymosi priemonėmis naudą (Edwards, 2015). Atsižvelgiant į tradicinę mokymosi per žaidimus svarbą, buvo keliami prielaidai, kad stebint vaikų žaidimus galima padėti pedagogams išvelgti vaikų raidos lygį planuojant mokymosi procesą (McLachlan, 2013). Per pastaruosius dešimtmečius buvo atlikta daugybė įvairaus masto tyrimų, kurie vertino skaitmeninių mokymosi priemonių poveikį mokymosi kokybei (Livingstone, 2012). Žaidimai skaitmeniniame amžiuje kinta priklausomai nuo žaidimų šaltinių sąlygų ir būdų, kuriais minėti šaltiniai yra vystomi į skirtingus žaidimų tipus (Bird ir Edwards, 2015). Žaidimai buvo klasifikuojami įvairiai ir tos klasifikacijos kilo iš skirtingų disciplinų. Atsižvelgiant į tai, kaip skirtingos disciplinos apibrėžia žaidimus, yra svarbu apsvarstyti tipologijos plėtojamą jų skaičių (Sutton-Smith, 1997). Viena iš labiausiai paplitusių klasifikacijų buvo sukurta britų psichologės (Hutt, 1979). Nustatytos trys pagrindinės žaidimų kategorijos:

- Episteminis žaidimas, kuris yra tiriamasis žaidimas, reikalaujantis įgytų žinių;
- *Ludic* žaidimas, kuris remiasi praeities patirtimi ir perteikiamas per simbolius ir fantaziją;
- Žaidimai pagal taisykles, įskaitant žaidimus, reikalaujančius įgūdžių ir tikimybės.

Tai labai naudingas pagrindas žaidimams plačiąja prasme, tačiau tyrimui naudota klasifikavimo sistema, kuri leido indentifikuoti skirtingus tipus episteminių žaidimų, *ludic* žaidimų ir žaidimų pagal

taisykles. Sociologai žaidimus suskirstė į kitokias kategorijas. Caillois (.....) apibūdino keturis žaidimų tipus:

- *Agon* – konkurenciniai žaidimai;
- *Alea* – tikimybių žaidimai;
- *Mimicry* – simuliaciniai žaidimai, vaidmenų žaidimai;
- *Ilinx* – žaidimas naudojant įrenginį, sukeltą apsvaigimo būsenos efektą.

Ši žaidimų klasifikacija yra naudinga, nes ji skiria dėmesį į improvizuotą žaidimą su sąlyga, kad žaidžiama pagal taisykles, kurios gali būti taikomos vaikų skaitmeniniams žaidimams (Marsh, 2016).

Sukūrta sistema, kuri išanalizuoja žaidimus, žinomus kaip „Socialinių žaidimų tęstinumas“ (Broadhead, 2003). Tai apibrėžia stebimas keturias elgesio sritis: asociatyvios, socialinės, labai socialinės ir kooperatinės. Ši sistema leidžia atlikti žaidimo socialinės situacijos analizę, su asociatyvia sritimi, susijusia su aplinka, kurioje vaikai žaidžia vienas šalia kito. Galutinė svarstyta taksonomija buvo (Bird, 2015) „Skaitmeninių žaidimų metmenys“, kurie nustato elgesį ir santykius su epistemineis (tyrinėjimas, problemų sprendimas, įgūdžių įgijimas) ir *ludic* (simbolinis, inovacijos) žaidimais. Tačiau sistema suteikia per mažai informacijos apie vaikų mokymąsi naudojantis skaitmeniniais žaidimais, kad mokytojai galėtų stebėti ir įvertinti mokymosi rezultatus (Bird, 2015).

Kompiuterizuotas kalbos mokymasis remiasi skaitmeninių mokymosi priemonių įrankių adaptacijos pasitelkimu mokantis gimtosios kalbos. Per pastaruosius dešimtmečius kompiuterizuotas kalbos mokymasis vystėsi nuo primityvaus tekstų apdorojimo programine įranga iki pažangiųjų sistemų. Warschauer (2000) pasiūlė kompiuterizuoto kalbų mokymosi trijų etapų vertinimo grafiką. Pagrindinis pirmojo etapo uždavinys – struktūrizuoti kompiuterizuotą kalbos mokymąsi, pasiekti geresnio tikslumo visame mokymosi procese. Antrasis uždavinys – kompiuterizuoto kalbos mokymosi komunikacija, koncentruota į kognityvinį žmogaus mokymosi modelį, kurio tikslas – suteikti tikslumą ir sklandumą. Trečiasis uždavinys – integruoti kompiuterizuotą kalbos mokymąsi, grindžiant praktinių programų paskirstymu ir pasitelkiant multimedijas ir atsižvelgiant į socialines sąveikas. Baxis (2003) pasiūlė naują klasifikavimą, grįstą labiau istorinių pokyčių požiūriu. Jis sudarytas iš ribojamo kompiuterizuoto kalbos mokymosi, atviro kompiuterizuoto kalbos mokymosi ir integruoto kompiuterizuoto kalbos mokymosi.

Kalbos praktiniai užsiėmimai yra viena iš senųjų, laiko patikrintų metodikų supratimo iš klausos veikloje. Kalbos praktiniai užsiėmimai yra pagrįstai susieti su teiginiu, kad individualūs supratimo iš klausos praktiniai užsiėmimai klausant garso įrašo padeda kurti mokinių gebėjimą suprasti ir kalbėti tikslia kalba. Skaitmeninės mokymosi priemonės turi būti suvokiamos kaip kalbos įsisavinimo proceso paspartinimas. Daugybė kompiuterinių technologijų programų, naudojamų kalbų mokymosi srityje per pastarąjį dešimtmetį, padėjo suprasti praktinių kalbos užsiėmimų svarbą supratimo iš klausos srities veikloje. Kompiuterinių technologijų pagalba pagrįstas kalbos mokymas yra juostinių garso atkūrimo

technologijų loginė seka. Tai reiškia supratimo iš klausos mokymą, paremtą skaitmeninėmis mokymosi priemonėmis, kurį gali kontroliuoti besimokantysis. Tačiau lūkesčiai ir reikalavimai skaitmeninėms mokymosi priemonėms yra daug didesni. Greita ir galinga skaičiavimo galia, kartu su suderinta vaizdo, teksto ir grafikos šiandienos multimedijos mokymosi sistema prognozuoja sudėtingesnes paradigmas, padedančias studentams bendrauti tiksline kalba, taigi ir efektyviau mokytis. (Meskill, 1996).

L. Milleris (2003) suskirstė supratimą iš klausos lavinančius praktinius užsiėmimus į tris dalis: prieš klausymą, supratimo iš klausos metu, po supratimo iš klausos. Ši forma atitraukia dėmesį nuo supratimo iš klausos testavimo ir sutelkia į klausomos informacijos panaudojimą. Mokytojas prieš klausymą gali diskutuoti su mokiniais apie pasirinktą temą, tada duoti klausytis teksto, kad surinktų reikiamą informaciją apie jį ir galėtų pratęsti diskusiją po klausymo.

Supratimo iš klausos ugdymas klasėje per televizorių žiūrint vaizdo medžiagą, leidžia besimokantiems priimti daugiau informacijos. Kadangi tokiu būdu informaciją galima ne tik išgirsti, bet ir pamatyti. Tokiu atveju besimokantieji gali mokytis suprasti ne tik šnekamąją kalbą, bet ir gilesnius kalbos kontekstus, taip pat ir elgesio ar šnekamojo teksto paralingvistines funkcijas. Pirmasis tokios veiklos žingsnis yra pasiruošimas žiūrėti (Hulstijn, 2010). Šio etapo metu aptariamas filmo pavadinimas, apie ką jis gali būti. Antrasis – peržiūros metu žiūrint vaizdo medžiagą: dėmesys labiau sutelkiamas į supratimo iš klausos sritį, susirenkant reikalingą informaciją (žanras, pagrindiniai veikėjai, veiksmo vieta, pagrindinė mintis ir pan.). Trečiasis žingsnis – po peržiūros. Šiame etape užduodami klausimai apie vaizdo medžiagą, prašoma papasakoti apie tai, ką matė, gali būti diskutuojama apie filmo turinį. Toks pats modelis gali būti taikomas daug kartų, kol besimokantieji įpras klausytis atidžiai ir pajusti supratimo iš klausos malonumą (Dunn, 2017).

Norint ugdyti supratimą iš klausos, galima naudotis internetu ar skaitmeninėmis laikmenomis. Kompiuteriniai tinklai turi daugiau privalumų nei vaizdo medžiaga. Pavyzdžiui, dauguma skaitmeninių laikmenų suteikia galimybę gauti pagalbą internete (Pichora-Fuller, 2016). Taip pat besimokantieji tampa motyvuoti dirbti su kompiuterinėmis sistemomis. Besimokantieji su skaitmeninėmis mokymosi priemonėmis gali vykdyti išplėstines ir kūrybiškas diskusijas apie naujienas. Tam reikėtų atlikti pagrindinius tris jau minėtus žingsnius:

Pirmasis žingsnis yra prieš supratimą iš klausos. Šio žingsnio metu mokiniai iš anksto internete domisi informacija apie duotą temą. Sąlyga yra ta, kad besimokantieji turi nagrinėti tik vaizdo ir garso medžiagą pagal iš anksto pateiktas nuorodas.

Antrasis žingsnis būtų klausymosi metu. Šio žingsnio metu besimokantieji namuose arba mokykloje renka užduočiai atlikti reikalingą informaciją.

Trečiasis žingsnis yra veikla po supratimo iš klausos. Besimokantieji suskirstomi į grupes pagal jiems pateiktas nuorodas. Grupėse aptaria informaciją, rastą pateiktose nuorodose (pagal kurias buvo suskirstyti į grupes). Vėliau mokiniai susėda taip, kad dalytūsi informacija, kurią sužinojo iš aplankytų svetainių. Aptaria istorijų skirtumus ir panašumus bei sužinotos informacijos svarbą. Informaciją prašoma suasmeninti, paaiškinti, ką tokia informacija besimokančiajam reiškia asmeniškai. Tokiu būdu besimokantieji yra suinteresuoti klausytis ir teikti svarbą tokiam gebėjimui (Dunn, 2017).

L. Miller (2003) sukurtą klausymo teoriją patvirtina J. Flowerdew (2005), ją savo knygoje „Teaching and Researching: Listening“ taip pat aptarė Michael Rost (2011).

L. Miller (2003) teoriją patvirtina ir M. May (2007) straipsnis, kuriame teigiama, kad yra naudinga multimedijų turinį panaudoti kelis kartus ir suasmeninti. Šiame darbe taip pat daugiau atskleidžiama kalbos semantinė reikšmė. M. May (2007) teigia, kad mokymosi priemonės gali būti laikomi sutampančiais su skaitmeninėmis mokymosi priemonėmis, išskyrus edukacinį konteksto mokymosi priemonę ir yra susiję reikalavimai didaktinių metaduomenų norint apibūdinti šią pasirinktą naudojimą. Viena iš semantinės kalbos spragų – multimedijos turinio prasmė tikrovėje negali būti aiškiai apibrėžta leksikos prasme, nekreipiant dėmesio į aplinkinį turinį, požymius ar fizinę prezentaciją. Semantinė klausymo spraga kyla iš specifikacijų sakinių, istorijos, retorikos ir sąveikos. Taip pat didelę reikšmę turi multimedijų turinio specifikacija, suasmeninimas, aktualūs atsiliepimai. Semantinė supratimo iš klausos spraga taip pat priklauso nuo pasakojimo struktūros lygių ir naudojamų multimedijų turinio. Tai naudojama, kai reikia išnagrinėti multimedijos turinį tikrose situacijose ir turime atrasti reikiamą specifikaciją. Pasakojimo struktūros lygis nagrinėja istoriją ir siužetą įvairiuose filmuose, žaidimuose, edukaciniuose filmuose, televizijos serialuose ir panašiuose mokymosi priemonėse.

Apibendrinant literatūros analizę, galima teigti, kad supratimo iš klausos gebėjimus geriausia pradėti ugdyti II klaseje, kadangi jau yra pakankamai sukaupta žinių, su kuriomis galima kurti kontekstą. Tokio amžiaus mokiniams lengviausia ugdyti gebėjimus per žaidimus ar kitas geras emocijas keliančias veiklas. Norint tinkamai ugdyti supratimo iš klausos gebėjimus, reikia atsižvelgti į mokymosi sistemas ir mokinių psichologinius gebėjimus. Supratimo iš klausos gebėjimų ugdymas taikant skaitmenines mokymosi priemones šiuolaikinėje visuomenėje nebekelia tiek daug sunkumų. Besimokantieji gali ugdytis supratimo iš klausos gebėjimus savarankiškai naudodamiesi skaitmeninėmis mokymosi priemonėmis namuose. Ugdymosi procesas visada turi būti tikslingas ir turėti struktūrą. Supratimo iš klausos veikloje turi būti jaučiamas malonumas mokymosi metu – tam gali pasitarnauti besimokančiųjų skaitmeninės mokymosi priemonės.

1.3. II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymas taikant skaitmenines mokymosi priemones modelio pagrindimas ir charakteristikos

Pedagoginio proceso organizavimo charakteristikos.

Kuriant supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo edukacines aplinkas, nepakanka tiesiog pateikti klausimui skirtą įrašą. Ugdymo procesas turi susidaryti iš veiklai prieš klausymą, klausymo veiklai ir veiklai po klausymo skirtų edukacinių aplinkų (Miller, 2003).

J. Marsh, L. Plowman, D. Yamada-Rice, J. Bishop, F. Scott (2016) teigimu, supratimo iš klausos mokymosi sistema turi teikti malonumą. Tam tinka žaidimais pagrįsta sistema, kuri padeda tobulinti klausymo gebėjimus.

I. Kők (2014) teigia, kad klausymosi veikla turi būti suplanuojama ir tinkamai pateikiama mokiniams. Klausytojas ne tik visada klausosi, bet ir reaguoja į kalbėtoją ar užduoda klausimų gaunamai informacijai klasifikuoti. Aktualiausia problema, kaip suprasti, kokios informacijos jie klausosi ir kokių būdu į ją tinkamai atsakyti žodžiu.

J. Pribušauskaitės (2010) teigimu, kaip jau minėta ankstesniame skyriuje teigia, kad klausymo užduotys pirmiausia turėtų būti tikroviškos. Klausymo užduočių tikslas yra mokyti suprasti teksto prasmę ir atrinkti esmę. Užduočių sąlygos turi būti aiškiai pateiktos, kad mokiniai suvoktų autoriaus interpretaciją.

Skaitmeninių mokymosi priemonių medijų panaudojimo charakteristikos:

Daugiamodelinio tipo skaitmeninės mokymosi priemonės, t. y. tokios priemonės, kuriose naudojamas tekstas, garsas ir vaizdas kaip medijas, yra veiksmingesnės supratimo iš klausos ugdymui nei vienamodelinės skaitmeninės mokymosi priemonės (Meskill, 1996). Todėl kuriant supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo edukacines aplinkas, geriausia naudoti skaitmenines priemones, kurios:

- Keltų tikslus prieš klausymą, kad būtų suvokiama užduoties prasmė – paaiškinti, kodėl klausomasi ir ko siekiama.
- Leistų panaudoti multimedijas 7–8 metų amžiaus mokiniams.
- Skatintų individualią ar grupinę refleksiją.

J. Pribušauskaitė (2010), kaip ir Meskill (1996), teigia, kad užduotys turi būti daugiamodelinio tipo:

- Keltų tikslus prieš klausymą, kad būtų išsiaiškinamas klausomos informacijos kontekstas.

- Keltų tikslus prieš klausymą, kad būtų suvokiama užduoties prasmė – paaiškinti, kodėl klausomasi ir ko siekiama.
- Leistų panaudoti multimedijas 7–8 metų amžiaus mokiniams.
- Skatintų individualią ar grupinę refleksiją.
- Padėtų įsisavinti naują informaciją.
- Padėtų aiškintis klausymo metu gautą informaciją, apgalvoti tikslus prieš antrą klausymą, kad būtų suvokiama užduoties prasmė.

1.3.1 lentelė. Gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo edukacinių aplinkų klasifikacija.

Edukacinė aplinka	Tikslas	Charakteristika	Bruožai
Edukacinė aplinka prieš klausymą	Įvesti į klausymą	Turi kelti supratimo tikslus, t. y. paaiškinti, kodėl klausomasi ir ko siekiama	Skaitmeninė mokymosi priemonė pateikiamas kartu su edukaciniais mokymosi tikslais
Klausymo edukacinė aplinka	Ugdyti supratimą iš klausos	7–8 metų mokinių amžiaus tarpsnio ir multimedijų panaudojimo. 1. Draugystė 2. Įgūdžių mokymasis 3. Savęs įvertinimas 4. Konkrečios operacijos 5. Komandiniai žaidimai 6. Skaitmeninės priemonės įtraukiančios. 7. Skaitmeninės priemonės motyvuojančios.	Atitinkamos savybės iš amžiaus tarpsnio ir medijų panaudojimo 1. Suvokiamas tekstas 2. Teikia malonumą. 3. Užduoda klausimus. 4. Klausytojas motyvuotas. 5. Suvokia kontekstą.
Edukacinė aplinka po klausymo	Įtvirtinti supratimą	Turi skatinti individualią ar grupinę refleksiją.	Skaitmeninė mokymosi priemonė turi kelti supratimą tikrinančius klausimus
Pasirengimo edukacinė aplinka	Įvesti į klausymą	Turi kelti tikslus prieš klausymą, kad būtų išsiaiškinamas klausomos informacijos kontekstas.	Aiškiai suformuluotas tikslas ir uždaviniai.
Užduoties išklausymo edukacinė aplinka	Įvesti į klausymą	Turi kelti tikslus prieš klausymą, kad būtų suvokiama užduoties prasmė –paaiškinti, kodėl klausomasi ir ko siekiama.	Skaitmeninė mokymosi priemonė pateikiamas kartu su edukaciniais mokymosi tikslais
Grižtamojo ryšio edukacinė aplinka	Įtvirtinti supratimą	Turi skatinti individualią ar grupinę refleksiją.	Skaitmeninė mokymosi priemonė turi kelti supratimą tikrinančius klausimus
Siejimo su praeitimi edukacinė aplinka	Ryšių skatinimas	Turi padėti įsisavinti naują informaciją.	Sugeba sieti naują informaciją su jau turėtomis žiniomis.
Užduoties išsiaiškinimo edukacinė aplinka	Įtvirtinti supratimą	Padėtų aiškintis klausymo metu gautą informaciją, apgalvoti tikslus prieš antrą klausymą, kad būtų suvokiama užduoties prasmė.	Geba kelti klausimus. Atliekama klausymo refleksija.

Klausymo antrą kartą edukacinė aplinka	Ugdyti supratimą iš klausos. Įtvirtinti supratimą	Konkretizuojami ir išsiaiškinami ankščiau nesurasti dalykai.	Atako į prieš tai kilusius klausimus. Apibendrina informaciją.
Galutinio grįžtamojo ryšio edukacinė aplinka	Naujų informacinių ryšių susidarymas.	Turi skatinti individualią ar grupinę refleksiją. Naujos informacijos įsisavinimas.	Geba išskirti naują informaciją ir ją apibendrinti.

1.3.1 lentelėje aptariamos gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo edukacinių aplinkų klasifikacija. Joje išskirti veiksniai tiesiogiai sąlygojantys besimokančiojo mokymąsi suprasti iš klausos, taikant skaitmenines mokymosi priemones.

Apibendrinant literatūros apžvalgą, galima teigti, kad supratimo iš klausos mokymasis turi teikti malonumą, užduotys būti tinkamai, aiškiai pateikiamos mokiniams, būti tikroviškos ir tinkamai suplanuotos. Daugiamodelinės skaitmeninės mokymosi priemonės yra efektyvesnės nei vienmodelinės ir joms turėtų būti teikiama pirmenybė. Mokymosi priemonės turėtų kelti tikslus prieš klausymą, leisti panaudoti multimedijas 7–8 metų amžiaus mokiniams, skatinti individualią ar grupinę refleksiją, padėti įsisavinti naują informaciją bei padėtų aiškintis klausymo metu gautą informaciją.

2. II KLASĖS MOKINIŲ GIMTOSIOS KALBOS SUPRATIMO IŠ KLAUSOS GEBĖJIMŲ UGDYMO TAIKANT SKAITMENINES MOKYMOŠI PRIEMONES METODIKA.

Antroje darbo dalyje pagrindžiama II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo galimybių taikant skaitmenines mokymosi priemones, tyrimo metodika.

2.1. Tyrimo dizainas ir metodai

Pagrindžiant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo, taikant skaitmenines mokymosi priemones tyrimo metodologiją, buvo pasirinkta kokybinio tyrimo strategija. Tyrimo duomenis kaupti pasirinkti interviu, edukacinio eksperimento, stebėjimo metodai. Duomenys nagrinėjami kokybinės turinio analizės metodu. Tyrimo metodai grindžiami jau atliktais tyrimais klausymo ugdymo srityje.

Siekiant užtikrinti kokybišką tyrimą ir jo rezultatus buvo suplanuoti tyrimo etapai (Rutkienė, 2010).

I etapas – parengiamasis (nuo 2017-01-09 iki 2017-03-06): nagrinėjant mokslinę literatūrą buvo formuojama ir tikslinama problema, pasirenkami tyrimo dalyviai, sprendžiami tyrimo etikos klausimai. Etapas buvo skirtas įvertinti skaitmenines mokymosi priemones ir parengti užsiėmimų planą.

Buvo numatyta užsiėmimus organizuoti keturis kartus per savaitę po 45 minučių nuo 13:30 val., kadangi mokinių, tyrimo dalyvių pamokų laikas nuo 8:30 val iki 13:15 val. Dėl užsiėmimų trukmės susitikimai buvo paskirstyti taip, kad su vienu mokiniu būtų galima susitikti du kartus per savaitę. Kadangi respondentų buvo per daug, kad būtų įmanoma su visais respondentais interviu atlikti vienu metu, užsiėmimai buvo paskirstyti į dvi dalis. Užsiėmimų vieta buvo parinkta laikantis saugios aplinkos rekomendacijų remiantis J. A. Dalton (2014) ir O. Belletich (2016) tyrimais: gerai vėdinama patalpa, tinkamai įrengta vieta darbui su kompiuteriu, techninės priemonės atitinka saugos reikalavimus, vaizdas ekrane ryškus, nejudantis, nespindintis ir nemirgantis.

II klasės mokiniai veikloje su skaitmeninėmis mokymosi priemonėmis dalyvavo noriai ir aktyviai. Pastovios grupės sudarytos pasitarus su mokinių tėvais. I grupė buvo sudaryta iš M1, M2, B1, B2, B3 ir II grupė – M3, M4, M5, B4, B5. Dalyvavimo datos fiksuojamos lentelėje nurodytoje žemiau (žr. 2.1.1 lentelę).

2.1.1 lentelė. II klasės mokinių dalyvavimas veikloje tyrimo metu

Mokinio kodas	Dalyvavimas veikloje															
	1		2		3		4		5		6		7		8	
	04-03	04-04	04-06	04-07	04-17	04-18	04-20	04-21	04-24	04-25	04-27	04-28	05-03	05-02	05-04	05-05
M1	+		+		+		+		+		+		+		+	
M2	+		+		+		+		+		+		+		+	
M3		+		+		+		+		+		+		+		+
M4		+		+		+		+		+		+		+		+
M5		+		+		+		+		+		+		+		+
B1	+		+		+		+		+		+		+		+	
B2	+		+		+		+		+		+		+		+	
B3	+		+		+		+		+		+		+		+	
B4		+		+		+		+		+		+		+		+
B5		+		+		+		+		+		+		+		+

Visi tyrimo dalyviai nepraleido nė vienos veiklos.

2 etapas – skaitmeninių mokymosi priemonių vertinimas ir atranka (nuo 2017-03-06 iki 2017-04-02). Šio etapo metu buvo atliekama dokumentų analizė, atrenkamos skaitmeninės mokymosi priemonės, tinkamos ugdyti II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimams. Priemonės parinktos remiantis mokslinės literatūros analize ir „Centralizuotai perkamų skaitmeninių mokymosi priemonių sąrašo sudarymo tvarkos kriterijų ir požymių sąrašu“ (Švietimo ir mokslo ministerija, 2009).

3 etapas – pirminis vertinimas (nuo 2017-04-03 iki 2017-04-04). Atliekamas II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimo pirminis vertinimas, taikant metodiką sudarytą pagal G. Petuchovaitės (2015) klausymo ir suvokimo vertinimo užduočių pavyzdžius ir pradinio ugdymo programą (žr. 2 priedą).

4 etapas – edukacinis eksperimentas (nuo 2017-04-06 iki 2017-05-02). Vykdoma ugdomoji veikla su pasirinktomis skaitmeninėmis mokymosi priemonėmis, ugdomi ir aprašomi II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimai.

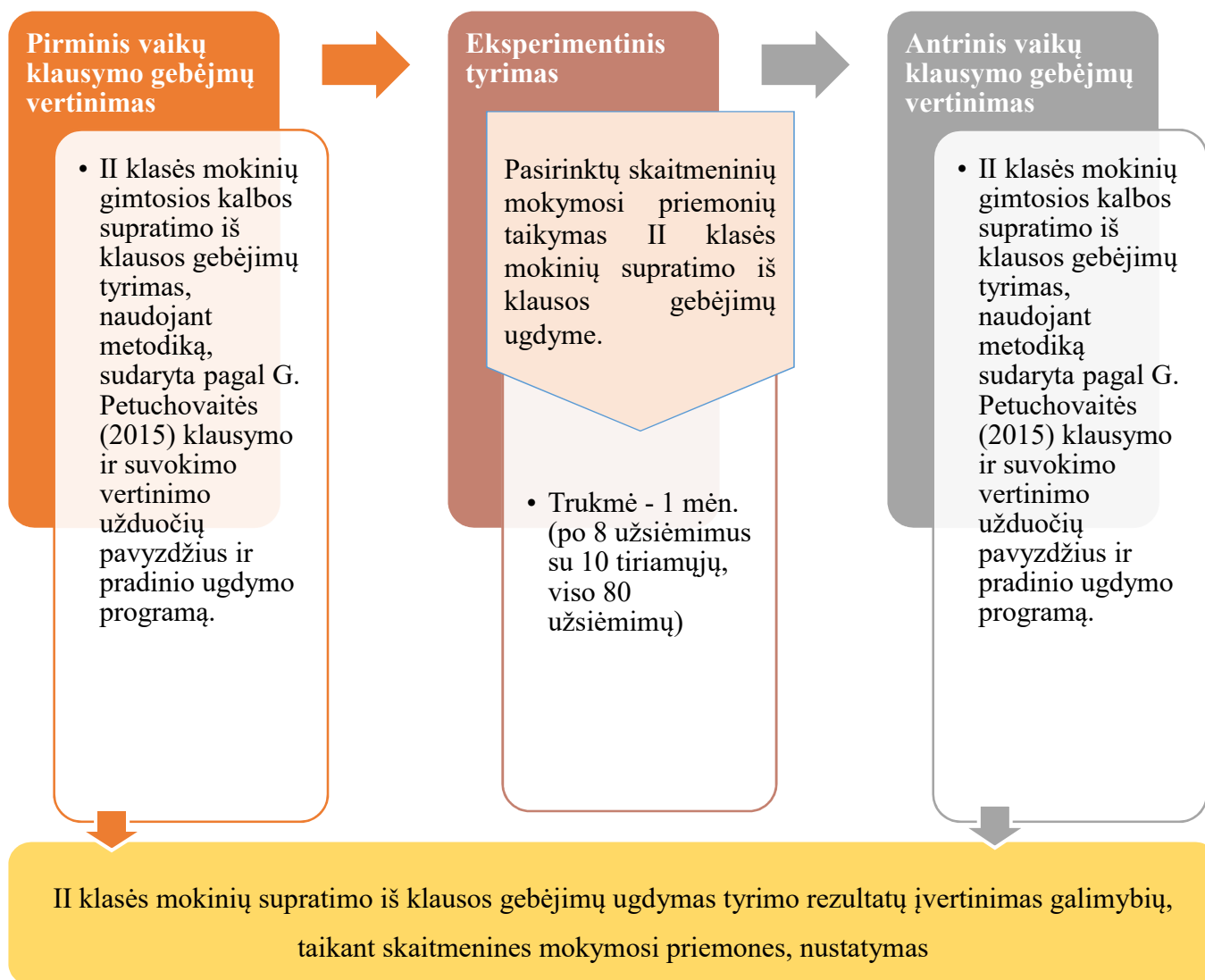
5 etapas – antrinis vertinimas (nuo 2017-05-04 iki 2017-05-05). Atliekamas II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimo antrinis vertinimas, kuris vykdomas po ugdomosios veikos, taikant metodiką sudarytą pagal G. Petuchovaitės (2015) klausymo ir suvokimo vertinimo užduočių pavyzdžius ir pradinio ugdymo programą (žr. 2 priedą).

6 etapas –įvertinimas (nuo 2017-05-06 iki 2017-05-16): informacijos apdorojimas, duomenų analizė, tyrimo dalyvių pasiekimų pokyčio įvertinimas, rezultatų interpretacija, išvadų ir rekomendacijų rengimas.

Naudoti duomenų rinkimo metodai:

- Edukacinis eksperimentas remiantis L. Rupšiene (2016) traktuojamas, kaip eksperimentas apimantis kurį nors žmogaus edukacinį aspektą. Pabrėžtina, kad edukacijos terminas apima amžiaus tarpsnius nuo vaikystės iki senatvės. Pripažįstama, kad edukaciniai eksperimentai galimi įvairiuose srityse (šeimoje, mokykloje, bažnyčioje ir pan.). Ugdomosios veiklos įgyvendinimas laikomas eksperimento tikslu, kuris laikomas priklausomu kintamuoju Jo matavimai vyksta eksperimento pabaigoje, o ugdomoji veikla suvokiama, kaip nepriklausomasis kintamasis. Eksperimento pokyčiams pasiekti vykdoma eksperimentinė ugdomoji veikla. Tyrėjo valdomas edukacinis procesas, kuris organizuojamas ar pertvarkomas, norint pagrįsti būtai ar pakankamai naujai, edukacinei idėjai patvirtinti ar taikymo sąlygoms atskleisti apibrėžiamas, kaip edukacinis eksperimentas. Nepriklausomas kintamasis šiuo atveju yra edukacinė veikla, o edukacinės idėjos traktuojamos, kaip priklausomas kintamasis. Šiuo atveju pasirinktas vienos alternatyvos edukacinis eksperimentas, kuriam naudojami du diagnostiniai vertinimai. Pirminis vertinimas vykdomas prieš ugdomąją veiklą, antrinis po ugdomosios veiklos (Kardelis, 2007). Po antrinio vertinimo vykdoma duomenų analizė, kurios metu lyginami diagnostinių vertinimų rezultatai. Edukaciniam eksperimentui svarbios sąlygos remiantis L. Ling (2016) yra: homogeniškumas, atsitiktinė tiriamųjų atranka, šalutinių veiksnių kontroliavimas, manipuliavimas nepriklausomu kintamuoju, rezultatų palyginimas, rezultatyvių matavimų gavimas, pagrįstumo ir patikimumo užtikrinimas.

Edukacinis eksperimentas vyko Kauno „N“ pradinėje mokykloje II klasėje, kurią lanko 8-9 metų mokiniai. Edukacinio eksperimento schema pateikiama 2.1.1. paveiksle

2.1.1. pav. Edukacinio eksperimento loginė schema

- Pasitelkiant interviu buvo siekiama nustatyti II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimo pokyčius ugdymo procese naudojant skaitmenines mokymosi priemones. Interviu padeda surinkti žinių apie supratimo iš klausos reiškinius ar sužinoti asmeninę tiriamojo patirtį gimtosios kalbos supratimo iš klausos ugdyme ir padeda nustatyti pokyčius po edukacinio eksperimento.

- Stebėjimo dienoraštis remiantis J. P. Spradley (2016) yra objektyvus procesas, kuris nukreiptas į mokinio veiksmus ir verbaliką. Kadangi mokiniai yra įsitraukę į dominančią veiklą, kurią patys kontroliuoja, stebėjimo dienoraštis tampa tikrovišku vertinimo būdu. Stebimi duomenys fiksuojami, registruojami įvykiai, datos, subjektai turintis sąsajų su tyrimu, veikla ir vertinimas. Stebėjimo dienoraštyje rezultatai fiksuojami po tyrimo (K. Kardelis 2007). Stebėjimo dienoraščio tikslas – užfiksuoti II klasės mokinių gimtosios

kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo galimybes naudojant skaitmenines mokymosi priemones.

Tyrimo duomenų analizės metodai:

- Kokybinė turinio analizė padeda įvertinti II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo naudojant skaitmenines mokymosi priemones metodiką. Norint atkoduoti tekste esančias prasmes reikia išskirti kategorijas ir subkategorijas reikalingas kokybinei tyrimo analizei (Žydžiūnaitė, 2017).
- Interviu turinio analizė taikytina siekiant įvertinti mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos, gebėjimų pokyčius. Analizei labai svarbu nuolatinis analitinis informacijos žymėjimasis. Tyrėjas tokioje analizėje yra reflektyvus ir aktyvus veikėjas (Gaižauskaitė, 2016).
- Lyginamosios analizės metu nustatomas pokytis lyginant pirmojo interviu surinktus duomenis apie II klasės mokinių gimtosios kalbos suvokimo iš klausos gebėjimus su antrojo interviu metu surinktais atitinkamais duomenimis.

2.2. Tyrimo imtis

II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo taikant skaitmenines technologijas tyrimo imtis buvo grįsta „kokybinio tyrimo tikslais – gauti detalų supratimą apie tam tikrą reiškinį, identifikuoti socialiai konstruojamas prasmes apie šį reiškinį ir kontekstą, kuriame jis egzistuoja“ (I. Gaižauskaitė „Socialinių tyrimų metodai: kokybinis interviu“, 2016, 37p.). Tyrimas vyko Kauno miesto „N“ pradinėje mokykloje. Vienoje II klasėje, kurią tyrimo metu lankė 29 mokiniai, kurių amžiaus tarpsnis 8-9 metai. Interviu ir edukacinis eksperimentas yra kokybiniai tyrimai, kuriems netaikomi konkretūs imties tūrio apribojimai. Mažesnis tyrimo dalyvių skaičius suteikia galimybę pažvelgti giliau ir padeda atskleisti tiriamuosius veikiančius reiškinius (Žydzūnaitė, 2017). Šio tyrimo imtis patogi, kadangi pasirinkti vienos II klasės mokiniai. Tiriamieji pasirinkti atsižvelgiant į amžiaus tarpsnį (8-9 metai), t. y. pasirinkta homogeninė imtis.

Tiriamųjų atrinkimas yra svarbus interviu tyrimo proceso elementas, kuris lemia duomenų kokybę, tikslų atitikimą ir būsimų apibendrinimų ribas. Kokybiniam tyrimui dažniausiai naudojama tikslinė atranka. Tyrimą buvo numatyta atlikti su tiksline grupe, kuri yra 8-9 metų vaikai, lankantys II klasę pradinėje mokykloje. Iš viso tyrime dalyvavo 10 mokinių (5 berniukai, 5 mergaitės), dalyvių amžiaus vidurkis 8,7 metai.

Tiriamųjų grupės charakteristikos (vardai užkoduoti):

M1, 8 m. 4 mėn., mergaitė, mokyklą lanko nuo 6 m. 9 mėn. Mergaitė atvira, mėgstanti bendrauti. Mokinės žinios atitinka II klasės pagrindinį lygį. Mokymosi ir sveikatos sutrikimų neturi.

M2, 8 m. 7 mėn., mergaitė, mokyklą lanko nuo 7 m. Mergaitė komunikabili ir linksma. Mokinės žinios atitinka II klasės pagrindinį lygį. Mokymosi ir sveikatos sutrikimų neturi.

M3, 8 m. 6 mėn., mergaitė, mokyklą lanko nuo 6 m. 11 mėn. Mergaitė uždara, mintimis dalinasi su klasiokais ir mokytojais, kai būna paklausta. Mokinės žinios atitinka II klasės aukštesnį lygį. Mokymosi ir sveikatos sutrikimų neturi.

M4, 8 m. 9 mėn., mergaitė, mokyklą lanko nuo 7 m. 2 mėn. Mergaitė drąsi, aiškiai reiškianti savo nuomonę, turi daug energijos. Mokinės žinios atitinka II klasės pagrindinį lygį. Mokymosi ir sveikatos sutrikimų neturi.

M5, 8 m. 4 mėn., mergaitė, mokyklą lanko nuo 6 m. 9 mėn. Mergaitė atvira, mėgstanti bendrauti. Mokinės žinios atitinka II klasės aukštesnį lygį. Mokymosi ir sveikatos sutrikimų neturi.

B1, 8 m. 10 mėn., berniukas, mokyklą lanko nuo 7 m. 3 mėn. Berniukas uždaras, kalbasi tik su pažystimais žmonėmis. Geriau jaučiasi klausytojo vaidmenyje nei kalbėtojo. Mokinio žinios atitinka II klasės aukštesnį lygį. Mokymosi ir sveikatos sutrikimų neturi.

B2, 9 m. 1 mėn., berniukas, mokyklą lanko nuo 7 m. 6 mėn. Berniukas kalbus ir judrus. Turi tendenciją daugiau kalbėti nei klausytis. Mokinio žinios atitinka II klasės pagrindinį lygį. Mokymosi ir sveikatos sutrikimų neturi.

B3, 8 m. 9 mėn., berniukas, mokyklą lanko nuo 7 m. 2 mėn. Berniukas tylus, kalbasi tik su pažystamais žmonėmis. Sunkiai sekasi reikšti mintis. Mokinio žinios atitinka II klasės pagrindinį lygį. Mokymosi ir sveikatos sutrikimų neturi.

B4, 9m. 0 mėn., berniukas, mokyklą lanko nuo 7 m. 5 mėn. Berniukas aktyvus, laisvai reiškia mintis, noriai visur dalyvauja ir atlieka įvairias užduotis. Mokinio žinios atitinka II klasės pagrindinį lygį. Mokymosi ir sveikatos sutrikimų neturi.

B5, 8 m. 11 mėn., berniukas, mokyklą lanko nuo 7 m. 4 mėn. Berniukas komunikabilus ir judrus, tačiau jam sunku reikšti mintis. Mokinio žinios atitinka II klasės pagrindinį lygį. Mokymosi ir sveikatos sutrikimų neturi.

Tyrimo metu atlikti 20 interviu, kurių metu buvo aiškinamas II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimo ugdymo galimybes taikant skaitmenines mokymosi priemones. Taip pat buvo analizuotos veiklos su skaitmeninėmis mokymosi priemonėmis pagal stebėjimo dienoraščius (N=80).

Kadangi tyrimas atliktas ne visos Lietuvos mastu, tai parodo tyrimo ribotumą, o kartu ir tyrimo tęstinumą. Tyrimas neatspindi kitų miestų situacijos. Norint nustatyti Lietuvos situaciją tiriamu klausimu, reikėtų atlikti tyrimus ir kitų Lietuvos miestų mokyklose.

2.3. Tyrimo etika

Viso tyrimo metu išlieka etinės aktualijos. „Tyrimo metu buvo laikomasi tyrimo etikos. Siekiant konfidencialumo darbe tikrieji vaikų vardai neminimi, jie yra koduojami. Atliekant tyrimą, buvo atsižvelgta į esminius tyrimo etikos principus“ (Žydžiūnaitė, 2007):

- Garantuojama sveikatai nekenkiančios sąlygos. Gresiant pavojui tiriamojo sveikatai, tyrimas nutraukiamas. Tiriamieji apsaugomi nuo psichologinio pažeidimo. Tokiu būdu užtikrinama teisė būti nepažeistam.
- Tiriamieji jaučiasi saugiai, kad jų informacija panaudota tyrimui, nebus viešinama ar panaudota prieš jį.
- Tiriamieji žino, kodėl tyrimas atliekamas ir kokia nauda bus dėl to.
- Dalyviai patys pasisprendžia dalyvauti tyrime ir žino apie galimas rizikas ir naudas, žino tyrimo aplinkybes.
- Tiriamajam leidžiama apsispręsti ar nori dalyvauti tyrime.
- Su tiriamuoju elgiamasi pagarbiai ir paslaugiai, užtikrinama galimybė gauti informaciją apie tyrimą.
- Privatumas: tiriamųjų anonimiškumo užtikrinimas; tyrimo metu gautos informacijos konfidencialumas; nesikišimas į tiriamųjų asmeninį gyvenimą;
- Neapdorota tyrimo informacija prieinama tik tyrimo dalyviams. Tiriamieji atpažįstami tik iš pateikto aprašo. Informacija apie tyrimą neviešinama.

Sprendžiant tyrimo etikos klausimus, buvo: gautas įstaigos vadovo sutikimas atlikti edukacinį eksperimentą (sutikimo pavyzdys pateiktas 1 priede); gauti vaikų tėvų sutikimai, kad jų vaikai dalyvautų edukaciniame eksperimente (sutikimo pavyzdys pateiktas 2 priede). Mokinių buvo atsiklausta ar jie nori dalyvauti tyrime. Tiriamiesiems buvo paaiškinta tyrimo eiga, nauda, rizika, naudojami instrumentai, priemonės. Jiems buvo užtikrintas anonimiškumas ir saugi aplinka.

Tiriamiesiems ir jų tėvams buvo nurodyta informacija apie tyrėją: vardas, pavardė, kontaktinė informacija. Pateiktos trumpos instrukcijos apie interviu turinį. Užtikrinant tiriamųjų konfidencialumą mokinių vardai buvo pakeisti kodais visuose rašytiniuose šaltiniuose. Parengiant tyrimui reikalingas priemonės buvo atsižvelgta į saugios aplinkos, naudojant skaitmenines mokymosi priemones, reikalavimus („Lietuvos higienos norma HN V-773, 21:2011“) pradinėse mokyklose: techninių priemonių saugumas, nekenksmingumas sveikatai, tinkamas įrengimas veiklai su kompiuteriu, vaizdo kokybė (ryškus, nejudantis, nespindintis, nemirgantis). Tyrimo veikla ugdymo įstaigoje nepažeidžia vaiko poilsio režimo. Tyrėjui etikos užtikrinimas buvo būtina tyrimo sąlyga.

2.4. Tyrimo instrumentai

Tiriamieji II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymą taikant skaitmenines mokymosi priemones, dėl magistriniam darbui skirto riboto laiko, buvo pasirinkta tirti dviem aspektais.

Gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimo patikrinimas grindžiamas atliktais tyrimais (Roussel, 2012, Florit, 2013, Rahimi, 2014, Rahimirad, 2014, Hassan, 2014, Yousofi, 2014, H. Hsiao, 2016). Šiuose tyrimuose atskleidžiama, kad norint atlikti ugdomosios veiklos veiksmingumo stebėjimą reikia pirmiausia nustatyti esamas žinias ir gebėjimus. Labiausiai taikytinas būdas žinių ir gebėjimų patikrinimui yra pradinis testas. Šiam metodui prieštaraujančių tyrimų nebuvo rasta. Vietoje testo, šio tyrimo metu yra naudojamas interviu metodas. Interviu buvo pasirinktas dėl galimybės surinkti tikslesnius duomenis, kadangi II klasės mokiniai gali negebėti savo mintis pilnai išreikšti raštu. Remiantis anksčiau atliktais klausymo gebėjimų tyrimais (Marsh, 2017, Ozer, 2016, Gowhary, 2015), J. Safran (2014), M. Rahimi (2016), H. S. A. Hassan (2017), M. Rahimi (2014), A. Bloomfeld (2010), baigus ugdomąją veiklą atliekamas klausymo gebėjimų testas, kuris sudaromas analogiškai pirmajam II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausymo gebėjimų tikrinamajam testui ir atliekamas interviu forma. Šios užduotys parengtos remiantis G. Petuchovaitės (2015) gimtosios kalbos suvokimo ir klausymo užduotimis, kurios pateiktos UPC, kaip metodinės medžiagos pavyzdžiai. Užduotys buvo sudarinėjamas remiantis Pradinio ugdymo bendrosiomis programomis, kuriose paaškinama kokius gimtosios kalbos klausymo gebėjimus II klasės mokinys privalo turėti. Taip pat šias užduotis galima remti jau atliktais tyrimais, kuriuos atliko Ch. J. James (2016), N. Robert (2000), F. C. B. Hansen (2014), J. Safran (2014), H. Gowhary (2014).

Interviu yra kokybinio tyrimo metodas, kuris R. Dowling (2016) teigimu, tinkamas atlikti socialinius tyrimus. Naudojamas norint geriau pažinti pašnekovą. To prireikia norint tiksliau interpretuojant tyrimo rezultatus. Remiantis M. Rahimirad (2014) interviu metodas padeda paremti edukacinio eksperimento rezultatus ir padeda išvelgti daugiau detalių reikalingų tyrimui, kurias perduoda tiriamieji. S. Knox (2009) teigia, kad prieš interviu tiriamieji turi būti supažindinti su užduodamais klausimais. Šiame tyrime, tai buvo naudota. Remiantis S. Knox (2009) keli interviu skatina stipresnę ryšį tarp tyrėjo ir tiriamojo. Keli interviu skatina tyrėją ir tiriamąjį atrasti papildomą informaciją, kurią galima buvo pamiršti paminėti pirmajame interviu. Tyrėjui taip pat padeda gauti papildomus duomenis emocinis ryšys su tiriamuoju.

Siekiant nustatyti skaitmeninių mokymosi priemonių taikymo galimybes ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus, buvo analizuojamos remiantis kriterijais, kurie buvo sudaryti pagal pradinio bendrąsias programas: „*geba suprasti klausymosi paskirtį ir naudą,*

geba aktyviai klausytis ir suprasti informacijos turinį, geba vertinti išgirstą informaciją, geba išklausus tekstą, interpretuoti, geba daryti išvadas, geba taikyti klausymosi strategijas.“ Kriterijai skirstomi į dešimt gebėjimų (žiūrėti 3.1.3.1 lentelę). Gebėjimai buvo vertinami lygiais nuo 0 iki 3.

2.4.1 lentelė. Lygių skyrimo už gimtosios kalbos supratimą iš klausymo gebėjimus remiantis „Pradinio ugdymo bendrosiomis programomis“.

Lygiai	Požymiai
3	Vertina ir kuria: improvizuoja, argumentuoja savo nuomone, savarankiškai randa informaciją, ją tvarko, supranta, analizuoja ir taiko gebėjimus nestandartinėse situacijose. Užduotis atlieka nepriekaištingai arba dažniausiai be klaidų.
2	Iš dalies supranta esmę, perduoda informaciją, kartais pateikia pavyzdžių, kartais taiko žinias naujose situacijose, ne visiškai atlieka pateiktas užduotis, ne visada atidžiai klausosi. Atlikdamas užduotis dažnai klysta.
1	Nors gebėjimai fragmentiški, bet atskiria, nustato, išvardija, randa, atkreipia dėmesį. Geba atlikti iki galo daugelį užduočių, tačiau ne visada tinkamai. Sudėtingesnes užduotis atlieka su pagalba. Atlikdamas užduotis dažnai klysta, daugoka klaidų.
0	Gebėjimai labai fragmentiški: pakartoja, pavadina, atpažįsta, pamini. Reikia nuolat priminti apie atliekamą užduotį, beveik nėra motyvacijos. Neatlieka užduoties arba ji atliekama nerūpestingai, paprasčiausias užduotis atlieka padedant mokytojui. Atlikdamas užduotis daro daug klaidų.

2.4.1 lentelėje nurodyta, kad gebėjimai vertinami lygiais. 3 – asis lygis – yra aukščiausi gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimai, 2 – asis lygis – yra tenkinantys gebėjimai, 1 – asis lygis – gebėjimai tenkina dalinai, 0 – is lygis – gebėjimai netenkina.

Atliekant interviu su vaikais, pasak I. Gažauskaitės (2016) galima gauti unikalios įžvalgos apie vaikų požiūrį. Reikia nepamiršti vaikų amžiaus ypatumų. L. G. Irwin (2005) išskiria interviu su vaikais savitumus:

Užmegzto ryšio tarp tyrėjo ir vaiko, kuris dalyvauja tyrime. Patariama ryšį užmegsti prieš interviu.

Aplinka interviu metu turi būti natūrali ir patogi bei neblaškanti dėmesio.

Vaikų gebėjimai kalbėti. Jie gali būti individualūs, todėl gali kilti noras pasakyti žodžius, kuriuos sunku ištartai vaikui. Tačiau tai gali pakenkti interviu unikalumui.

Atsakymo pasiūlymas. Vaikai ne visada randa tinkamus žodžius pasakyti norimus dalykus. Tokiu atveju suaugusieji gali pasiūlyti žodžių, taip pakeisdami vaikų žodžių prasmę.

Interviu, kaip šio tyrimo instrumentas buvo pasirinktas, kadangi buvo remtasi anksčiau šioje srityje atliktais tyrimais. Šiuos tyrimus atliko M. Rahimirad (2014), J. Marsh (2016), J. Nuttall (2015), M. Mama (2013), S. A. N. Moreira (2016), J. Safran (2014), H. S. A. Hassan (2014), M. Rahimi (2014).

Pasak atliktų tyrimų interviu padeda geriau patikrinti gebėjimą suvokti pateiktą informaciją bei palyginti pradinį gebėjimų lygį su galutiniu gebėjimų lygmeniu. Interviu padeda geriau stebėti ugdomosios veiklos poveikį. Interviu dažniau naudojama, kaip pagalbini priemonė kiekybinio tyrimo duomenų papildymui, šis būdas buvo pasirinktas, kaip pagrindinis atsižvelgiant į mokinių amžiaus

tarpsnį ir į ugdomosios veiklos pobūdį. Jis padeda išsiaiškinti supratimo iš klausos patirtį ir leidžia pritaikyti ugdomosios veiklos užduotis remiantis mokinių asmenėmis patirtimis, kuri kaip jau minėta anksčiau turi didelę įtaką naujų žinių ir gebėjimų vystymuisi.

Gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimo ugdymo galimybės naudojant skaitmenines mokymosi priemones tyrimui mokiniams parinktas užduočių kompleksas, kuris ugdo mokinių gebėjimą klausytis. Ugdant supratimo iš klausos gebėjimus pateikiamos įvairios užduotys. To tikslas mokinių gebėjimas klausytis įvairiuose situacijose (Moreira, 2016, Alexandra, 2016). Užsiėmimai vykdomi mėnesį laiko, du kartus per savaitę (iš viso 8 ugdomieji užsiėmimai).

Aptarus su mokiniais supratimo iš klausos gebėjimus buvo pradėta vykdyti pirmąjį klausymų gebėjimų ugdymo užsiėmimą. Užsiėmimo metu buvo vykdoma klausymo gebėjimus ugdanti veikla naudojant skaitmenines technologijas. Mokiniai naudodamiesi planšetiniais kompiuteriais, nešiojamaisiais kompiuteriais ar išmaniaisiais telefonais apsilankė nurodytoje svetainėje pasirenka užduočių lygį (kadangi gebėjimai tik pradėdami ugdyti patartina patį lengviausią lygį. Pasirinktą tekstą išklausyti ir po to atlieka pateiktas užduotis (sudėlioti įvykius iš eilės, suskirstyti teisingus ir neteisingus teiginius apie girdėtą informaciją, sujungti naujus žodžius su jų reikšmėmis). Šios užduotys yra patvirtintos Šveitimo ir mokslo ministerijos ugdymo plėtros centro. Taip pat tokiai ugdomajai veiklai pritaria Y. S. G. Kim (2015), M. Mama (2013), S. Edwards (2015), W. P. Dickson (2009), Oxford (2017). Toks supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo būdas kartojamas keturis kartus. Ugdymo(si) procesas yra nuolatos stebimas.

Informacijos dalinimosi užduotis naudojantis skaitmeniniai mokymosi objektai. Šios užduoties metu mokiniai pasitelks išmaniuosius mobiliuosius telefonus ir naudosis programėle „Viber“, kurios naudojama skambinimo funkcija. Mokiniais duodamas tekstas su kuriuo jie turi supažindinti pašnekovą telefonu. Klausantis teksto telefono ragelyje mokiniai turi jį suprasti ir gebėti vėliau atpasakoti girdėtą tekstą bei jį reflektuoti. Mokiniai gali valdyti patys savo klausymą, prašydami patikslinti girdimą informaciją. Šis metodas taikomas remiantis ankstesniais tyrimais, kuriuos atliko S. A. N. Moreira (2016), F. Otondo (2017), A. Perez (2016), M. Redondo (2017), S. W. Tabor (2016).

Informacijos išskyrimo užduotis iš garso takelio. Mokiniais pateikiamas garso įrašas. Pateiktas balso įrašas girdima žinių laida. Klausantis reikia rasti atsakymus į pateiktus klausimus. Mokiniai gali valdyti patys savo supratimą iš klausos, pakartotinai klausydami neaiškias klausomo teksto vietas. Ugdomosios veiklos užduotis grindžiamas atliktais tyrimais, kuriuos vykdė T. G. Coal (2016), S. A. N. Moreira (2016), F. Otondo (2017), B. Lou (2014), B. Bartlet (2017), L. S. Chun (2017), A. K. Grohe (2016).

Informacijos išskyrimo užduotis iš vaizdo medžiagos. Mokiniais pateikiama vaizdo medžiaga, kurią peržiūrėję turi atsakyti į pateiktus klausimus. Vaizdo medžiaga žiūrima du kartus. Pirmą kartą mokiniai klausosi sakomo teksto, stebi neverbalinę kalbą. Antrą kartą - mokiniai atsako į pateiktus klausimus. Ši tyrimo dalis remiama H. Gowhary (2015), H. M. Rashasoor (2016), B. Goldstein (2015), A. Saed (2016).

Siekiant ugdyti ir ugdytis gebėjimus klausytis, skaitmeniniai mokymosi objektai suteikia daugiau galimybių. Skaitmeninės mokymosi priemonės atrinktos nustatytomis ugdomosios vertės pedagogiškais kokybiniais kriterijais ir „Centralizuotai perkamų 59 skaitmeninių mokymo priemonių sąrašo sudarymo tvarkos“ aprašu (2009). Atsižvelgiant į šiuos šaltinius išskiriami technologiniai, pedagoginiai ir dalykiniai aprašai, metodinės charakteristikos:

- „Prieinamumas – skaitmeninių mokymosi priemonių metaduomenys aprašomi, kad juos būtų lengva surasti saugyklose ir duomenų bazėse; programinio valdymo lankstumas ir mobilumas besimokantiejiems“ („Centralizuotai perkamų 59 skaitmeninių mokymo priemonių sąrašo sudarymo tvarkos“ aprašas, 2009) .

- „Pakartotinis panaudojimas – skaitmeninių mokymosi objektų naudojimas daugelyje mokymosi kontekstų; panaudojimas įvairiose mokymosi aplinkose, kontekstuose bei galimybė dirbti su skirtingų poreikių mokiniais“ („Centralizuotai perkamų 59 skaitmeninių mokymo priemonių sąrašo sudarymo tvarkos“ aprašas, 2009).

- „Mokinio motyvacijos stiprinimas – skaitmeninių mokymosi objektų naudojimas suteikia galimybes aktyviai mokytis, motyvuoja ir sudomina besimokančiuosius.

- Skaitmeninių mokymosi objektų turinio kokybės užtikrinimas. Turinio teisingumas, tikslumas, idėjos pristatymo balansas ir tinkamumas. Turinys atiteka Bendrosiose ugdymo programose keliamus reikalavimus. Sukuria sąlygas besimokančiųjų įsitraukimui į veiklą. Tinkamai parinktos užduotys, metodinės struktūros pritaikytos mokytis. Naudojami įvairūs besimokančiojo suvokimo kanalai (regos, klausos, lytėjimo ir kt.)“ („Centralizuotai perkamų 59 skaitmeninių mokymo priemonių sąrašo sudarymo tvarkos“ aprašas, 2009).

- „Grįžtamasis ryšys ir pritaikymas. Turinio pritaikymas bei grįžtamojo ryšio skirtingo lygio besimokantiejiems nustatymas.

- Mokymosi tikslų suderinamumas. Mokymosi tikslai, vertinimas, veikla, bei besimokančiųjų poreikių suderinamumas.

- Pristatymo dizainas. Teigiamo nusiteikimo mokytis aplinkos kūrimas ir vaizdinės, garsinės informacijos tinkamumas besimokančiajam. Išlaikyta vaizdinės ir tekstinės informacijos dermė.

- Naudojimo galimybės. Navigacija, vartojimo pagalbos suteikimas ir vartotojo sąsajų intuityvumas“ („Centralizuotai perkamų 59 skaitmeninių mokymo priemonių sąrašo sudarymo tvarkos“ aprašas, 2009)..

Tiriamųjų elgesio interpretavimui ir tyrimui reikalingas stebėjimo metodas. Stebėjimo kokybinio tyrimo metodas naudojamas surinkti informaciją apie asmenį, grupę asmenų, aplinką, situaciją ir įrankius. Metodas skiriasi nuo kitų tuo, kad informacija gaunama tiesiogiai (E. Akin, 2016). Stebėjimo metodas dažniausiai naudojamas norint gauti išsamią ir teisingą informaciją apie elgesį, kuris būdingas tam tikrai aplinkai ir tam tikroms sąlygoms (Dekker, 2016).

Tyrimo metu buvo naudotas kontroliuotas stebėjimas. Tyrėjas nusprendė, kur vyks stebėjimas, koku metu ir su kokiais tiriamaisiais bei kokiose aplinkybėse vyks stebėjimas. Remiantis S. McLeod (2016) kontroliuoto stebėjimo fiksavimas naudojant prieš stebėjimą sukurta kriterine lentele. Tokiu būdu tyrėjas sistemiškai klasifikuoja elgesį į skirtingas kategorijas.

Anot S. McLeod (2016) kontroliuojamam stebėjimui galima panaudoti grafiką, kuri naudojo mokslininkai prieš tai tyrę tą pačią sritį. Struktūruotą medžiagą yra lengviau analizuoti. Kontroliuoti stebėjimai atliekami greičiau, todėl galima jų atlikti daugiau. Tačiau kontroliuojamas stebėjimas gali nepateikti pilnai tikrosios situacijos dėl Hawthorne efekto, kuris teigia, kad tiriamieji žinodami, kad yra stebimi gali elgtis kitaip nei įprastai.

Siekiant atsakyti į probleminį tyrimo klausimą (kokios yra galimybės naudojant skaitmenines mokymosi priemones ugdyti II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus?), pasirinkta 8 skaitmeninės mokymosi priemonės II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymui. Tyrimo imtis – dešimt Kauno miesto „N“ pradinės mokyklos II klasės mokinių. Tyrimo duomenys remiami trimis etapais: pirminis vaikų supratimo iš klausos gebėjimų vertinimas, eksperimentinis tyrimas, antrinis vaikų supratimo iš klausos gebėjimų vertinimas.

3. II KLASĖS MOKINIŲ GIMTOSIOS KALBOS SUPRATIMO IŠ KLAUSOS GEBĖJIMŲ UGDYMO TAIKANT SKAITMENINES MOKYMO SI PRIEMONES TYRIMO REZULTATAI IR DISKUSIJA

3.1. Skaitmeninių mokymosi priemonių taikymas ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus, tyrimo rezultatų analizė

Skaitmeninių mokymosi priemonių taikymas ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus, buvo tiriamas taikant interviu ir edukacinį eksperimentą. Edukacinis eksperimentas taikomas tada, kai siekiama pagrįsti naują ugdomąją idėją (K. Kardelis, 2007). Šituo specifiniu atveju – skaitmeninių mokymosi priemonių taikymo metodiką ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos iš klausos gebėjimus.

3.1.1 Dokumentų turinio analizės rezultatai

SMP taikymas ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus pirmiausiai turi būti pradėtas lietuvių kalbos vadovėliuose. Bendrojo ugdymo vadovėliai ir jų vaidmuo ugdant II klasės mokinių supratimo iš klausos gebėjimų kompetencijas yra didelis. Pabrėžtina, kad bendrojo ugdymo vadovėlio paskirtis yra „padėti mokiniams siekti konkretaus ugdymo turinio koncentro ar klasės, ugdymo srities, integruoto kurso, dalyko bendrojoje programoje, dalyko modulyje ar mokiniams, turintiems specialiųjų poreikių pritaikytoje programoje, apibrėžtų pasiekimų.“ (Ugdymo plėtotės centras, įsakymu Nr. VK-14, 2012 m. sausio 6 d.). Šiuo atveju bus žiūrima, ar padedama ugdyti supratimo iš klausos gebėjimus šioje srityje.

II klasės vadovėlio komplektas „Naujasis šaltinis“ parašytas pagal naujas pradinio ugdymo bendrąsias programas. Vadovėlio literatūrinė ir kalbinė medžiaga integruota. Kalbos ugdymas diferencijuotas ir individualizuotas. Komplekte pasirinkti du mokomosios medžiagos diferencijavimo būdai: pirmas – skirtingiems lygiams pateikti nevienodo sudėtingumo tekstai, antras – prie to paties teksto numatyta įvairaus sudėtingumo klausimai, užduotys. Pirmoje II klasės vadovėlio komplekto dalyje supratimo iš klausos gebėjimų ugdymui skiriama nedaug dėmesio. Užduočių, skirtų supratimo iš klausos gebėjimų ugdymui klausant įrašų, per visą vadovėlio I dalį yra tik dešimt. Lygiai ta pati situacija yra antroje komplekto dalyje. O trečioje vadovėlio komplekto dalyje pateikta devyniolika supratimo iš klausos užduočių – paklausti CD diską, kuriame įrašyti vadovėlyje pateikti tekstai. Dalyje dar pateiktos dvi supratimo iš klausos užduotys, kuriose prašoma, kad mokiniai išklausytų mokytojo skaitomo teksto. Visose trijose dalyse yra įdėti vadovėlio paraštėse „mokomės girdėti ir taisyklingai tarti kalbos garsus“ (Plentaitė V., Naujasis šaltinis, 2004, p. 3). Šiame bendrojo ugdymo vadovėlyje supratimo iš klausos

gebėjimų ugdymas nėra plėtojamas ar jam neskiriamas reikiamas dėmesys. Taip galima teigti, nes pradinio ugdymo lietuvių kalbos bendrojoje programoje nurodoma, kad vienas iš lietuvių kalbos mokymosi uždavinių yra ugdyti gebėjimą sąmoningai ir atidžiai klausytis, klausti ir atsakyti į klausimus, pasakoti, deklamuoti. Ribotų užduočių kiekis mokiniams negali tinkamai lavinti supratimo iš klausos gebėjimų.

Lietuvių kalbos ugdymo II klasės vadovėlių komplektas „Pupa“, parašytas Banytės, Kuzavinienės, Vyšniauskienės (2012). Vadovėlį sudaro trys dalys. Temos II klasės vadovėlyje yra pateikiamos pagal abėcėlę. Kiekvienos temos pavadinimo žodis yra paaiškinamas remiantis „Dabartinės lietuvių kalbos žodynu“. Vadovėlyje apibendrinamosios pamokos, kuriose mokiniai įtvirtina įgytas žinias, kalbinius įgūdžius ir gebėjimus. Atkreipiant dėmesį į mokinių supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo galimybes, kurias suteikia šis vadovėlis, galima pastebėti, kad supratimo iš klausos užduotys, kaip ir „Naujasis šaltinis“, koncentruojamos į tekstų klausymą iš pateikto CD disko arba mokytojo skaitymo. Didžioji dalis supratimo iš klausos užduočių pateikta mokytojo knygoje, o ne mokinių vadovėliuose. Supratimo iš klausos ugdymo situacija „Pupos“ II klasės vadovėlio komplekte yra tokia pati, kaip „Naujojo šaltinio“ vadovėlio komplekte. Norint gerai ugdyti supratimo iš klausos gebėjimus naudojantis šiais vadovėliais, mokytojams reikia ruošti papildomas užduotis.

II klasės lietuvių kalbos vadovėlio komplektas „Kelionė po lietuvių kalbos pasaulį“ sudarytas iš dviejų knygų. Šis vadovėlis yra diferencijuojamas pagal mokinių žinių ir gebėjimų lygį. Vadovėlis parašytas pagal naujas Pradinio ugdymo bendrąsias programas. Vadovėlyje pateiktos taisyklės, reikalingos kokybiškam rašymui. Kad taisyklės būtų suprantamos ir įdomios vaikams, jos parašytos dialogo forma tarp vadovėlių personažų. Vadovėlyje supratimo iš klausos užduotims skiriama daugiausia dėmesio iš visų lietuvių kalbos vadovėlių. Supratimo iš klausos gebėjimams ugdyti skirtų užduočių yra beveik kiekvienoje pamokoje. Atvirkščiai nei kitose bendrojo ugdymo vadovėliuose, skirtuose II klasės lietuvių kalbos pamokoms, vadovėlyje yra supratimo iš klausos užduočių įvairovė. Vadovėlių komplekte supratimo iš klausos ugdymui skirtos užduotys yra tokios:

- Aptariant paveikslėlius, klausytis klasės draugų nuomonės.
- Įsiklausyti, kuo panašūs eilėraščiai.
- Klausyti ir įsigilinti, kokias knygas skaitė klasės draugai vasaros metu.
- Klausyti tekstų.

Vadovėlio komplekto supratimo iš klausos užduotys skiriasi klausymui skirtų užduočių įvairove nuo kitų vadovėlių komplektų.

„Vaivorykštės“ vadovėlių komplektas yra skirtas ne tik lietuvių kalbos ugdymui, bet ir pasaulio pažinimui, matematikai, anglų kalbai, dailei, muzikai, šokiui, etikai. Taip pat šis vadovėlio komplektas

turi šešias dalis, suskirstytas pagal mėnesius (rugsėjis, spalį, lapkritis, gruodis, sausis, vasaris, kovas, balandis, gegužė). Šis vadovėlis yra puikiai pritaikytas integracijai. Deja, supratimo iš klausos ugdymui lietuvių kalbos pamokose visiškai neskirta dėmesio. Šiame vadovėlyje supratimo iš klausos ugdymo užduotys yra tik anglų kalbai skirtoje dalyje, muzikos dalyje ir keliose vietose šokiui skirtoje dalyje. Galima pastebėti, kad šis vadovėlis neatitinka bendrosiose programose nurodyto uždavinio, kad lietuvių kalbos pamokose turi būti ugdomas gebėjimas sąmoningai ir atidžiai klausytis, klausiti ir atsakyti į klausimus, pasakoti, deklamuoti, kaip jau buvo minėta anksčiau.

Peržiūrėjus visus lietuvių kalbos vadovėlių kompleksus, pastebėtina, kad daugiausiai dėmesio integruotai ugdomiems mokinių lietuvių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimams skiriama vadovėlių komplekte „Kelionės po lietuvių kalbos pasaulį“. Šiame vadovėlių komplekte daugiausiai pateikiama užduočių, skirtų mokinių lietuvių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimams. Pastebėta, kad atsižvelgiant į lietuvių kalbos bendrųjų programų projektą (2016), kituose vadovėliuose turėtų būti gerokai daugiau supratimo iš klausos užduočių. Aišku, nesant supratimo iš klausos užduočių vadovėliuose, pradinį klasių mokytojai turėtų patys kurti šiuos gebėjimus ugdančias užduotis.

Norint tinkamai pritaikyti SMP ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus, pirmiausiai reikia atrinkti tinkamas SMP, naudojantis moksliniais ir metodiniais argumentais (K. Clackson, 2011).

Vadovaujantis „Centralizuotai perkamų skaitmeninių mokymosi priemonių sąrašo sudarymo tvarkos“ (2009) dokumentu, SMP kriterijai apima techninius ir dalykinius aspektus:

Vartotojo sąsają, dalykinį turinį, metodinius aspektus, dokumentavimą, pedagoginius – psichologinius aspektus, bendravimo ir bendradarbiavimo galimybes bei priemones (žiūrėti 2 priedą). Naudojantis šiuo dokumentu buvo atrinktos SMP:

- „prieinama internete;
- yra išbaigta;
- SMP ar jos aplinka turi vartotojo sąsają lietuvių kalba;
- paskirtis ir turinys atitinka bendrojo lavinimo turinį, nustatytą bendrosiose programose
- (ŠMM įsakymas „Dėl pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo)“ (ŠMM, „Centralizuotai perkamų skaitmeninių mokymo priemonių sąrašo sudarymo tvarkos“, 2009).

3.1.1.1 lentelė. SMP vertinimo charakteristikos, kriterijai ir indikatoriai

SMP vertinimo kriterijaus Nr.	SMP vertinimo kriterijai ir jų požymiai	SMP priemonė	Vertinamasis balas			
			0	1	2	3
1	Vartotojo sąsaja					
1.1	Programinės įrangos sąsajų suderinamumas ir vientisumas	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“				X
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys			X	
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“				X
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“				X
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas			X	
1.2	Draugiškumas vartotojui	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“				X
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“				X
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas			X	
1.3	Kokybė	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“				X
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“				X
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas		X		
1.4	Patogumas	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“			X	
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys			X	
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“			X	
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas			X	
1.5	Individualizavimas	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“			X	
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“			X	
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas			X	
1.6	Kompiuterinių terminų vartojimo taisyklingumas ir aiškumas	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“			X	
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“			X	
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas		X		
2	Bendravimo ir bendradarbiavimo galimybės bei priemonės					
2.1	Web 2.0 priemonės	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“			X	
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“			X	
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas			X	

2.2	Galimybė dalintis individualiais mokymosi scenarijais	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“			X	
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“			X	
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas			X	
3	Dalykinis turinys					
3.1	Mokymosi medžiagos apimtis	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“			X	
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys			X	
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“			X	
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas			X	
3.2	Medžiagos profesionalumas	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“				X
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“				X
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas			X	
3.3	Mokomosios medžiagos pateikimas	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“				X
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“				X
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas			X	
3.4	Socialiniai, kultūriniai ir doriniai principai	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“				X
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“				X
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas			X	
3.5	Stilius ir kalba	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“				X
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“				X
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas			X	
3.6	Priemonės aktualumas	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“				X
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“				X
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas			X	
4.	Psichologiniai ir pedagoginiai aspektai					
4.1	Psichologinis tinkamumas	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“				X
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“				X
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas			X	
4.2	Pedagoginis tinkamumas	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“				X
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X

		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“				X
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“				X
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas				X
4.3	Didaktinių principų šiuolaikiškumas	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“				X
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“				X
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas			X	
5	Metodiniai aspektai					
5.1	Pritaikomumas savarankiškam darbui	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“				X
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“				X
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas			X	
5.2	Draugiškumas vartotojui	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“				X
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“				X
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“				X
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas				X
5.3	Privalumai lyginant su kitomis mokymo priemonėmis	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“				X
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“				X
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas				X
6	Dokumentacija					
6.1	Bendra informacija	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“				X
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“				X
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“				X
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas				X
6.2	Vartotojo vadovas	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“				X
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“				X
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“				X
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas			X	
6.3	Metodinė medžiaga	LRT mediateka, laidos įrašas „Gustavo enciklopedija“				X
		Emokykla.lt, mokymosi veiklos, klausymo užduotys				X
		Tinklapis „youtube.com“ vaizdo įrašas „Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu“				X
		Išmaniojo telefono programėlė „Viber“			X	
		TV3 play tinklapis TV3 žinių įrašas			X	

Kaip pavaizduota lentelėje 3.1.1.1, dauguma SMP atitinka „Centralizuotai perkamų skaitmeninių mokymosi priemonių sąrašo sudarymo tvarkos“ (2009) apraše nurodytus kriterijus. Visos priemonės

medžiaga pateikiama aiškiai, nuosekliai ir tvarkingai bei suprantamai II klasės mokiniams. Priemonės laikosi etikos normų yra vaizdžios bei individualizuotos. Analizuojant priemones, nestebima Web 2.0 priemonių pritaikomumas negalią turintiems vartotojams.

3.1.2. Stebėjimų dienoraščio analizė

Stebėjimų dienoraščio analizė buvo vykdoma atsižvelgiant į SMP poveikį (teigiamą ir neigiamą) gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdyme. Stebėjimų dienoraštyje užfiksuotus tyrėjo apibendrinimus, tiriamųjų pastabas, pasakymus analizuojant nustatytas SMP tinkamumas ugdyti gimtosios kalbos supratimą iš klausos gebėjimus. Duomenys buvo suskirstyti į SMP nusakančias technologines ir turinio savybes.

Vartotojo sąsają apibūdina SMP duomenys žymintys technologines savybes (žiūrėti 3.1.2.1 lentelę). Stebėjimo dienoraščio analizė leidžia teigti, kad pasirinktos SMP yra paprastos ir suprantamos vaikui. Tai įrodo kelios ištraukos iš stebėjimo dienoraščio: „Mokinys labai susidomėjęs renka URL kodą, veide matosi džiaugsmas“, „programa atidarinėjama su nepasitikėjimu, bet tai daroma gana lengvai“, „greitai atidaroma programą ir su pasitikėjimu“. Išryškėjo keletas neigiamų techninių aspektų, ilgas URL vedimas, papildomų remiančių programų prireikimas. Pasirinktų SMP navigacija aiški mokiniui, kaip galima pastebėti stebėjimo dienoraščio analizėje: „mokinė lengvai valdo programėlę, joje judėdama laisvai (prireikus grįžta atgal ir juda į priekį)“, „mokinys labiau įsijautė į programos valdymą nei į atliekamas užduotis“, „lengvai valdo programą, garso įrašą pasukdamas į priekį ar atgal“, „įsijautęs atlikinėjo užduotis, greitu tempu valdydamas programą“.

3.1.2.1 lentelė. SMP vartotojo sąsajos savybės.

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Vartotojo sąsaja	Valdymas suprantamas mokiniui	„Mokinys labai susidomėjęs renka URL kodą, veide matosi džiaugsmas“ „programa atidarinėjama su nepasitikėjimu, bet tai daroma gana lengvai“ „greita atidaroma programą ir su pasitikėjimu“ „lengvai randa programą“ „su susidomėjimu atidarinėja programą“ „stengiasi tiksliai suvesti URL kodą, kad galėtų įeiti į programą“ „Su nekantrumu atidarinėja programą“ „greitai ir tiksliai atidarė programą“ „pakankamai greitai atidariusi programą, atrodo savimi patenkinta“ „tyliai ir lengvai randa ir atidaro programą“
	Navigacija aiški mokiniui	„mokinė lengvai valdo programėlę, joje judėdama laisvai (prireikus grįžta atgal ir juda į priekį)“ „mokinys labiau įsijautė į programos valdymą nei į atliekamas užduotis“ „lengvai valdo programą, garso įrašą pasukdamas į priekį ar atgal“ „įsijautęs atlikinėjo užduotis, greitu tempu valdydamas programą“ „greitai atlieka užduotis“ „lengvai valdo savo įrašą“ „mokinė su dideliu susidomėjimu nagrinėja programą“ „noriai ir lengvai orientuojasi programoje“ „greit įsisavino programos valdymo principus“ „džiaugsmingai ir lengvai atlieka užduotis“
	Valdymo elementai nepatogūs, techninės kliūtys	„Mokinys mėgindamas įeiti į emokykla.lt užduotis labai ilgai įvedinėjo URL“ „Apsilankius emokykla.lt tinklapyje įrenginys nepalaikė programos“ „Emokykla.lt programa, kad būtų galima atlikti užduoti prašo įdiegti papildinius“ „Mokiniui atsibodo įvedinėti URL“

Iš 3.1.2.1 lentelės matyti, kad SMP vartotojo sąsaja yra tinkama II klasės mokinių gimtosios kalbos suvokimui iš klausos gebėjimams ugdyti, kadangi yra aiški ir paprasta navigacija bei suprantami valdymo elementai. Susiję neigiami elementai su vartotojo sąsajos valdymo elementais, siejasi ne tik su programomis, bet ir su įrenginio programinės įrangos trūkumais bei mokinių nepakankamomis kompetencijomis informacinių technologijų srityje. Dėl šios priežasties galima teigti, kad SMP yra tinkamos ugdyti II klasės gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus.

Dalykinio turinio ir psichologiniai – pedagoginiai aspektai atspindimi SMP turinio savybių apibūdinime, kuris yra stebėjimų dienoraštyje. SMP II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimams ugdyti turinio savybės pateikiamos 3.1.2.2 lentelėje.

Programų turinys, kuris buvo užfiksuotas stebėjimų dienoraštyje. Turinys skatino mokinius susikaupti, domėtis ir tyrinėti. Mokydamiesi su programomis mokiniai naudojami jau turima patirtimi. SMP veikla skatino naudoti gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus. Šiose užduotyse mokiniams buvo svarbi garsinė ir ją papildanti vaizdinė informacija. Pastebėti turinio trūkumai naudojant SMP: ne visos sąvokos žinomos II klasės mokiniams.

3.1.2.2 lentelė. SMP turinio savybės.

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai
Turinio motyvacinė galia	Tinkamas turinys skatina vaiką tyrinėti, spręsti iškilusias problemas	„mokinys atidžiai klausosi ieškodamas atsakymų į klausimus“ „mokinė žiūrėdama vaizdo medžiagą žymisi svarbią informaciją“ „mokinys atidžiai klausosi stengiasi įsidėmėti“
	Turinys orientuotas į turimą mokinių patirtį	„mokinė atlieka užduotis interpretuodama tekstą ir remdamasi savo patirtimi“ „mokinys interpretuoja tekstą remdamasis savo patirtimi“ „mokinė nusakė remdamasi savo patirtimi tikrus ir išgalvotus klausyti teksto faktus“
	Plėtojama mokinio gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimai	„patiko, nes buvo lengvos užduotys“ „buvo labai lengva atlikti užduotis“ „lengviau sekėsi suprasti ir išgirsti“ „užduotys labiau patiko, nes buvo lengvesnės“
	Turinys nepakankamai pritaikytas amžiaus grupei	„Buvo sunku suprasti apie ką kalba“ „kas yra tarptautiniai žodžiai“ „ką reiškia tarptautinis“

3.1.2.2 lentelėje nurodoma, kad naudotų SMP II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymui turinys buvo motyvuojantis mokinių spręsti iškilusias problemas ir tyrinėti. Turinys orientuotas į mokinių sukauptą patirtį. Sumažinti mokymosi motyvaciją gali nežinomų terminų buvimas užduotyse.

Apibendrinant svarbu pabrėžti, kad SMP galimybes ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausymo gebėjimus yra svarbu užduočių pritaikymas amžiaus grupei, turimai patirčiai. Didelę įtaką SMP turi informacijos turinys, turinio pateikimas, galimybė mokiniui kontroliuoti savo mokymosi procesą.

3.1.3. Edukacinio eksperimento rezultatų analizė

Siekiant įvertinti skaitmeninių mokymosi priemonių taikymo ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus, metodiką, buvo atliktas edukacinis eksperimentas. Tyrimo metu SMP galimybės atskleidžiamos išbandant atrinktas ir integruotas į ugdomąją programą SMP, vertinant jų galimybes.

Skaitmeninių mokymosi priemonių taikymo ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus, metodiką, buvo analizuojamos remiantis G. Petuchovaitės (2015) sudaryta klausymo ir suvokimo vertinimo užduočių pavyzdžiais ir pradinio ugdymo programoje pateikiama tyrimo metodika.

Mokinių gebėjimai prieš edukacinį eksperimentą

Prieš edukacinį eksperimentą buvo interviu metodu įvertinti II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimai. Interviu metu buvo atliekamas gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimo testas, kuris vertinamas pagal jau minėtus gebėjimus („*geba suprasti klausymosi paskirtį ir naudą, geba aktyviai klausytis ir suprasti informacijos turinį, geba vertinti išgirstą informaciją, geba išklausus tekstą, interpretuoti, geba daryti išvadas, geba taikyti klausymosi strategijas*“). Tai atliekama, siekiant įvertinti edukacinio eksperimento poveikį.

3.1.3.1 lentelė. Gimtosios kalbos supratimo iš klausymo gebėjimai prieš edukacinį eksperimentą

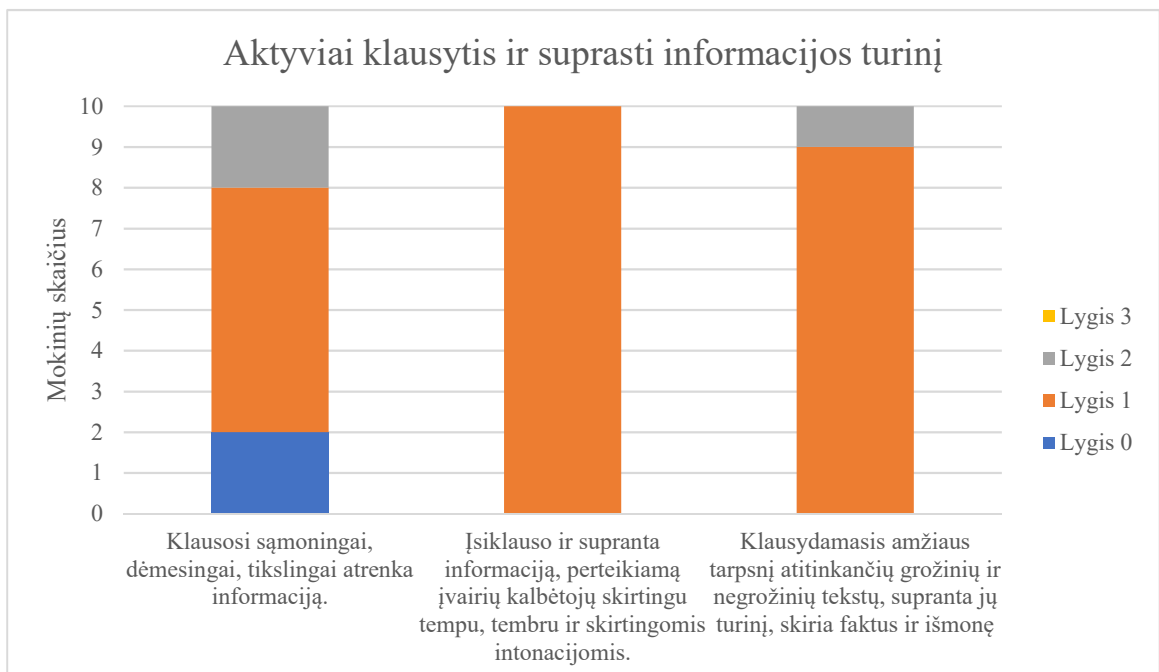
Kriterijai	Tiriamieji	M1	M2	M3	M4	M5	B1	B2	B3	B4	B5
<i>Suprasti klausymosi paskirtį ir naudą</i>											
Supranta ir paaiškina, kad klausymas padeda suprasti, mąstyti, bendrauti su kitais.		2	1	2	2	0	2	3	0	2	1
<i>Aktyviai klausytis ir suprasti informacijos turinį</i>											
Klausosi sąmoningai, dėmesingai, tikslingai atrenka informaciją.		1	1	1	1	1	2	1	2	0	0
Įsiklauso ir supranta informaciją, perteikiamą įvairių kalbėtojų skirtingu tempu, tembru ir skirtingomis intonacijomis.		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Klausydamasis amžiaus tarpsnį atitinkančių grožinių ir negrožinių tekstų, supranta jų turinį, skiria faktus ir išmonę.		1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Išklausius tekstą, interpretuoti, daryti išvadas</i>											
Paaiškina, kaip supranta perkeltine reikšme vartojamus teksto žodžius ir / ar frazes.		3	3	3	3	3	0	3	2	3	0
<i>Vertinti išgirstą informaciją</i>											
Kritiškai vertina išgirstą informaciją, komentuoja jos pagrįstumą / nepagrįstumą, įvykių galimumą / negalimumą ir pan.		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Išgirstą informaciją sieja su sava patirtimi ir kontekstu, vertina pagal susitartus kriterijus.		1	1	1	2	2	2	2	1	1	2
<i>Taikyti klausymosi strategijas</i>											
Įvardija, ko ir kodėl nesuprato ir naudojami jam žinomais būdais tai išsiaiškinti.		3	0	2	2	1	1	2	2	0	1
Klausosi aktyviai: nusiteikia suprasti ir domėtis, išsiaiškina tikslą, pasižymi informaciją.		3	3	3	3	3	3	3	2	1	2
Iš viso (%):		56	44	52	56	44	44	59	41	33	30

Lentelėje 3.1.3.1 matoma, kad II klasės tiriamųjų gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimai nėra aukšti. Analizuojant atskirus 3.1.3.1 lentelėje pateiktus gebėjimus, galima tiksliau įvertinti tiriamųjų gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų lygį. Pirmiausiai analizuojamas gebėjimas – „Suprasti klausymosi paskirtį ir naudą“. Analizuojant šį gebėjimą išsiaiškinama ar mokinys suvokia kas yra klausymas ir geba paaiškinti, kad jis svarbus supratimui, mąstymui, bendravimui su kitais.

3.1.3.1 pav. Kriterijaus „Suprasti klausyimosi paskirtį ir naudą“ lygiai prieš edukacinį eksperimentą.

Iš viršuje pateikto 3.1.3.1 paveikslo matyti gebėjimo „*suprasti klausyimosi paskirtį ir naudą*“ mokinių gebėjimų lygiai. Pastebima, kad 2 tiriamieji dar tik artėja prie gebėjimo „*suprasti ir paaiškinti, kad klausymas padeda suprasti, mąstyti, bendrauti su kitais*“, bet dar jo nepasiekė, bei 2 tiriamieji kurie minimaliai pasiekė šį gebėjimą. Tiriamųjų, kurie iš dalies atitinka kriterijų buvo 5, tuo tarpu tik 1 pilnai atitinka kriterijų. Rezultatai leidžia teigti, kad didžioji dalis tiriamųjų gebėjimas tik iš dalies atitinka gebėjimą „*suprasti ir paaiškinti, kad klausymas padeda suprasti, mąstyti, bendrauti su kitais*“.

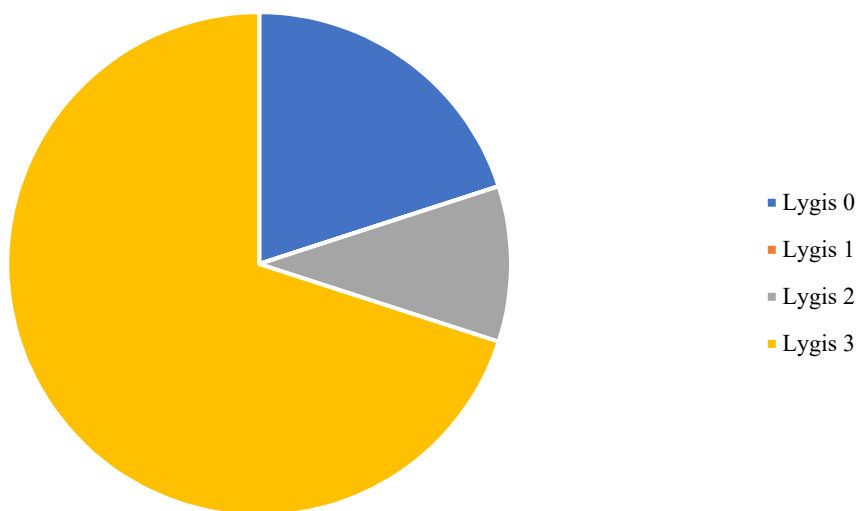

3.1.3.2 pav. Kriterijaus „aktyviai klausytis ir suprasti informacijos turinį“ lygiai prieš edukacinį eksperimentą.

3.1.3.2 paveiksle vaizduojami kriterijui „aktyviai klausytis ir suprasti informacijos turinį“ reikalingų gebėjimų pasiskirstymą pagal lygius. Pirmasis gebėjimas reikalingas kriterijaus įgyvendinimui – „*klausosi sąmoningai, dėmesingai, tikslingai atrenka informaciją*“. Paveiksle 3.1.3.2 nurodyta, kad 2 tiriamieji dar tik artėjo prie gebėjimo įgijimo (0 lygis), 6 buvo minimaliai įgiję gebėjimą (1 lygis), o 2 dalinai gebėjo „*klausosi sąmoningai, dėmesingai, tikslingai atrenka informaciją*“ ir nei vienas iš tiriamųjų nebuvo įvaldę šį gebėjimą. Antrasis gebėjimas reikalingas kriterijaus „aktyviai klausytis ir suprasti informacijos turinį“ atitikimui yra „*įsiklauso ir supranta informaciją, perteikiamą įvairių kalbėtojų skirtingu tempu, tembru ir skirtingomis intonacijomis*“. Visi tiriamieji priklauso minimalių gebėjimų lygiui (1 lygis). Paskutinis kriterijui priklausančias gebėjimas – „*klausydamasis amžiaus tarpsnį atitinkančių grožinių ir negrožinių tekstų, supranta jų turinį, skiria faktus ir išmonę*“. 9 tiriamieji minimaliai turėjo šį gebėjimą (1 lygis) ir 1 tiriamasis dalinai turėjo šį gebėjimą (2 lygis).

Remiantis 3.1.3.2 paveikslo duomenimis galima teigti, kad tiriamieji tik minimaliai atitinka kriterijų - „aktyviai klausytis ir suprasti informacijos turinį“.

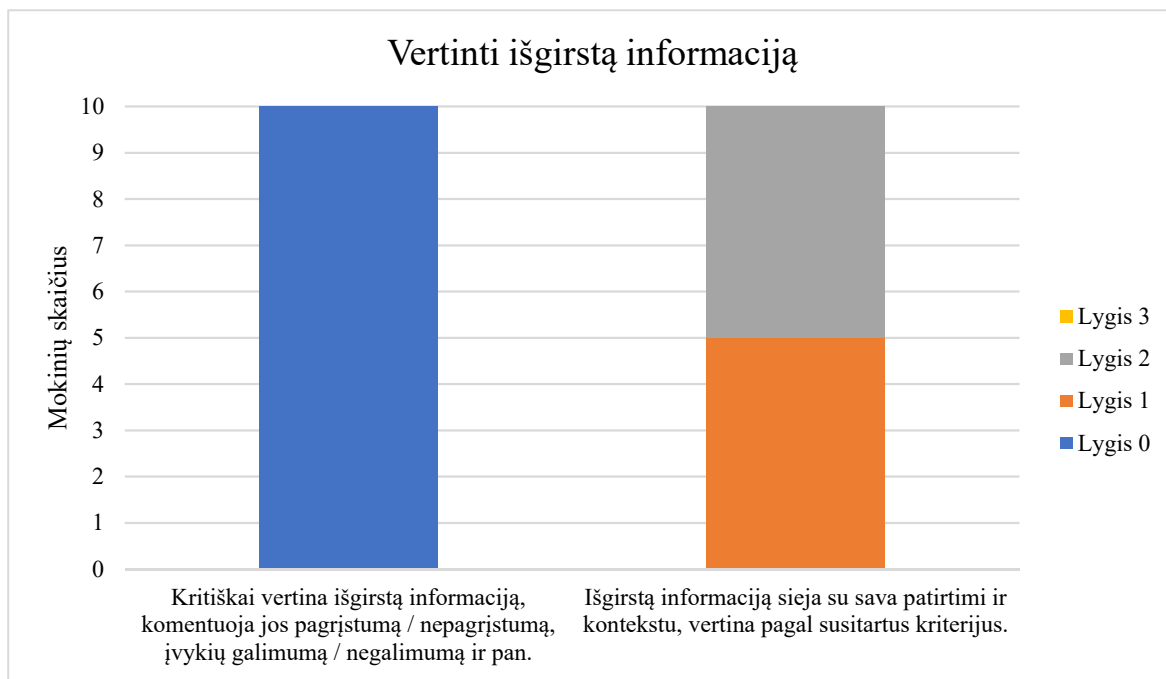
Paiškina, kaip supranta perkeltine reikšme vartojamus teksto žodžius ir / ar frazes.

3.1.3.3 pav. Kriterijaus „išklausius tekstą, interpretuoti, daryti išvadas“ lygiai prieš edukacinį eksperimentą.

Pateiktame 3.1.3.3 paveiksle matomas gebėjimo „*paiškinti, kaip suprasti perkeltine reikšme vartojamus teksto žodžius ir / ar frazes*“ lygių pasiskirstymas, kuris atskleidžia tiriamųjų gebėjimų

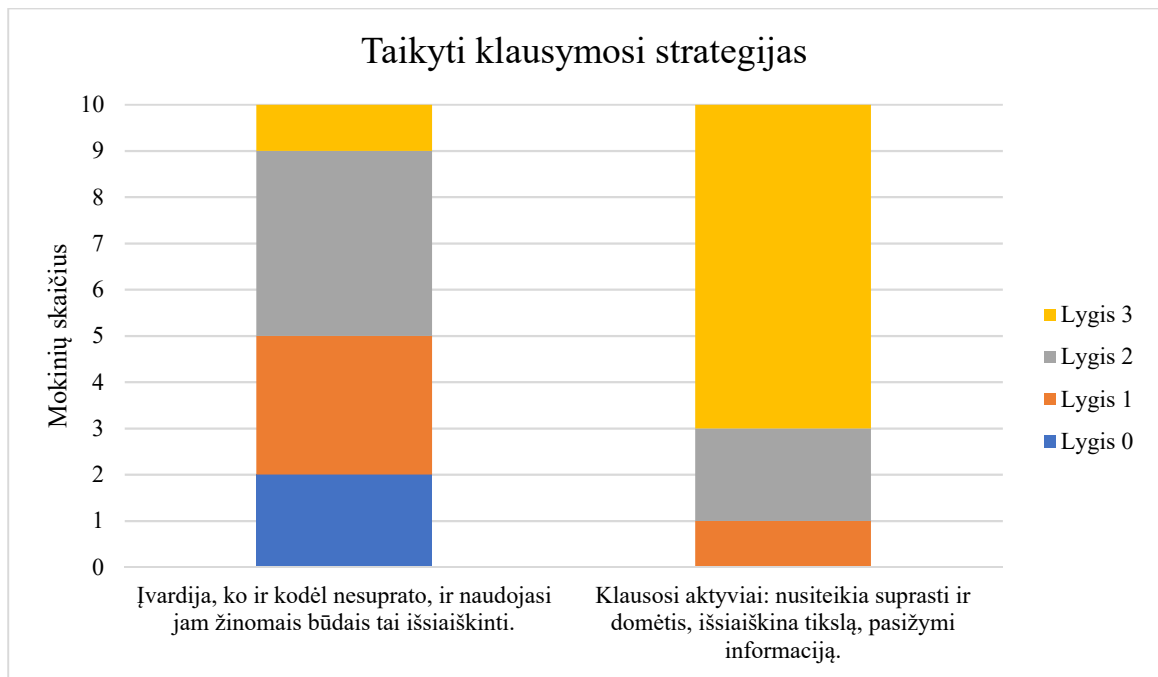
atitikimą kriterijui „išklausių tekstą, interpretuoti, daryti išvadas“. Pastebima, kad 2 tiriamieji dar tik artėjo, bet dar nepasiekė šio gebėjimo, 1 tiriamasis buvo dalinai įgijęs gebėjimą, o 7 gebėjo „paaiškinti, kaip suprasti perkeltine reikšme vartojamus teksto žodžius ir / ar frazes“. Remiantis paveikslo 3.1.3.3 duomenimis galima teigti, kad didžioji dalis tiriamųjų atitiko kriterijų „išklausių tekstą, interpretuoti, daryti išvadas“.

3.1.3.4 pav. Kriterijaus „vertinti išgirstą informaciją“ lygiai prieš edukacinį eksperimentą.

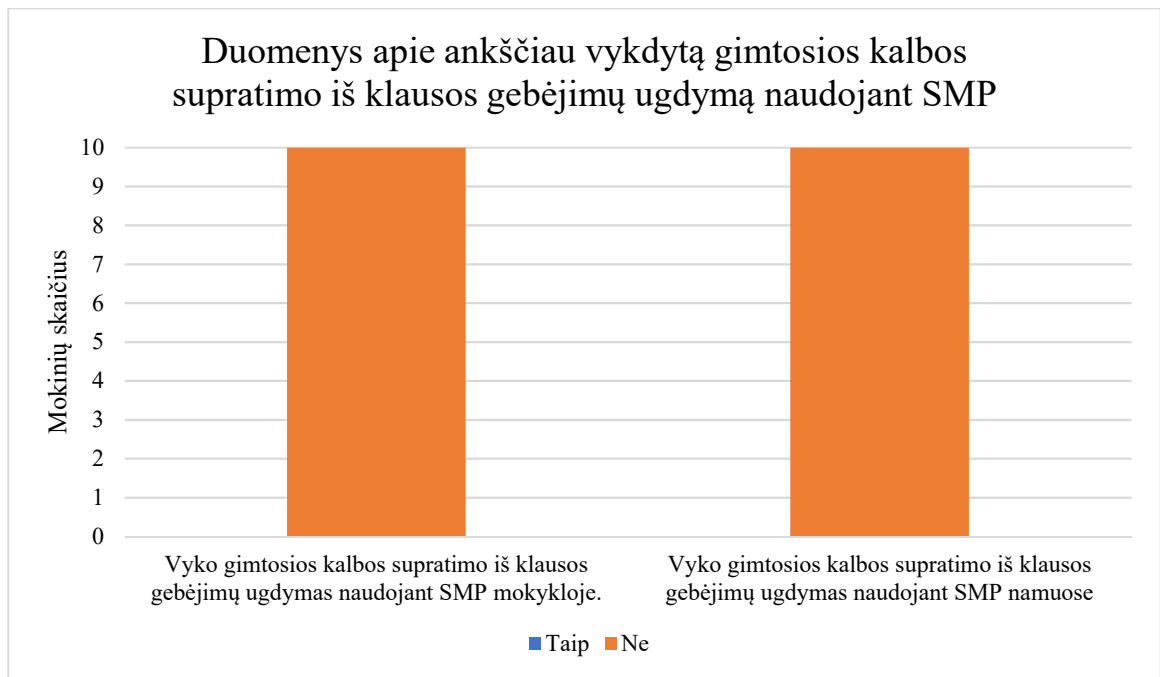
3.1.3.4 paveiksle matomas kriterijaus – „vertinti išgirstą informaciją“, sudarančių gebėjimų lygiai. Šį kriterijų sudaro du gebėjimai. Visi tiriamieji atitiko 0 lygi „kritiškai vertina išgirstą informaciją, komentuoja jos pagrįstumą / nepagrįstumą, įvykių galimumą / negalimumą ir pan.“ tai reiškia, kad mokiniai dar neturėjo tokio gebėjimo. Antrasis gebėjimas sudarantis kriterijų yra „išgirstą informaciją sieja su sava patirtimi ir kontekstu, vertina pagal susitartus kriterijus“. Šio gebėjimo tiriamųjų lygiai pasiskirstė į dvi dalis: 5 tiriamieji turėjo 1 lygio gebėjimus, tai reiškia tik minimalius gebėjimus ir 5 tiriamieji 2 lygio gebėjimus – daliniai gebėjimai.

Remiantis 3.1.3.4 paveikslo duomenimis galima pastebėti, kad tiriamųjų gebėjimai tik minimaliai atitinka kriterijų - „vertinti išgirstą informaciją“.

3.1.3.5 pav. Kriterijaus „taikyti klausymosi strategijas“ lygiai prieš edukacinį eksperimentą.

Pateiktame 3.1.3.5 paveiksle pavaizduoti gebėjimų sudarančių kriterijų „*taikyti klausymosi strategijas*“ lygiai. Ši kriterijų sudaro gebėjimas „*įvardinti, ko ir kodėl nesuprato ir naudojantis žinomais žodžiais tai išsakyti*“ ir gebėjimas „*aktyviai klausytis: nesuteikti suprasti ir domėtis, išsiaiškinti tikslą, pasižymėti informaciją*“. Didžiausias kiekis tiriamųjų (4) iš dalies atitiko gebėjimą „*įvardinti, ko ir kodėl nesuprato ir naudojantis žinomais žodžiais tai išsakyti*“ (2 lygis). Mažiausiai tiriamųjų (1) gebėjo (3 lygis) „*įvardinti, ko ir kodėl nesuprato ir naudojantis žinomais žodžiais tai išsakyti*“. Minimalų gebėjimo lygį (1 lygis) turėjo 3 tiriamųjų. Šio gebėjimo dar nebuvo įgiję 2 tiriamieji. „*Aktyviai klausytis: nesuteikti suprasti ir domėtis, išsiaiškinti tikslą, pasižymėti informaciją*“ gebėjo 7 tiriamieji. Tik dalinai turėjo šį gebėjimą 2 tiriamieji ir 1 turėjo minimalų gebėjimą. Remiantis 3.1.3.5 paveiksle pateiktais duomenimis galima teigti, kad kriterijų „*taikyti klausymosi strategijas*“ dauguma tiriamųjų įvykdė tik iš dalies. Norint sužinoti ankstesnę tiriamųjų patirtį apie gimtosios kalbos suvokimo iš klausos gebėjimų ugdymą naudojant skaitmenines mokymosi priemones, interviu metu tiriamiesiems buvo užduotas klausimas apie ankstesnes patirtis mokykloje ir namuose. Pirmiausiai tiriamųjų buvo paklausta „ar jiems yra tekę atlikti panašias užduotis su savo mokytoja?“. Vėliau buvo paklausta „ar teko panašias užduotis atlikti namuose?“. Rezultatai pateikti paveiksle 3.1.3.6 pav.

3.1.3.6 pav. Duomenys apie ankščiau vykdytą gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymą naudojant SMP

Paveiksle 3.1.3.6 pavaizduota, kad visi tiriamieji atsakė, kad ankščiau nebuvo ugdomi jų gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimai naudojant SMP mokykloje ir namuose. Remiantis tuo galima teigti, kad mokiniai šioje srityje naudojant SMP buvo neugdomi.

Mokinių gebėjimai po edukacinio eksperimento

Po edukacinio eksperimento interviu metodu buvo įvertinti II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimai. Interviu metu buvo atliekamas gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimo testas, kuris vertinamas pagal jau minėtus kriterijus („*geba suprasti klausymosi paskirtį ir naudą, geba aktyviai klausytis ir suprasti informacijos turinį, geba vertinti išgirstą informaciją, geba išklausus tekstą, interpretuoti, geba daryti išvadas, geba taikyti klausymosi strategijas*“). Taip siekiama atskleisti edukacinio eksperimento poveikį.

Edukacinis eksperimentas papildomai nenagrinėjamas, kadangi jis yra aprašomas metodologijos dalyje, bei jo eiga užfiksuota stebėjimo dienoraštyje.

3.1.3.2 lentelė. Gimtosios kalbos supratimo iš klausymo gebėjimai po edukacinio eksperimento.

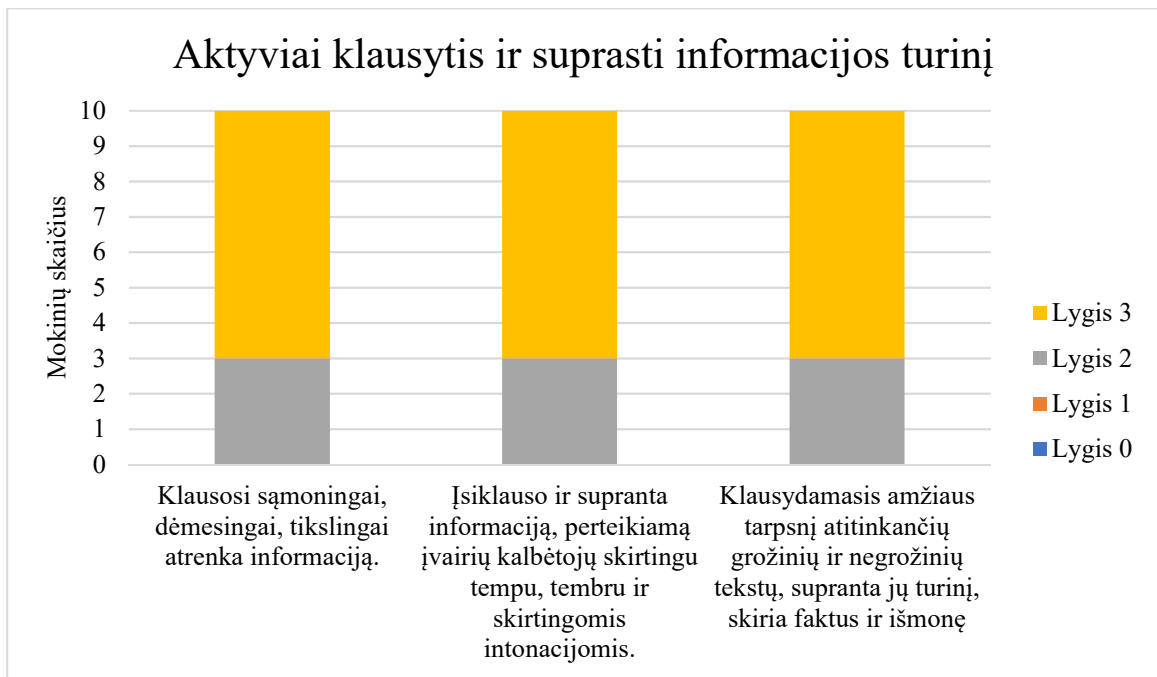
Kriterijus	Tiriamieji	M1	M2	M3	M4	M5	B1	B2	B3	B4	B5
<i>Suprasti klausymosi paskirtį ir naudą</i>											
Supranta ir paaiškina, kad klausymas padeda suprasti, mąstyti, bendrauti su kitais.	3	3	2	2	2	2	2	2	3	2	2
<i>Aktyviai klausytis ir suprasti informacijos turinį</i>											
Klausosi sąmoningai, dėmesingai, tikslingai atrenka informaciją.	2	2	3	3	2	3	3	3	3	3	3
Įsiklauso ir supranta informaciją, perteikiamą įvairių kalbėtojų skirtingu tempu, tembru ir skirtingomis intonacijomis.	2	2	3	3	2	3	3	3	3	3	3
Klausydamasis amžiaus tarpsnį atitinkančių grožinių ir negrožinių tekstų, supranta jų turinį, skiria faktus ir išmonę.	3	3	3	3	3	2	3	3	2	2	2
<i>Išklausius tekstą, interpretuoti, daryti išvadas</i>											
Paaiškina, kaip supranta perkeltine reikšme vartojamus teksto žodžius ir / ar frazes.	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3
<i>Vertinti išgirstą informaciją</i>											
Kritiškai vertina išgirstą informaciją, komentuoja jos pagrįstumą / nepagrįstumą, įvykių galimumą / negalimumą ir pan.	2	1	0	0	1	1	2	1	0	0	0
Išgirstą informaciją sieja su sava patirtimi ir kontekstu, vertina pagal susitartus kriterijus.	3	3	1	2	2	2	3	2	1	1	1
<i>Taikyti klausymosi strategijas</i>											
Įvardija, ko ir kodėl nesuprato ir naudojami jam žinomais būdais tai išsiaiškinti.	3	3	3	3	3	3	3	2	1	2	2
Klausosi aktyviai: nusiteikia suprasti ir domėtis, išsiaiškina tikslą, pasižymi informaciją.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Iš viso (%):	88	85	81	85	78	81	92	81	67	70	

Pateiktoje 3.1.3.2 lentelėje pateikiami II klasės tiriamųjų, gimtosios kalbos supratimas iš klausos gebėjimai, palyginus su duomenimis gautais prieš ugdomąją veiklą yra pakitę. Analizuojant 3.1.3.2 lentelę atskirais kriterijais ir lyginant su gautais rezultatais prieš ugdomąją veiklą ir po jos, bus nustatymas pokytis ar jo nebuvimas po edukacinio eksperimento. Tokiu būdu siekiama pagrįsti skaitmeninių mokymosi priemonių taikymo II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos ugdymo tyrimo metodiką.

3.1.3.7 pav. Kriterijaus „Suprasti klausymosi paskirtį ir naudą“ lygiai po edukacinio eksperimento.

3.1.3.7 paveiksle vaizduojamas kriterijaus „*suprasti klausymosi paskirtį ir naudą*“ mokinių gebėjimų lygiai po edukacinio eksperimento. Pastebima, kad 7 tiriamieji dalinai atitinka kriterijų, bei 3 atitinka šį kriterijų pilnai. Po edukacinio eksperimento tiriamųjų gebėjimas „*suprasti ir paaiškinti, kad klausymas padeda suprasti, mąstyti, bendrauti su kitais*“ nustatytas aukštesnio lygio, nors vis dar didžiosios dalies tiriamųjų gebėjimas kriterijų atitinka tik iš dalies.

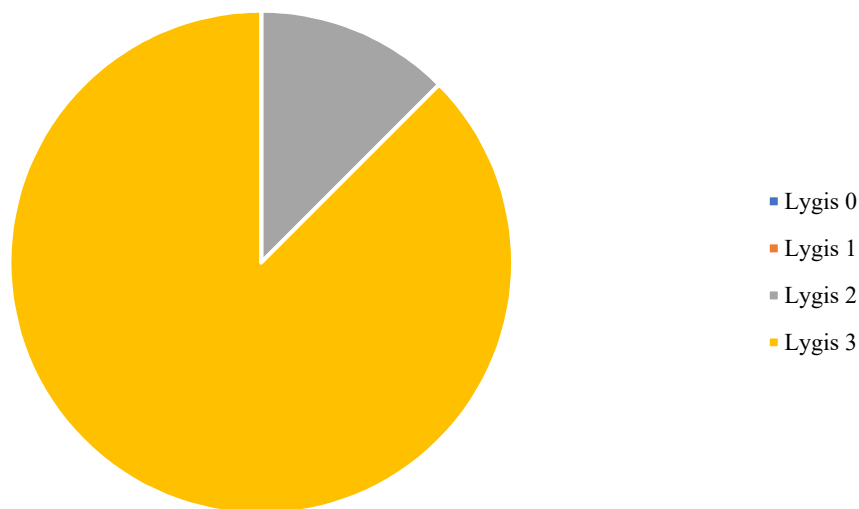

3.1.3.8 pav. Kriterijaus „vertinti išgirstą informaciją“ lygiai po edukacinio eksperimento.

3.1.3.8 paveikslas iliustruoja kriterijui „*aktyviai klausytis ir suprasti informacijos turinį*“ reikalingų gebėjimų lygius. Pirmasis gebėjimas reikalingas kriterijaus įgyvendinimui – „*klausosi sąmoningai, dėmesingai, tikslingai atrenka informaciją*“. Po edukacinio eksperimento 3 tiriamieji dalinai pasiekė šį gebėjimą (2 lygis) ir 7 tiriamieji buvo įvaldę šį gebėjimą (3 lygis). Antrasis gebėjimas reikalingas kriterijaus „*aktyviai klausytis ir suprasti informacijos turinį*“ atitikimui yra „*įsiklauso ir supranta informaciją, perteikiamą įvairių kalbėtojų skirtingu tempu, tembru ir skirtingomis intonacijomis*“. Šio gebėjimo lygis po edukacinio eksperimento buvo toks pat kaip „*klausosi sąmoningai, dėmesingai, tikslingai atrenka informaciją*“: 3 tiriamieji iš dalies gebėjo ir 7 tiriamieji buvo įvaldę šį gebėjimą. Paskutinis kriterijui priklausantis gebėjimas – „*klausydamasis amžiaus tarpsnį atitinkančių grožinių ir negrožinių tekstų, supranta jų turinį, skiria faktus ir išmonę*“. Šio gebėjimo lygis po edukacinio eksperimento buvo toks pat kaip ir anksčiau aptartų dviejų gebėjimų t. y. 3 tiriamieji dalinai geba ir 7 tiriamieji yra įvaldę šį gebėjimą.

Remiantis aptartais duomenimis galima teigti, kad dauguma tiriamųjų po edukacinio eksperimento pagerino atitikimą kriterijui - „*aktyviai klausytis ir suprasti informacijos turinį*“ nuo minimalaus lygio iki pilno atitikimo kriterijui.

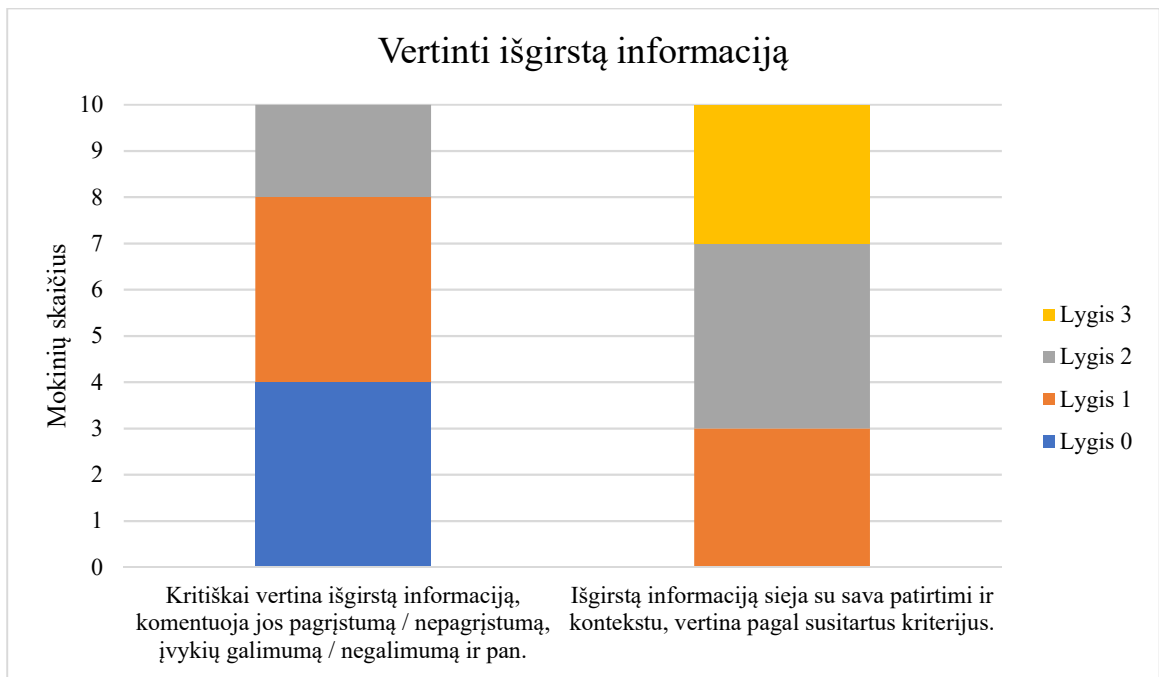
Paaiškina, kaip supranta perkeltine reikšme vartojamus teksto žodžius ir / ar frazes.

3.1.3.9 pav. Kriterijaus „išklauius tekstą, interpretuoti, daryti išvadas“ lygiai po edukacinio eksperimento.

3.1.3.9 paveiksle pavaizduoti gebėjimo „paaiškinti, kaip suprasti perkeltine reikšme vartojamus teksto žodžius ir/ar frazes“ lygiai, atskleidžiantys kriterijaus „išklauius tekstą, interpretuoti, daryti išvadas“ atitikimą. Pastebima, kad 1 tiriamasis buvo dalinai įgijęs gebėjimą, o 9 tiriamieji gebėjo „paaiškinti, kaip suprasti perkeltine reikšme vartojamus teksto žodžius ir/ar frazes“. Remiantis aptartais duomenimis galima teigti, kad didžioji dalis tiriamųjų atitiko kriterijų - „išklauius tekstą, interpretuoti, daryti išvadas“. Lyginant su rezultatais užfiksuotais prieš edukacinį eksperimentą, galima teigti, kad tiriamųjų dar tik artėjančių prie gebėjimo nebeliko (jų buvo 2), išliko tas pats 1 tiriamasis dalinai įvaldęs gebėjimą. Po ugdomojo eksperimento, tiriamųjų įvaldžiusių gebėjimą skaičius padidėjo 2 tiriamaisiais.

3.1.3.10 pav. Kriterijaus „vertinti išgirstą informaciją“ lygiai po edukacinio eksperimento.

3.1.3.10 paveiksle pateiktas kriterijų „vertinti išgirstą informaciją“ sudarančių gebėjimų lygiai. Ši kriterijų sudaro du gebėjimai. Pirmasis gebėjimas – „kritiškai vertina išgirstą informaciją, komentuoja jos pagrįstumą / nepagrįstumą, įvykių galimumą / negalimumą ir pan.“. 4 tiriamieji dar tik artėjo, bet nebuvo pasiekę šio gebėjimo, 4 tiriamieji buvo minimaliai įgiję gebėjimą, o 2 tiriamieji buvo iš dalies įgiję gebėjimą. Antrasis gebėjimas sudarantis kriterijų yra „išgirstą informaciją sieja su sava patirtimi ir kontekstu, vertina pagal susitartus kriterijus“. 3 tiriamieji yra minimaliai įgiję gebėjimą, 4 iš dalies buvo įgiję gebėjimą, o 3 – buvo įvaldę gebėjimą.

Remiantis aptartais duomenimis galima pastebėti, kad tiriamųjų gebėjimai po edukacinio eksperimento iš dalies atitinka kriterijų - „vertinti išgirstą informaciją“. Nors prieš ugdomąją veiklą atitiko tik minimaliai.

3.1.3.11 pav. Kriterijaus „taikyti klausymosi strategijas“ lygiai po edukacinio eksperimento.

3.1.3.11 paveiksle pavaizduoti gebėjimų, sudarančių kriterijų „*taikyti klausymosi strategijas*“ lygiai. Ši kriterijų sudaro gebėjimai „*įvardinti, ko ir kodėl nesuprato ir naudojantis žinomais žodžiais tai išsakyti*“ ir „*aktyviai klausytis: nesuteikti suprasti ir domėtis, išsiaiškinti tikslą, pasižymėti informaciją*“. Gebėjimą „*įvardinti, ko ir kodėl nesuprato ir naudojantis žinomais žodžiais tai išsakyti*“, po edukacinio eksperimento minimaliai turėjo (1 lygis) 1 tiriamasis, dalinai turėjo šį gebėjimą (2 lygis) turėjo 2 tiriamieji. Daugiausiai tiriamųjų (7) gebėjo (3 lygis) „*įvardinti, ko ir kodėl nesuprato ir naudojantis žinomais žodžiais tai išsakyti*“. „*Aktyviai klausytis: nesuteikti suprasti ir domėtis, išsiaiškinti tikslą, pasižymėti informaciją*“ po edukacinio eksperimento gebėjo visi tiriamieji. Remiantis aptartais duomenimis galima teigti, kad kriterijų „*taikyti klausymosi strategijas*“ dauguma tiriamųjų atitiko pilnai. Nors prieš ugdomąją veiklą atitiko tik iš dalies.

Apibendrinant galima teigti, kad edukacinis eksperimentas atsiskleidė, kad nuoseklus II klasės mokinių gimtosios kalbos suvokimo iš klausos gebėjimų ugdymas taikant skaitmenines mokymosi priemones gerina selektyvų dėmesio koncentravimą, savimotyveciją, esamų žinių pritaikymą, teksto reikšmės suvokimo ugdymą. Tai grindžiama interviu metodu surinktų išanalizuotų duomenų palyginimu prieš ir po edukacinio eksperimento. Tiriamieji po edukacinio eksperimento gebėjo geriau suprasti klausymosi paskirtį ir naudą. Taip teigiama remiantis tuo, kad po edukacinio eksperimento nebeliko tiriamųjų, kurie nebūtų pasiekę bent dalinio supratimo apie klausymosi paskirtį ir naudą. Tai galėjo turėti įtakos kitų rezultatų pagerėjimui. Po edukacinio eksperimento tiriamieji lengviau išskyrė reikiamą informaciją. Jiems buvo lengviau suprasti skirtingais kalbėjimo tempais, tembrais bei intonacijomis pasižyminčius žmones. Tai padėjo geriau suprasti informacijos turinį. Prieš edukacinį eksperimentą

tiriamųjų teksto interpretavimo ir išvadų formavimo gebėjimai nebuvo menki. Tačiau ir jie minimaliai pagerėjo po edukacinio eksperimento. Prieš edukacinį eksperimentą tiriamiesiems buvo sunku vertinti išgirtą informaciją. Po ugdomosios veiklos tiriamiesiems tai vis dar sekėsi sunkiausiai, tačiau jų gebėjimai pakilo nuo minimalių iki dalinių gebėjimų. Tiriamieji yra linkę taikyti klausymosi strategijas, nes tokiu būdu jiems lengviau įsiminti ir įsidėmėti informaciją. Daugelis nesitiki, kad vėliau atsimins, kas buvo minėta klausymo metu.

3.2. Skaitmeninių mokymosi priemonių taikymas ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus, tyrimo rezultatų diskusija

II klasės mokiniai vis dažniau susiduria su skaitmeninėmis mokymosi priemonėmis. Jų dėka galima paskatinti greitesnį kalbos suvokimą iš klausos. Tyrimo metu buvo nustatyta, kad taikant skaitmenines mokymosi priemones tyrimo dalyvių gimtosios kalbos supratimas iš klausos gebėjimai pagerėjo.

Atlikus tyrimą prieš edukacinį eksperimentą buvo nustatyta, kad tyrimo dalyviai gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus turėjo tik minimalius ar dalinius. Nustatyta, kad tyrimo dalyviai ankstesnės patirties skaitmeninių mokymosi priemonių taikyme gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdyme, neturi. Panašūs tyrimo rezultatai buvo gauti tiriant supratimą iš klausos Grohès (2016) tyrime.

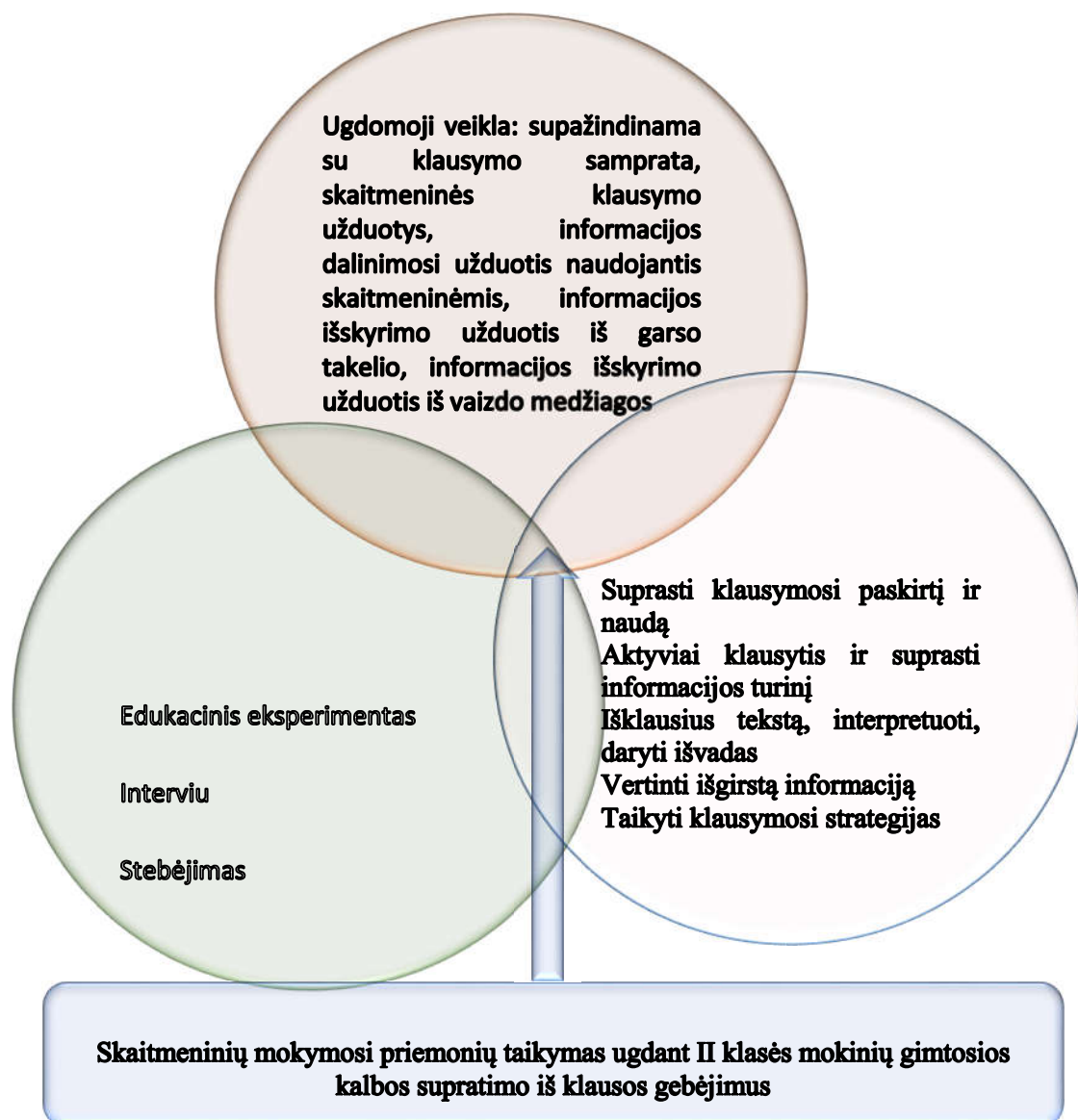
Analizuojant edukacinio eksperimento, stebėjimo dienoraščio rezultatus, nustatyta, kad tyrimo dalyviai buvo motyvuoti edukacinio eksperimento metu. Atsiskleidė, kad besimokantysis motyvuojamas struktūruotu darbu, kuris jam aiškus ir žino ko gali tikėtis. Tai remia L. Millerio (2003) teigdamas, kad klausymo veiklos turi būti suskirstomos į tris dalis (prieš klausymą, per klausymą ir po klausymo), kurių veikla aiškiai struktūruota. Ypatingai klausymo srityje, padaugėjo skaitmeninių mokymosi priemonių, kurios leidžia pajvairinti užduotis. Toks mokymas įgalina besimokantįjį kontroliuoti savo mokymosi procesą. (Meskill, 1996). Tyrimas atskleidė, kad skaitmeninių mokymosi priemonių pritaikymas gimtosios kalbos suvokimo iš klausos gebėjimų ugdymosi procese leidžia parengti įvairesnes užduotis ir skatinta kontroliuoti savo mokymosi procesą.

Stebėjimo dienoraščio analizės metu, atsiskleidė, kad gimtosios kalbos suvokimui iš klausos gebėjimui reikia gebėti atpažinti žodžius, susieti girdimą informaciją su patirtimi, įrašyti trūkstamą informaciją, kuri yra sakoma, vykdyti kokius nors nurodymus, prisimintus tekstą vertinti teiginių teisingumą. J. Pribušaitytės (2010), tokius aspektus buvo išskyrusi rašydama apie klausymo gebėjimų ugdymą.

Tyrimas po edukacinio eksperimento atskleidė, kad aktyvus klausymasis turi didelės reikšmės teksto suvokimui ir interpretavimui. Pasak L. Manyozo (2016) aktyvus klausymas yra procesas, kurio metu suvokiami tik tuo metu reikalingi garsai ir jie yra suprantami, įsimenami, sudarant galimybes interpretuoti.

Po edukacinio eksperimento atliktame tyrime nustatyta, kad nuoseklus II klasės mokinių gimtosios kalbos suvokimo iš klausos gebėjimų ugdymas taikant skaitmenines mokymosi priemones

gerina selektyvų dėmesio koncentravimą, savimotyveciją, esamų žinių pritaikymą, teksto reikšmės suvokimo ugdymą. Šių procesų reikšmingumą išskiriamas klausymo strategijose (Oxford, 2017).

3.2.1 pav. Skaitmeninių mokymosi priemonių taikymas II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus ugdymo modelis

Paveikslas 3.2.1 vaizduoja skaitmeninių mokymosi priemonių taikymą ugdant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimus, tyrimo ugdymo modelį. Jame pateikta sąveika tarp tyrimo instrumentų, tyrimo ugdomosios veiklos ir reikiamų gebėjimų.

IŠVADOS

Skaitmeninių mokymosi priemonių taikymas II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdyme - tai aktyvi veikla, kurios metu gaunama informacija ir į ją yra reaguojama. Ši veikla reikalauja susikaupimo. Tai pagrindas žmonių bendravimui, naujos informacijos gavimui, orientacijai aplinkoje. Gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimui reikia: aktyviai klausytis ir suprasti informacijos turinį, išklausus tekstą, interpretuoti, daryti išvadas, vertinti išgirstą informaciją, taikyti klausymosi strategijas, suprasti klausymosi paskirtį ir naudą. II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos, taikant skaitmenines mokymosi priemones, turi būti iš anksto suplanuota ir pateikiama mokiniams. Skiriamos užduotys turi kelti tikslus prieš klausymą, išsiaiškinamas kontekstas ir suvokiama prasmė, skatinti individualią ir grupinę veiklą su skaitmeninėmis mokymosi priemonėmis.

Pagrindžiant II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo, taikant skaitmenines mokymosi priemones tyrimo metodologiją, buvo pasirinkta kokybinio tyrimo strategija. Tyrimo duomenis kaupti pasirinkti interviu, edukacinio eksperimento, stebėjimo metodai. Duomenys nagrinėjami kokybinės turinio analizės metodu. Tyrimo metodai grindžiami jau atliktais tyrimais klausymo ugdymo srityje. Edukacinis eksperimentas vyko Kauno „N“ pradinėje mokykloje II klasėje, kurią lanko 8-9 metų mokiniai. Buvo pasirinkti vienos klasės mokiniai. Tyrime dalyvavo 10 mokinių (5 berniukai, 5 mergaitės), dalyvių amžiaus vidurkis 8,7 metai. Tyrimo metu atlikti 20 interviu, kurių metu buvo aiškinamas II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimo ugdymo galimybes taikant skaitmenines mokymosi priemones. Taip pat buvo analizuotos veiklos su skaitmeninėmis mokymosi priemonėmis pagal stebėjimo dienoraščius (N=80).

Skaitmeninių mokymosi priemonių taikymas II klasės gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdyme tyrimas atskleidė, kad mokinių supratimo iš klausos minimalius ir dalinius gebėjimus galima tobulinti taikant skaitmenines mokymosi priemones. Prieš atliekant edukacinį eksperimentą buvo nustatyti mokinių supratimo iš klausos gebėjimai kurie, kaip jau minėta anksčiau buvo minimalūs arba daliniai. Siekiant nustatyti skaitmeninių mokymosi priemonių taikymo II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų ugdymo galimybes buvo atliekamas edukacinis eksperimentas. Jo metu atsiskleidė, kad , kad besimokantysis motyvuojamas struktūruotu darbu su skaitmeninėmis mokymosi priemonėmis, kuris jam aiškus ir žino ko gali tikėtis. Po edukacinio eksperimento ataktoje tyrimo analizėje buvo nustatyta, kad nuoseklus II klasės mokinių gimtosios kalbos suvokimo iš klausos gebėjimų ugdymas taikant skaitmenines mokymosi priemones gerina selektyvų dėmesio koncentravimą, savimotyveciją, esamų žinių pritaikymą, teksto reikšmės suvokimo ugdymą.

REKOMENDACIJOS

Atliktas tyrimas leidžia pateikti praktines rekomendacijas, kaip ugdyti II klasės gimtosios kalbos suvokimo iš klausos gebėjimus, taikant skaitmenines mokymosi priemones.

Rekomendacijos savivaldybės švietimo skyriaus ir pradinio ugdymo įstaigų vadovams

- Skatinti pradinio ugdymo pedagogus naudoti skaitmenines mokymosi priemones ugdančias II klasės mokinių gimtosios kalbos suvokimo iš klausos gebėjimus bei sudaryti materialines ir metodines galimybes.
- Skatinti pradinio ugdymo pedagogus kurti originalias skaitmenines mokymosi priemones ugdančias II klasės mokinių gimtosios kalbos suvokimo iš klausos gebėjimus.

Rekomendacijos pradinio ugdymo pedagogams

- Reguliariai ugdyti II klasės mokinių gimtosios kalbos suvokimo iš klausos gebėjimus, taikant skaitmenines mokymosi priemones.
- Parengtuose skaitmeninėse mokymosi priemonėse turi būti informacija apie darbo eigą, galimybė pataisyti klaidas, galimybė pačiam mokiniui reguliuoti mokymosi procesą.
- Rekomenduojama užduotis skirtas gimtosios kalbos suvokimo iš klausos gebėjimams ugdyti, taikant skaitmenines mokymosi priemones, atlikti bent du kartus per mėnesį.

LITERATŪRA

1. Alonzo, C.N., Yeomans-Maldonado, G., Murphy, K.A. & Bevens B. (2016). Predicting Second Grade Listening Comprehension Using Prekindergarten Measures. *Topics In Language Disorders*, 36 (4), 312–333, DOI: 10.1097/TLD.0000000000000102
2. Bodie, G.D., Worthington, D., & Fitch-Hauser, M. (2011). A Comparison of Four Measurement Models for the Watson–Barker Listening Test (WBLT)–Form C. *Communication Research Reports*, 28(1), 32-42, DOI: 10.1080/08824096.2011.540547
3. Bonk, W.J. (2016). Scoring TELL (Test of English Language Learning). Pearson Education
4. Bostrom, R.N., & Waldhart, E.S. (1980). Components in listening behavior: the role of short-term memory. *Human Communication Research*, 6(3), 221-227
5. Bozorgian, H. (2014) The Role of Metacognition in the Development of EFL Learners' Listening Skill. *International Journal of Listening*, 28, 149–161, DOI: 10.1080/10904018.2013.861303
6. Browning, S., & Waite, R. (2010). The gift of listening: JUST listening strategies. *Nursing Forum*, 45 (3), 150-158
7. Capana, S.A., Karacab, M., & Akdeniz. (2013). A comparative study of listening anxiety and reading anxiety. *Language Studies Conference 2012*, 70, 1360-1373.
8. Chambers, C.G., & Cooke, H. (2009). Lexical Competition During Second-Language Listening: Sentence Context, But Not Proficiency, Constrains Interference From the Native Lexicon. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 35(4), 1029–1040, DOI: 10.1037/a0015901
9. Chand, R.K. (2007). Same Size Doesn't Fit All: Insights from research on listening skills at the University of the South Pacific. *University of Otago* (p. University of the South Pacific). Naujoji Zalandija: University of Otago.
10. Chou, M.H. (2016). A Task-based Language Teaching Approach to Developing Metacognitive Strategies for Listening Comprehension. *International Journal of Listening*, 00: 1–20, DOI: 10.1080/10904018.2015.1098542
11. Clackson, K., Felser, C., & Clahsen, H. (2011). Children's processing of reflexives and pronouns in English: Evidence from eye-movements during listening. *Journal of Memory and Language*, 65, 128–144, doi:10.1016/j.jml.2011.04.007
12. Cramond, B. (1993). Speaking and listening: Key components of a complete language arts program for the gifted. *Roeper Review*, 16:1, 44-48, DOI: 10.1080/02783199309553534
13. Cutler, A. (2012). *Native listening language experience and the recognition of spoken words*. Cambridge, MA: The MIT Press.
14. Dunn J., Gray CMoffett, P., Mitchell D (2017). 'It's more funner than doing work': children's perspectives on using tablet computers in the early years of school. *Early Child Development and Care*, 1476-8275, DOI: 10.1080/03004430.2016.1238824
15. Edwards, S., & Bird, J. (2015). Observing and assessing young children's digital play in the early years: Using the Digital Play Framework. *Journal of Early Childhood Research*, 1–16, DOI: 10.1177/1476718X15579746

16. Eunkyong, L. Y. (2012). *Listening education. International Listening Association, 1*. [žiūrėta 2017-02-04] Prieiga per internetą <http://www.listen.org/Resources/Documents/LE%202012-1.pdf>
17. Ferraro, V., & Palmer, K.C. (2013). Differences between oral and written communication. *Speaking and Arguing: The Rhetoric of Peace and War*.
18. Fivizzani, K. (2010). Learn by listening. *Division of Chemical Health and Safety of the American Chemical Society*, doi:10.1016/j.jchas.2010.03.006
19. Florit, E., Roch, M., Levorato, M.C. (2013). Listening text comprehension in preschoolers: a longitudinal study on the role of semantic components. *Springer Science*, DOI 10.1007/s11145-013-9464-1
20. Fulya, Y., Bayar, M. N., & Semra, S. (2009). Effects of listening ability on speaking, writing and reading skills of children who were suspected of auditory processing difficulty. *International Journal of Pediatric Otorhinolaryngology*, 73, 1137-1142.
21. Gaižauskaitė, I., Valavičienė, N. (2016). *Socialinių tyrimų metodai: Kokybinis interviu*. Vilnius : Standartų spaustuvė
22. Goh, C.C.M., & Aryadoust, V. (2016). Learner Listening: New Insights and Directions from Empirical Studies, *International Journal of Listening*, 30(1-2), 1-7, DOI: 10.1080/10904018.2016.1138689
23. Gowhary, H., Pourhalashi, Z., Jamalinesaria, A., & Azizifar, A. (2015). Investigating The Effect Of Video Captioning On Iranian EFL Learners' Listening Comprehension. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 192, 205–212, , doi: 10.1016/j.sbspro.2015.06.029
24. Grable, J.E., & Goetz, J.W. (2017). *Communication essentials for financial planners: strategies and techniques. Chapter 4: Listening skills*. Wiley
25. Graham, S. (2016) *Teaching listening strategies*. In: TESOL Encyclopedia of English Language Teaching. Wiley-Blackwell
26. Graham, S. (2017). Research into practice: Listening strategies in an instructed classroom setting. *Thinking Allowed*, 50 (1), 107–119, doi:10.1017/S0261444816000306
27. Grant, M.J., & Booth, A. (2009). A typology of reviews: an analysis of 14 review types and associated methodologies. *Health Information and Libraries Journal*, 26, 91–108, DOI: 10.1111/j.1471-1842.2009.00848.x
28. Grohe, A.K., & Weber, A. (2016). Learning to Comprehend Foreign-Accented Speech by Means of Production and Listening Training. *Language Learning*, 66:2,. 187–209, DOI: 10.1111/lang.12174
29. Hackenbracht, J., & Gasper, K. (2013). I'm all ears: The need to belong motivates listening to emotional disclosure. *Journal of Experimental Social Psychology*, 49, 915–921.
30. Hansen, F.C.D., Resnick, H., & Galea, J. (2002). Better Listening: Paraphrasing and Perception Checking—A Study of the Effectiveness of a Multimedia Skills Training Program. *Journal of Technology in Human Services*, 20:3-4, 317-331, DOI: 10.1300/J017v20n03_07
31. Harmer, J. (1995). Taming the big 'I': teacher performance and student satisfaction. *ELT Journal*, 49(4), p. 337-345. doi:10.1093/elt/49.4.337
32. Haruko, M. C. (1999). Language socialization in Japanese elementary schools: Attentive listening and reaction turns. *Journal of Pragmatics*, 31, 1443-1465.

33. Hassan, H.S.A., & Manap, F.A. (2014). Listening to German Native and Non-Native Speakers: An Evaluation of Students' Comprehension. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 118, 159–165, doi: 10.1016/j.sbspro.2014.02.021
34. Hassani, K., Nahvi, A., & Ahmadi, A. (2013). Design and implementation of an intelligent virtual environment for improving speaking and listening skills. *Interactive Learning Environments*, <http://dx.doi.org/10.1080/10494820.2013.846265>
35. Hsiao, H.S., Chang, C.S., Lin, C.Y., Chen, B., Wu C.H., & Lin, C.Y., (2016). The development and evaluation of listening and speaking diagnosis and remedial teaching system. *British Journal of Educational Technology*, 47 (2), 372–389, doi:10.1111/bjet.12237
36. Huerta-Wong, J.E., & Schoech, R. (2013). Experiential learning and learning environments: the case of active listening skills. *Journal of Social Work Education*, 46(1), 85-101, <http://dx.doi.org/10.5175/JSWE.2010.200800105>
37. Hulstijn, J.H. (2003). Connectionist Models of Language Processing and the Training of Listening Skills With the Aid of Multimedia Software, *Computer Assisted Language Learning*, 16(5), 413-425, <http://dx.doi.org/10.1076/call.16.5.413.29488>
38. Hulstijn, J.H. (2010). Connectionist Models of Language Processing and the Training of Listening Skills With the Aid of Multimedia Software. *Computer Assisted Language Learning*, 16 (5), 413–425, doi: 10.1076/call.16.5.413.29488
39. Yeganeh, M.T. (2013). Metacognitive listening strategies awareness in monolingual versus bilingual EFL learners. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 70, 1787 – 1793, doi: 10.1016/j.sbspro.2013.01.254
40. Yeldham, M. (2015). Second language listening instruction: comparing a strategies-based approach with an interactive strategies/bottom-up skills approach. *Tesol Quarterly*, 1-27
41. Yousofi, N., Sa'eedian, A., & Khaledi, E. (2014). “Headway” or “Tactics for Listening”? Which One Enhances Listening Comprehension of Kurdish EFL Learners? *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 98, 1945–1951, doi: 10.1016/j.sbspro.2014.03.627
42. Irwin, L.G., & Johnson, J. (2005). Interviewing Young Children: Explicating Our Practices and Dilemmas. *Qualitative Health Research*, 15 (6), 821-831, DOI: 10.1177/1049732304273862
43. James, C.J. (1984). Are You Listening? The Practical Components of Listening Comprehension. *Foreign Language Annals*, 17(2), 129-133
44. Jovaiša, L. (2001). *Ugdymo mokslas ir praktika*. Vilnius: Agora.
45. Kewlani, M. (2013). Developing Listening Skills. *Tarun Patel*. doi:10.1109/IROS.2008.4650571
46. Kim, Y.S., & Phillips, B. (2014). Cognitive Correlates of Listening Comprehension. *Reading Research Quarterly*, 49(3), 269–281, doi: 10.1002/rrq.74
47. Kim, Y.S.G. (2016). Direct and mediated effects of language and cognitive skills on comprehension of oral narrative texts (listening comprehension) for children. *Journal of Experimental Child Psychology*, 141 ,101–120, doi: 10.1016/j.jecp.2015.08.003
48. Kök, İ. (2014). Listening Comprehension Achievement and Brain Dominance. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 122, 329–334.
49. Kruševičiūtė, A., Liugaitė-Černiauskienė, M., Martišiūtė-Linartienė, A., & Sadauskienė, J. (2015). *Skaitome suprasdami. Skaitymo gebėjimus ugdančios užduotys 5–6 klasei*. Ugdymo plėtotės centras : Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas
50. Lamm, E. J. (2013). Listening education. *International Listening Association*, 5(1).

51. Lee, Y.W., & Sawaki, Y. (2009). Application of Three Cognitive Diagnosis Models to ESL Reading and Listening Assessments. *Language Assessment Quarterly*, 6(3), 239-263, DOI: 10.1080/15434300903079562
52. Lynda, T., & Ardeshir, G. (2011). Assessing listening for academic purposes: Defining and operationalising the test construct. *Journal of English for Academic Purposes*, 10, 89–101.
53. Linkevičienė, N. (2013). *Redagavimo pradmenys*, Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla
54. Liubiniene, V. (2009). Developing listening skills in CLIL. *Kalbu studijos. Užsienio kalbu centras. Kaunas : Technologija. ISSN 1648-2824. 2009, nr. 15*, 89-93.
55. Ma, R., & Oxford, R.L. (2014). A diary study focusing on listening and speaking: The evolving interaction of learning styles and learning strategies in a motivated, advanced ESL learner. *System*, 43, 101–113, doi: 10.1016/j.system.2013.12.010
56. Macqueen, S., Pill, J., & Knoch, U. (2016). Language test as boundary object: Perspectives from test users in the healthcare domain, *Language Testing*, 33(2), 271–288, DOI: 10.1177/0265532215607401
57. Madison, B., Duke, M., Mayo, E.S., Rosenberger, J., Moore, L., VanMeter, E.N., Davis, J., & Gaillard, W. (2010). Functional anatomy of listening and reading comprehension during development. *Brain & Language*, 114, 115-125.
58. May, M. (2007). A Semiotic framework for the semantics of digital multimedia learning objects. In *14th International Conference of Image Analysis and Processing - Workshops (ICIAPW 2007)*.
59. Mama, M., & Hennessy, S., (2013). Developing a typology of teacher beliefs and practices concerning classroom use of ICT. *Computers & Education*, 68, 380–387, doi: 10.1016/j.compedu.2013.05.022
60. Marsh, J., Plowman, L., Yamada-Rice, D., Bishop, J., & Scott, F. (2016). Digital play: a new classification, *Early Years*, 36(3), 242-253, DOI: 10.1080/09575146.2016.1167675
61. Masalimova, A.R., Porchesku, G.V., & Liakhnovitch, T.L. (2014). Linguistic Foundation of Foreign Language Listening Comprehension. *Mathematics Education*, 11(1), 123-131, doi: 10.12973/iser.2016.21012a
62. McKendry, M.G., & Murphy, V.A. (2011). A comparative study of listening comprehension measures in English as an additional language and native English-speaking primary school children. *Evaluation & Research in Education*, 24(1), 17-40, DOI: 10.1080/09500790.2010.531702
63. Miller, L. (2003). *ELC 689: English as a Foreign Language (EFL) Assessment. Developing Listening Skills with Authentic Materials*. Baltimore : Continuing and Professional Studies, UMBC
64. Mishra, R.K., (2014). Listening through the native tongue: A review essay on Cutler's Native listening: Language experience and the recognition of spoken words, *Philosophical Psychology*, DOI: 10.1080/09515089.2014.896697
65. Moncrieff, D.W. (2011). Dichotic listening in children: Age-related changes in direction and magnitude of ear advantage. *Brain and Cognition*, 76, 316–322.
66. Moore, D.R. (2012). Listening difficulties in children: Bottom-up and top-down contributions. *Journal of Communication Disorders*, 45, 411–418.

67. Nachoua, H. (2012). Computer-Assisted Language Learning for Improving Students' Listening Skill. *International Conference on Education and Educational Psychology*. 69, 1150–1159. Procedia - Social and Behavioral Sciences.
68. Navia Moreira, S.A. (2015-2016). *The use of mobile-assisted language learning as a supplementary material to improve listening skills in young learners at Centro Ecuatoriano Norteamericano: Research project*. Guayaquil : Universidad Laica Vicente Rocafuerte De Guayaquil
69. Navickas, V. (2010). *Žmogaus raidos psichologija*. Vilnius: Versus aureus.
70. Newman, E., Thompson, W.K., Bartsch, H. (2016) Anxiety is related to indices of cortical maturation in typically developing children and adolescents *Brain Struct Funct* 221: 3013. DOI:10.1007/s00429-015-1085-9
71. Nix, J.M.L. (2016). Measuring latent listening strategies: Development and validation of the EFL listening strategy inventory. *System*, 57, 79-97, <http://dx.doi.org/10.1016/j.system.2016.02.001>
72. Nuttall, J., Edwards, S., Mantilla, A., Grieshaber, S., & Wood, E. (2015). The role of motive objects in early childhood teacher development concerning children's digital play and play-based learning in early childhood curricula. *Professional Development in Education*, 41(2), 222–235, <http://dx.doi.org/10.1080/19415257.2014.990579>
73. Ömer, K., & Aslanoglu Ashlan, E. (2009). Factors affecting the listening skill. *World Conference on Educational Sciences* . 1, 2013–2022. Procedia Social and Behavioral Sciences.
74. Osborne, K.L. (2015–2016). Toward a Poetics and Pedagogy of Sound: Students as Production Engineers in the Literature Classroom. *JAEPL*, 21, 114-127
75. Oxford R. L. (2017). *Teaching and researching language learning strategies. Self-Regulation in content*. New York: Taylor&Francis
76. Ozer, O., & Tarriseven, I. (2016). The effect of portfolio-based writing assessment on the development of writing skills of EFL students. *International Online Journal of Educational Sciences*, 8 (3), 35-45, DOI: [10.15345/ijoes.2016.03.004](https://doi.org/10.15345/ijoes.2016.03.004)
77. Patterson, C.H., massad, C.M., & Cosgrove, J.M.. (1978). Children's Referential Communication: Components of Plans for Effective Listening. *Developmental Psychology*, 14(4), 401-406
78. Peña-Ayala A. (Ed.). (2015). *Metacognition: fundamentals, applications, and trends. Chapter 7: The role of metacognitive awareness of listening strategies in listening proficiency: the case of language learners with different levels of academic self-regulation*. Switzerland : Springer International Publishing
79. Pichora-Fuller M. K., Kramer S. E., Eckert M. A., Edwards B., Hornsby B. W.Y., Humes L. E., Lemke U., Lunner Th., Matthen M., Mackersie C.L., Naylor G, Phillips N. A., Richter M., Rudner M., Sommers M. S., Tremblay K.L., Wingfield A.(2016). Hearing Impairment and Cognitive Energy: The Framework for Understanding Effortful Listening (FUEL), *Ear & Hearing*, VOL. 37, Supplement 1, 5S–27S.
80. Pichora-Fuller, M.K., Kramer, S.E., Eckert, M.A., Edwards, B., Hornsby, B.W.Y., Humes, L.E., Lemke, U., Lunner, T., Matthen, M., Mackersie, C.L., Naylor, G., Phillips, N.A., Richter, M., Rudner, M., Sommers, M.S., Tremblay, K.L., & Wingfeld A. (2016). Hearing Impairment and Cognitive Energy: The Framework for Understanding Effortful Listening (FUEL). *Ear and Hearing*, 37, 5S-27S, DOI: [10.1097/AUD.0000000000000312](https://doi.org/10.1097/AUD.0000000000000312)

81. Piedad Alexandra, P.R., & Kelly Dayanara, S.M. (2016). *The audiolingual method and its incidence on the development of the listening skill in the students of the languages and linguistics school during the school term 2016: Research paper*. Portoviejo : Universidad Técnica De Manabí
82. Pileckaitė-Markovienė, M., Nasvytienė, D., & Bumblytė, D. (2004). *Vystymosi psichologija*. Vilnius: Vilniaus pedagoginis universitetas.
83. Pribušauskaitė, J. (2010). Klausymo ir skaitymo gebėjimų ugdymas: tekstų parinkimo ypatumai. *Gimtasis žodis*, 7, 5-12.
84. Pribušauskaitė, J. (2010). Klausymo ir skaitymo gebėjimų ugdymas: užduotys. *Gimtasis žodis*, 8, 2-10.
85. Rahimi, M., & Abedi, S. (2014). The Relationship between Listening Self-efficacy and Metacognitive Awareness of Listening Strategies. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 98, 1454 – 1460, doi: 10.1016/j.sbspro.2014.03.565
86. Rahimi, M., & Abedi, S. (2014). The Relationship between Listening Self-efficacy and Metacognitive Awareness of Listening Strategies. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 98, 1454 – 1460, doi: 10.1016/j.sbspro.2014.03.565
87. Rahimi, M., & Katal, M. (2012). The role of metacognitive listening strategies awareness and podcast-use readiness in using podcasting for learning English as a foreign language. *Computers in Human Behavior*, 28, 1153–1161, doi:10.1016/j.chb.2012.01.025
88. Rahimirad, M., & Shams, M.R. (2014). The Effect of Activating Metacognitive Strategies on the Listening Performance and Metacognitive Awareness of EFL Students. *International Journal of Listening*, 28(3), 162-176, DOI: 10.1080/10904018.2014.902315
89. Rajagopalan, K. (2015) Native listening: Language experience and the recognition of spoken words, *WORD*, 61(1), 92-95, DOI: 10.1080/00437956.2015.1006858
90. Reynolds , M. E., & Fish, M. (2010). Language skills in low-SES rural Appalachian children: Kindergarten to middle childhood. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 31, 238–248.
91. Ridgway, T. (2000). Listening strategies—I beg your pardon? *ELT Journal Volume 54/2*, 179-185
92. Roussel, S., & Tricot, A, (2012). A tentative approach to analysing listening strategies in CALL. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 34, 193 – 197, doi: 10.1016/j.sbspro.2012.02.038
93. Ruble, D.N., Newman, L.S., Rholes, W.S., & Altshuler, J. (1988). Children's “naive psychology”: The use of behavioral and situational information for the prediction of behavior. *Cognitive Development*, 3(1), 89-112. doi: 10.1016/0885-2014(88)90032-9
94. Rudner, M. (2016). Cognitive Spare Capacity as an Index of Listening Effort. *Ear & Hearing*, 37, 69S–76S, doi: 10.1097/AUD.0000000000000302
95. Ruismäki, H., Salomaa, R.L., & Ruokonen, I. (2015). Minerva Plaza – A New Technology-rich Learning Environment. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 968-981.
96. Rupšienė L., Rutkienė A. (2016). *Edukacinis eksperimentas*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
97. Saed, A., Yazdani, A., & Askary, M. (2016). Film Subtitles and Listening Comprehension Ability of Intermediate EFL Learners. *International Journal of Applied Linguistics and Translation*, 2(3), 29-32, doi: 10.11648/j.ijalt.20160203.12

98. Safranĳ, J. (2015). Advancing Listening Comprehension Through Movies. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 191, 169–173, doi: 10.1016/j.sbspro.2015.04.513
99. Samawiyah, Z., & Saifuddin, M. (2016). Phonetic Symbols through Audiolingual Method to Improve the Students' Listening Skill. *Dinamika Ilmu*, 16 (1), 35-46
100. Selamat, S., & Sidhu, G.K. (2013). Enhancing Listening Comprehension: The role of Metacognitive Strategy Instruction (MetSI. *6th International Conference on University Learning and Teaching*. 90, 421 – 430. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*.
101. Sharp, E. (2005). *Learning Through Talk in the Early Years. Practical activities for the classroom*. London: Paul Chapman Publishing.
102. Švietimo ir mokslo ministerija. (2016). Pradinio ugdymo bendrosios programos. Lietuva. [žiūrėta 2017-05-06] Prieiga per internetą http://www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/ugdymo-programos/1_pradinio_proc.20ugdymo_proc.20bendroji_proc.20programa.pdf
103. Tավil, Z. M. (2010). Integrating listening and speaking skills to facilitate English language learners' communicative competence. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9, 765–770.
104. Tobia, V., Ciancaleoni, M., & Bonifacci, P. (2016). Theoretical models of comprehension skills tested through a comprehension assessment battery for primary school children. *Language Testing*, 1–17, DOI: 10.1177/0265532215625705
105. Topornycky, J., Golparian, S. (2016). Balancing Openness and Interpretation in Active Listening. In *Collected Essays on Learning and Teaching, Vol. IX* (pp. 175-184)
106. Ugdymo plėtro centras. (2017 m. 05 15 d.). Mokinių gebėjimų raida. <http://portalas.emokykla.lt/>. Lietuva. [žiūrėta 2017-03-16] Prieiga per internetą http://portalas.emokykla.lt/bup/Puslapiai/pradinis_ugdymas_lietuviu_kalba_mokiniu_gebejimu_raidai.aspx
107. Wolvin, A. D., Coakley, C. G. (2000). Listening education in the 21st century. *International Journal of Listening*, 143-152.
108. Zanolta, S., Canazza, S., Rodà, A., Camurri, A., & Volpe, G. (2013). Entertaining listening by means of the Stanza Logo-Motoria: an Interactive Multimodal Environment. *Entertainment Computing*, 4, 213–220.
109. Žydžiūnaitė V., Sabaliauskas S. (2017). *Kokybiniai tyrimai. Principai i metodai. Vadovėlis socialinių mokslų studijų programų studentams*. Vilnius: Vaga.
110. Žydžiūnaitė, V. (2007). *Tyrimo dizainas: struktūra ir strategijos: mokomoji knyga*. Kaunas: Technologija.
111. Žukauskienė, R. (2012). *Raidos psichologija. Integruotas požiūris*. Vilnius: Margi raštai.

PRIEDAI

1. Įstaigos vadovo sutikimas.
2. Tėvų sutikimo forma.
3. II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos gebėjimų tyrimas (prieš edukacinį eksperimentą, po edukacinio eksperimento).
4. edukacinio eksperimento užduotys.
5. Stebėjimų dienoraštis.

2017 m. 05 mėn. 12 d.
Nr. VP-32

leisti:
Ausra Burbienė
mokyklos direktorė
2017 m. 05 mėn. 11 d.
Ausra Burbienė

**KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETO
SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS**

Vietoji įstaiga, K. Donelaičio g. 73, 44029 Kaunas.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 111950581.
Fakulteto duomenys: A. Mickevičiaus g. 37, 44244 Kaunas, tel. (8 37) 30 01 00,
faks. (8 37) 30 01 02, shmmf.ktu.edu, el. p. shmmf@ktu.lt

Kauno Prano Mašiotų pradinės mokyklos
direktorei Aušrai Burbienėi

2017-05-12 Nr. DV19-F-12-29

DĖL IEVOS ČEKAVIČIŪTĖS TYRIMO ATLIKIMO

Prašome leisti Socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakulteto Edukacinių technologijų programos magistro studijų studentei Ievai Čekavičiūtei, atliekančiai su studijomis susijusį tyrimą, aplankyti jūsų vadovaujamą Kauno Prano Mašiotų pradinę mokyklą. Tyrimo tikslas – ištirti II klasės mokinių klausymo gebėjimų ugdymo galimybes naudojant skaitmenines technologijas. Tyrimo forma – pusiau struktūruotas interviu su ekspertais. Magistro baigiamojo projekto vadovė doc. dr. Aldona Augustinienė.

Studijų prodekanė

Dainora Maumevičienė

Lina Vosyliūtė, tel. (8 37) 30 01 24, el. p. lina.vosyliute@ktu.lt

KOPIJA TIKRA
Rastinė
Dalia Vaidikonienė
2017-05-23

TĖVŲ SUTIKIMAS DĖL VAIKO DALYVAVIMO TYRIME

Gerbiami Tėveliai,

Esu Kauno Technologijų Universiteto Edukacinių Technologijų studijų II kurso studentė Ieva Čekavičiūtė. Šiuo metu rengiu baigiamąjį darbą tema „SKAITMENINIŲ MOKYMO SI PRIEMONIŲ TAIKYMAS UGDANT II KLASĖS MOKINIŲ GIMTOSIOS KALBOS SUPRATIMO IŠ KLAUSOS GEBĖJIMUS ”.

Tyrimo metu bus atliktas skaitmeninių mokymosi priemonių taikymo II klasės mokinių gimtosios kalbos supratimo iš klausos ugdymo tyrimas.

Tyrimo metu surinkti duomenys bus naudojami apibendrinti ir tik moksliniais tikslais. Anonimiškumas garantuojamas (Jūsų vaiko vardas, pavardė niekur nebus minimi). Kilus klausimams ar norėdami grįžtamosios informacijos apie Jūsų vaiko tyrimo rezultatus, galite susisiekti su manimi mob. tel. +37061845147 arba el. paštu ieva.cekaviciute@gmail.com

Dėkoju už pagalbą

Pagarbiai

Ieva Čekavičiūtė

Aš,....., **sutinku**, kad mano duktė/ sūnus
Vardas Pavardė pabraukti

.....dalyvautų tyrime.
Vardas Pavardė

Aš,....., **nesutinku**, kad mano duktė/ sūnus
Vardas Pavardė pabraukti

.....dalyvautų tyrime.
Vardas Pavardė

.....
Parašas

Interviu klausimai prieš ugdomąją veiklą

Tiriamasis B. 1.

Ką reiškia klausytis?

- **Kai įsisavini girdėtus žodžius atmintyje, garsus.**

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

- ***Girdėti tai man atrodo reiškia kai mama sako skalbinius nunešti į skalbimo dėžę, o klausyti tai taip daryti.***

Ar svarbu gebėti klausytis?

- ***Taip, nes tai svarbu.***

Kaip dažnai mokydamasis naudoji klausymo gebėjimą?

- ***Dažnai naudoju.***

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Jeronimas

– Duonos kąsnio neturiu, *nors ariu, ariu, ariu.*

Profesorius

– Man šiąnakt kažkas langą iškūlė, tik įsivaizduokite, miegu ir babam baisus triukšmas, kai karštį mane iš lovos išspyrė. ....*neatsakė*

Gustavas

– O, aš prisiminiau, kad Vilniuje yra.....*neatsakė*

Gustavas

– Manoma, kad stiklo pūtimas išrastas labai seniai, prieš kokius *100 metų.*

Jeronimas

– Sapne man kažkas patarė važiuoti į Vilnių, esą ant šio tilto *rasiu aukso puodą*.

Profesorius

– Jau 40 metų žmonės net į tą.....*neatsakė*

Gustavas

Vitražo – stiklinio paveikslo – lange kūrimo eiga:

- **2** Pagal kartone nupieštą paveikslą, parenkamas spalvotas stiklas, jis supjaustomas reikiamo dydžio gabalėliais.
- **1** Pirmiausia kuriamas vitražo projektas – nedideliame popieriaus lape nupiešiamas būsimo langas ir vaizdas.

Funtukas

– *Medžiai užaugo*. Ką darysi teks pajudėti ir nueiti pas kirpėją.

Gustavas

– Trakų pilį pradėjo statyti kunigaikštis Kęstutis, o pabaigė jo sūnus .....*neatsakė*.

Gustavas

Produktai, kurių reikia čeburekų įdarui:

1. **2 kiaušiniai**
2. **mėsos**
3. **miltų**

Nepaaiškino kodėl.

Kaip manai ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

- *Manau, kad netikri*

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškink kodėl.

- *Jie yra tikri (nepaaiškino kodėl)*

Paaiškink, kaip supranti Gustavo žodžius „kai karštį mane iš lovos išspyrė?“.

- *Į jo langą pataikė akmuo.*

Paaiškink, kas yra vitražas?

- *Vitražas yra langas ant kurio nupiešti piešiniai.*

Ar sunku klausytis? Kodėl?

- *Taip. (nepaaiškino kodėl)*

Ar esi atlikęs panašias užduotis su mokytoja anksčiau? Jei taip, kaip dažnai jas atlikdavai?

- *Ne.*

Gal esi panašias užduotis atlikęs namuose su tėvais?

- *Neesu.*

Ar tau sunku buvo atlikti šią užduotį?

- *Taip.*

Su kokiais sunkumais susidūrei atlikdamas užduotį?

- *Greitai kalbėjo labai.*

Ar norėtum panašias užduotis atlikti dažniau? Kodėl?

- *Taip, nes girdi atsakymus.*

Tiriamasis B. 2.

Ką reiškia klausytis?

- *Įsiminti ką kitas žmogus sako.*

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

- *Kai tik girdi tai pro vieną pusę įeina pro kitą išeina.*

Ar svarbu gebėti klausytis?

- *Taip, nes jei klausysi tai prisiminsi.*

Kaip dažnai mokydamasis naudoji klausymo gebėjimą?

- *Visada.*

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Jeronimas

- Duonos kąsnio neturiu, *nors ariu, ariu, ariu.*

Profesorius

- Man šianakt kažkas langą iškūlė, tik įsivaizduokite, miegu ir babam baisus triukšmas, kai karštį mane iš lovos išspyrė. *Žiūriu langas išdaužtas*

Gustavas

- O, aš prisiminiau, kad Vilniuje yra .....*neatsakė*

Gustavas

- Manoma, kad stiklo pūtimas išrastas labai seniai, prieš kokius *tris šimtus metų.*

Jeronimas

- Sapne man kažkas patarė važiuoti į Vilnių, esą ant šio tilto *rasiu pilną aukso puodą.*

Profesorius

– Jau 40 metų žmonės net į tą *Mėnulį nebuvo nuskridę.*

Gustavas

Vitražo – stiklinio paveikslo – lange kūrimo eiga:

- *N* Pagal kartone nupieštą paveikslą, parenkamas spalvotas stiklas, jis supjaustomas reikiamo dydžio gabalėliais.
- *N* Pirmiausia kuriamas vitražo projektas – nedideliame popieriaus lape nupiešiamas būsimas langas ir vaizdas.

Funtukas

– *Ar tikrai?* Ką darysi teks pajudėti ir nueiti pas kirpėją.

Gustavas

– Trakų pilį pradėjo statyti kunigaikštis Kęstutis, o pabaigė jo sūnus. *Tai buvo labai galingas statinys.*

Gustavas

Produktai, kurių reikia čeburekų įdarui:

1. *vieno šaukšto grietinės.*

Ar tau ši laida patiko?

- **Taip**

Kodėl? Parašyk bent tris argumentus.

Neatsakė, nepaaiškino ir raginamas

Kaip manau ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

- **Manau, kad veikėjai yra netikri**

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškink kodėl.

- **Aš manau, kad dalykai netikri ir dauguma iš tikrųjų nebuvo. (nepaaiškino)**

Paaiškink, kaip supranti Gustavo žodžius „kai karštį mane iš lovos išspyrė?“.

- **Supratau, kad Gustavas iššoko iš lovos, nes išsigando**

Paaiškink, kas yra vitražas?

- **Vitražas yra spalvotas stiklas, kuris kartais būna vietoje lango bažnyčiose ir kitur**

Ar sunku klausytis? Kodėl?

- **Taip. (nepaaiškino)**

Ar esi atlikęs panašias užduotis su mokytoja anksčiau? Jei taip, kaip dažnai jas atlikdavai?

- **Ne.**

Gal esi panašias užduotis atlikęs namuose su tėvais?

- **Ne.**

Ar tau sunku buvo atlikti šią užduotį?

- **Taip.**

Su kokiais sunkumais susidūrei atlikdamas užduotį?

- **Viskas buvo ne iš eilės ir buvo sunku susigaudyti.**

Ar norėtum panašias užduotis atlikti dažniau? Kodėl?

- **Taip, nes tai kažkas naujo.**

Tiriamasis B. 3.

Ką reiškia klausytis?

- **Girdėti.**

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

- **Kai klausom tai išgristam, o kai tik girdim tai girdim.**

Ar svarbu gebėti klausytis?

- **Taip.**

Kaip dažnai mokydamasis naudoji klausymo gebėjimą?

- **Visada.**

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Jeronimas

– Duonos kąsnio neturiu, **nors ariu, ariu, ariu.**

Profesorius

– Man šiandakt kažkas langą iškūlė, tik įsivaizduokite, miegu ir babam baisus triukšmas, kai karštį mane iš lovos išspyrė. ....**neatsakė**

Gustavas

– O, aš prisiminiau, kad Vilniuje yra **tokia senovinė stiklo dirbtuvė .**

Gustavas

– Manoma, kad stiklo pūtimas išrastas labai seniai, prieš kokius **1300 metų.**

Jeronimas

– Sapne man kažkas patarė važiuoti į Vilnių, esą ant šio tilto **rasiu aukso puodą.**

Profesorius

– Jau 40 metų žmonės net į tą *Mėnulį neesą nuskridę*.

Gustavas

Vitražo – stiklinio paveikslo – lange kūrimo eiga:

- *N* Pagal kartone nupieštą paveikslą, parenkamas spalvotas stiklas, jis supjaustomas reikiamo dydžio gabalėliais.
- *N* Pirmiausia kuriamas vitražo projektas – nedideliame popieriaus lape nupiešiamas būsimo langas ir vaizdas.

Funtukas

– .....*neatsakė*. Ką darysi teks pajudėti ir nueiti pas kirpėją.

Gustavas

– Trakų pilį pradėjo statyti kunigaikštis Kęstutis, o pabaigė jo sūnus *Vytautas*.

Gustavas

Produktai, kurių reikia čeburekų įdarui:

1. *Faršo 250g.*
2. *Druskos.*
3. *Pipirų.*
4. *Kiaušinių.*

Ar tau ši laida patiko?

- **Taip.**

Kodėl? Parašyk bent tris argumentus.

- **Filmas man patiko todėl, kad per jį galima daug sužinoti. (daugiau argumentų nepateikė)**

Kaip manai ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

- **Manau, kad veikėjai yra netikri.**

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškink kodėl.

- **Aš manau, kad dauguma netikri. (nepaaiškino)**

Paaiškink, kaip supranti Gustavo žodžius „kai karštį mane iš lovos išspyrė“.

- **Supratau, kad Gustavas labai išsigando.**

Paaiškink, kas yra vitražas?

- **Vitražas yra dažytas stiklas.**

Ar sunku klausytis? Kodėl?

- **Taip.**

Ar esi atlikęs panašias užduotis su mokytoja anksčiau? Jei taip, kaip dažnai jas atlikdavai?

- **Ne.**

Gal esi panašias užduotis atlikęs namuose su tėvais?

- **Ne.**

Ar tau sunku buvo atlikti šią užduotį?

- **Taip.**

Su kokiais sunkumais susidūrei atlikdamas užduotį?

- **Buvo įdomiau žiūrėti negu klausytis.**

Ar norėtum panašias užduotis atlikti dažniau? Kodėl?

- **Taip, nes įdomiau žiūrėti, o ne skaityti.**

Tiriamasis B. 4.

Ką reiškia klausytis?

- ***Įsisavinti girdėtą informaciją.***

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo

- ***Girdėjimas yra kai naudoji ausis bet nieko naujo neįsisavini, bet kai klausaisi tai girdi, įsisavini ir sužinai.***

Ar svarbu gebėti klausytis?

- ***Jei neklausysi tai neįsiminsi.***

Kaip dažnai mokydamasis naudoji klausymo gebėjimą?

- ***Dažnai.***

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Jeronimas

– Duonos kąsnio neturiu, ***nors ariu, ariu, ariu.***

Profesorius

– Man šiąnakt kažkas langą iškūlė, tik įsivaizduokite, miegu ir babam baisus triukšmas, kai karštį mane iš lovos išspyrė. ....***neatsakė***

Gustavas

– O, aš prisiminiau, kad Vilniuje yra .....***neatsakė***

Gustavas

– Manoma, kad stiklo pūtimas išrastas labai seniai, prieš kokius ***300 metų.***

Jeronimas

– Sapne man kažkas patarė važiuoti į Vilnių, esą ant šio tilto .....***neatsakė***

Profesorius

– Jau 40 metų žmonės net į tą .....*neatsakė*

Gustavas

Vitražo – stiklinio paveikslo – lange kūrimo eiga:

- *N* Pagal kartone nupieštą paveikslą, parenkamas spalvotas stiklas, jis supjaustomas reikiamo dydžio gabalėliais.
- *N* Pirmiausia kuriamas vitražo projektas – nedideliame popieriaus lape nupiešiamas būsimas langas ir vaizdas.

Funtukas

– .....*neatsakė*. Ką darysi teks pajudėti ir nueiti pas kirpėją.

Gustavas

– Trakų pilį pradėjo statyti kunigaikštis Kęstutis, o pabaigė jo sūnus .....*neatsakė*.

Gustavas

Produktai, kurių reikia čeburekų įdarui:
neatsakė

Ar tau ši laida patiko?

- *Taip*

Kodėl? Parašyk bent tris argumentus.

- ***Man patiko stiklo gaminiai, pasakojimas apie Trakus, čeburėkai.***

Kaip manai ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

- ***Manau, kad veikėjai yra visi netikri.***

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškink kodėl.

- ***Pasakojami dalykai buvo netikri.***

Paaiškink, kaip supranti Gustavo žodžius „kai karštį mane iš lovos išspyrė“.

- ***Profesorius išsoko iš lovos, nes išsigando.***

Paaiškink, kas yra vitražas?

- ***Tai spalvotas stiklas, kuris būna pastatų languose.***

Ar sunku klausytis? Kodėl?

- ***Taip, nes reikia suprati, įsijausti.***

Ar esi atlikęs panašias užduotis su mokytoja anksčiau? Jei taip, kaip dažnai jas atlikdavai?

- ***Ne.***

Gal esi panašias užduotis atlikęs namuose su tėvais?

- ***Ne.***

Ar tau sunku buvo atlikti šią užduotį?

- ***Ne.***

Su kokiais sunkumais susidūrei atlikdamas užduotį?

- ***Man viskas buvo aiškiai.***

Ar norėtum panašias užduotis atlikti dažniau? Kodėl?

- ***Taip, buvo aišku, viską išgirdau.***

Tiriamasis B. 5.

Ką reiškia klausytis?

- *Nežinau.*

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

- *Girdėjimas tai kai girdi, bet negauni jokios informacijos, o klausai tai kai girdi ir įsimeni.*

Ar svarbu gebėti klausytis?

- *Svarbu, nes kai klausomės mokomės.*

Kaip dažnai mokydamasis naudoji klausymo gebėjimą?

- *Kai mokytoja sako kažką ir klausausi.*

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Jeronimas

– Duonos kąsnio neturiu, *nors ariu, ariu.*

Profesorius

– Man šiandakt kažkas langą iškūlė, tik įsivaizduokite, miegu ir babam baisus triukšmas, kai karštį mane iš lovos išspyrė. ....*neatsakė*

Gustavas

– O, aš prisiminiau, kad Vilniuje yra .....*neatsakė*

Gustavas

– Manoma, kad stiklo pūtimas išrastas labai seniai, prieš kokius .....*neatsakė*

Jeronimas

– Sapne man kažkas patarė važiuoti į Vilnių, esą ant šio tilto .....*neatsakė.*

Profesorius

– Jau 40 metų žmonės net į tą .....*neatsakė*

Gustavas

Vitražo – stiklinio paveikslė – lange kūrimo eiga:

- *N* Pagal kartone nupieštą paveikslą, parenkamas spalvotas stiklas, jis supjaustomas reikiamo dydžio gabalėliais.
- *N* Pirmiausia kuriamas vitražo projektas – nedideliame popieriaus lape nupiešiamas būsimo langas ir vaizdas.

Funtukas

– .....*neatsakė*. Ką darysi teks pajudėti ir nueiti pas kirpėją.

Gustavas

– Trakų pilį pradėjo statyti kunigaikštis Kęstutis, o pabaigė jo sūnus .....*neatsakė*.

Gustavas

Produktai, kurių reikia čeburekų įdarui:
neatsakė.

Ar tau ši laida patiko?

- **Taip.**

Kodėl? Parašyk bent tris argumentus.

- **Man filmas patiko, nes daug ko sužinojau. (daugiau argumentų nepateikė).**

Kaip manai ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

- **Veikėjai yra netikri.**

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškink kodėl.

- **Aš manau, kad dalykai ir veikėjai dauguma yra netikri. (nepaaiškino).**

Paaiškink, kaip supranti Gustavo žodžius „kai karštį mane iš lovos išspyrė?“.

Neatsakė.

Paaiškink, kas yra vitražas?

- **Vitražas yra toks specialus stiklas kuris būna bažnyčiose languose.**

Ar sunku klausytis? Kodėl?

- **Ne. (nepaaiškino).**

Ar esi atlikęs panašias užduotis su mokytoja anksčiau? Jei taip, kaip dažnai jas atlikdavai?

- **Ne.**

Gal esi panašias užduotis atlikęs namuose su tėvais?

- **Ne.**

Ar tau sunku buvo atlikti šią užduotį?

- **Taip.**

Su kokiais sunkumais susidūrei atlikdamas užduotį?

- **Greitai, neaiškiai kalbėjo.**

Ar norėtum panašias užduotis atlikti dažniau? Kodėl?

- **Geriau negu rašyti į sąsiuvinį.**

Tiriamasis M. 1.

Ką reiškia klausytis?

- *Įsiminti, suprasti ką girdėjai.*

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

- *Girdėjimas, nu su ausim, o kai klausaisi tai, na kažką įsimeni.*

Ar svarbu gebėti klausytis?

- *Taip, nes tada išmoksti naujų dalykų.*

Kaip dažnai mokydamasis naudoji klausymo gebėjimą?

- *Visada.*

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Jeronimas

– Duonos kąsnio neturiu, *nors ariu, ariu, ariu.*

Profesorius

– Man šiandakt kažkas langą iškūlė, tik įsivaizduokite, miegu ir babam baisus triukšmas, kai karštį mane iš lovos išspyrė. ....*neatsakė*

Gustavas

– O, aš prisiminiau, kad Vilniuje yra tokia *senovinė stiklo dirbtuvė* .

Gustavas

– Manoma, kad stiklo pūtimas išrastas labai seniai, prieš kokius *tris tūkstančius metų.*

Jeronimas

– Sapne man kažkas patarė važiuoti į Vilnių, esą ant šio tilto *rasiu pilną aukso puodą.*

Profesorius

– Jau 40 metų žmonės net į tą *Mėnulį nebuvo nuskridę*.

Gustavas

Vitražo – stiklinio paveikslo – lange kūrimo eiga:

- *N* Pagal kartone nupieštą paveikslą, parenkamas spalvotas stiklas, jis supjaustomas reikiamo dydžio gabalėliais.
- *N* Pirmiausia kuriamas vitražo projektas – nedideliame popieriaus lape nupiešiamas būsimas langas ir vaizdas.

Funtukas

– *Neatsakė*. Ką darysi teks pajudėti ir nueiti pas kirpėją.

Gustavas

– Trakų pilį pradėjo statyti kunigaikštis Kęstutis, o pabaigė jo sūnus **Vytautas**.

Gustavas

Produktai, kurių reikia čeburekų įdarui:

1. *250g kalakutienos faršo.*
2. *Druskos.*
3. *pipirių.*
4. *kiaušinio*
5. *pieno*

Ar tau ši laida patiko?

- **Taip**

Kodėl? Parašyk bent tris argumentus.

- **Man patiko nes daug galiu sužinoti, filmas juokingas, patiko funtukas.**

Kaip manai ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

- **Manau, kad veikėjai yra netikri.**

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškink kodėl.

- **Aš manau, kad dalykų iš tikro nebuvo. (nepaaiškino)**

Paaiškink, kaip supranti Gustavo žodžius „kai karštį mane iš lovos išspyrė?“.

- **Supratau, kad Gustavas išsigandęs iššoko iš lovos.**

Paaiškink, kas yra vitražas?

- **Vitražas yra spalvotas stiklas, kuris būna bažnyčiose.**

Ar sunku klausytis? Kodėl?

- **Taip. Nes reikia suprasti ką girdi.**

Ar esi atlikęs panašias užduotis su mokytoja anksčiau? Jei taip, kaip dažnai jas atlikdavai?

- **Ne.**

Gal esi panašias užduotis atlikęs namuose su tėvais?

- **Ne.**

Ar tau sunku buvo atlikti šią užduotį?

- **Taip, nes kalbėjo labai greitai, sunkiai supratau ką ten šneka.**

Su kokiais sunkumais susidūrei atlikdamas užduotį?

- **Ten kažkas triukšmavo tai sunku buvo išgirst, ką šneka ekrane.**

Ar norėtum panašias užduotis atlikti dažniau? Kodėl?

- **Taip, smagios užduotys.**

Tiriamasis M. 2.

Ką reiškia klausytis?

- *Norėti girdėti.*

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

Šypsosi ir nieko nesako.

Ar svarbu gebėti klausytis?

- *Taip.*

Kaip dažnai mokydamasis naudoji klausymo gebėjimą?

- *Nežinau.*

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Jeronimas

– Duonos kąsnio neturiu, *nors ariu, ariu, ariu.*

Profesorius

– Man šiandakt kažkas langą iškūlė, tik įsivaizduokite, miegu ir babam baisus triukšmas, kai karštį mane iš lovos išspyrė. ....*neatsakė*

Gustavas

– O, aš prisiminiau, kad Vilniuje yra tokia *senovinė stiklo dirbtuvė*.

Gustavas

– Manoma, kad stiklo pūtimas išrastas labai seniai, prieš *kokius tris tūkstančius metų.*

Jeronimas

– Sapne man kažkas patarė važiuoti į Vilnių, esą ant šio tilto *rasiu pilną aukso puodą.*

Profesorius

– Jau 40 metų žmonės net į tą *Mėnulį nebuvo nuskridę*.

Gustavas

Vitražo – stiklinio paveikslo – lange kūrimo eiga:

- *N* Pagal kartone nupieštą paveikslą, parenkamas spalvotas stiklas, jis supjaustomas reikiamo dydžio gabalėliais.
- *N* Pirmiausia kuriamas vitražo projektas – nedideliame popieriaus lape nupiešiamas būsimas langas ir vaizdas.

Funtukas

– ..... *neatsakė*. Ką darysi teks pajudėti ir nueiti pas kirpėją.

Gustavas

– Trakų pilį pradėjo statyti kunigaikštis Kęstutis, o pabaigė jo sūnus *Vytautas*.

Gustavas

Produktai, kurių reikia čeburekų įdarui:

1. *250g kalakutienos faršo.*
2. *Druska.*
3. *pipirai.*

Ar tau ši laida patiko?

- **Taip.**

Kodėl? Parašyk bent tris argumentus.

- **Nes labai nuobodu ir nespėjau atlikti užduočių.**

Kaip manai ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

- **Manau, kad veikėjai yra tikri, bent dalis.**

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškink kodėl.

- **Manau, kad vieni tikri ir buvo, o kiti ne. (nepaaiškino)**

Paaiškink, kaip supranti Gustavo žodžius „kai karštį mane iš lovos išspyrė?“.

- **Supratau, kad išsigando ir išbėgo iš lovos.**

Paaiškink, kas yra vitražas?

- **Vitražas yra gražus, spalvotas langas.**

Ar sunku klausytis? Kodėl?

- **Taip.**

Ar esi atlikęs panašias užduotis su mokytoja anksčiau? Jei taip, kaip dažnai jas atlikdavai?

- **Ne.**

Gal esi panašias užduotis atlikęs namuose su tėvais?

- **Ne.**

Ar tau sunku buvo atlikti šią užduotį?

- **Ne.**

Su kokiais sunkumais susidūrei atlikdamas užduotį?

- **Nežinau.**

Ar norėtum panašias užduotis atlikti dažniau? Kodėl?

- **Taip, nes lengva. (plačiau nepaaiškino)**

Tiriamasis M. 3.

Ką reiškia klausytis?

- *Išmokti kažką naujo iš girdėto dalyko.*

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

- *Girdėjimas tai kai neįsimename informacijos, o klausymas kai įsimename.*

Ar svarbu gebėti klausytis?

- *Taip nes tada geriau girdi.*

Kaip dažnai mokydamasis naudoji klausymo gebėjimą?

- *Visada.*

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Jeronimas

- Duonos kąsnio neturiu, *nors ariu, ariu, ariu.*

Profesorius

- Man šiandakt kažkas langą iškūlė, tik įsivaizduokite, miegu ir babam baisus triukšmas, kai karštį mane iš lovos išspyrė. ....*neatsakė*

Gustavas

- O, aš prisiminiau, kad Vilniuje yra *tokia senovinė stiklo dirbtuvė.*

Gustavas

- Manoma, kad stiklo pūtimas išrastas labai seniai, prieš kokius *tris šimtus tūkstančių metų.*

Jeronimas

- Sapne man kažkas patarė važiuoti į Vilnių, esą ant šio tilto .....*neatsakė.*

Profesorius

– Jau 40 metų žmonės net į tą *Mėnulį nebuvo nuskridę.*

Gustavas

Vitražo – stiklinio paveikslo – lange kūrimo eiga:

- **3** Pagal kartone nupieštą paveikslą, parenkamas spalvotas stiklas, jis supjaustomas reikiamo dydžio gabalėliais.
- **1** Pirmiausia kuriamas vitražo projektas – nedideliame popieriaus lape nupiešiamas būsimas langas ir vaizdas.
- **2** Tuomet tie gabalėliai montuojami, sujungiami specialiai pagamintomis švino

Funtukas

– *Ar tikrai?* Ką darysi teks pajudėti ir nueiti pas kirpėją.

Gustavas

– Trakų pilį pradėjo statyti kunigaikštis Kęstutis, o pabaigė jo sūnus *Vytautas.*

Gustavas

Produktai, kurių reikia čeburekų įdarui:

1. *Kalakutienos faršas.*
2. *Druskos.*
3. *Pipirų.*
4. *Kiaušiniu.*

Ar tau ši laida patiko?

– ***Taip.***

Kodėl? Parašyk bent tris argumentus.

– ***Nes nuobodu, greitai pasakoja.***

Kaip manai ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

– ***Manau, kad Gustavo Enciklopedijoje veikėjai yra netikri.***

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paašškink kodėl.

– ***Gustavo Enciklopedijoje dalykai buvo tikri. (nepaašškino).***

Paašškink, kaip supranti Gustavo žodžius „kai karštį mane iš lovos išspyrė?“.

– ***Aš suprantu, kad išsigando ir iškrito iš lovos.***

Paašškink, kas yra vitražas?

– ***Vitražas yra gražus, puoštas stiklas, dažnai būna bažnyčiose.***

Ar sunku klausytis? Kodėl?

– ***Taip. Nes reikia suprasti.***

Ar esi atlikęs panašias užduotis su mokytoja anksčiau? Jei taip, kaip dažnai jas atlikdavai?

– ***Ne.***

Gal esi panašias užduotis atlikęs namuose su tėvais?

– ***Ne.***

Ar tau sunku buvo atlikti šią užduotį?

– ***Taip.***

Su kokiais sunkumais susidūrei atlikdamas užduotį?

– ***Neaiškiai kalbėjo.***

Ar norėtum panašias užduotis atlikti dažniau? Kodėl?

– ***Taip, į sąsiuvinį nereikia rašyti.***

Tiriamasis M. 4.

Ką reiškia klausytis?

– *Girdėti žodžius*

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

– *Kai tik girdi tai apie tą dalyką negalvoji, o kai klausaisi tai tą dalyką įsisavini ir supranti.*

Ar svarbu gebėti klausytis?

– *Taip.*

Kaip dažnai mokydamasis naudoji klausymo gebėjimą?

– *Kai klausaisi tai naudoju.*

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Jeronimas

– Duonos kąsnio neturiu, *nors ariu, ariu, ariu.*

Profesorius

– Man šiandakt kažkas langą iškūlė, tik įsivaizduokite, miegu ir babam baisus triukšmas, kai karštį mane iš lovos išspyrė. ....*neatsakė*

Gustavas

– O, aš prisiminiau, kad Vilniuje yra *tokia senovinė stiklo dirbtuvė* .

Gustavas

– Manoma, kad stiklo pūtimas išrastas labai seniai, prieš kokius *tris šimtus tūkstančių metų*.

Jeronimas

– Sapne man kažkas patarė važiuoti į Vilnių, esą ant šio tilto .....*neatsakė*

Profesorius

– Jau 40 metų žmonės net į tą .....*neatsakė*

Gustavas

Vitražo – stiklinio paveikslo – lange kūrimo eiga:

- *N* Pagal kartone nupieštą paveikslą, parenkamas spalvotas stiklas, jis supjaustomas reikiamo dydžio gabalėliais.
- *N* Pirmiausia kuriamas vitražo projektas – nedideliame popieriaus lape nupiešiamas būsimas langas ir vaizdas.

Funtukas

– .....*neatsakė*. Ką darysi teks pajudėti ir nueiti pas kirpėją.

Gustavas

– Trakų pilį pradėjo statyti kunigaikštis Kęstutis, o pabaigė jo sūnus *Vytautas*.

Gustavas

Produktai, kurių reikia čeburekų įdarui:

1. *Kalakutienos.*
2. *Druskos.*
3. *pipirų.*
4. *kiaušinio.*

Ar tau ši laida patiko?

– *Ne.*

Kodėl? Parašyk bent tris argumentus

– *Nes nuobodus, labai greitai pasakojo ir nieko neišgirdau.*

Kaip manai ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

– *Manau, kad veikėjai yra netikri.*

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškinink kodėl.

– *Aš manau, kad buvo tikri dalykai. (nepaaiškininko)*

Paaiškinink, kaip supranti Gustavo žodžius „kai karštį mane iš lovos išspyrė?“.

– *Išsigando iš iššoko iš lovos.*

Paaiškinink, kas yra vitražas?

– *Vitražas yra gražus pagamintas stiklas, kuris būna bažnyčiose ir gražiuose pastatuose.*

Ar sunku klausytis? Kodėl?

– *Taip. (nepaaiškininko)*

Ar esi atlikęs panašias užduotis su mokytoja anksčiau? Jei taip, kaip dažnai jas atlikdavai?

– *Ne.*

Gal esi panašias užduotis atlikęs namuose su tėvais?

– *Ne.*

Ar tau sunku buvo atlikti šią užduotį?

– *Trupuči.*

Su kokiais sunkumais susidūrei atlikdamas užduotį?

– *Buvo sunku suprasti ką šneka.*

Ar norėtum panašias užduotis atlikti dažniau? Kodėl?

– *Taip, įdomiau nei kiekvieną dieną būna.*

Tiriamasis M. 5.

Ką reiškia klausytis?

– *Nežinau.*

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

– *Nieko neatsakė.*

Ar svarbu gebėti klausytis?

– *Taip.*

Kaip dažnai mokydamasis naudoji klausymo gebėjimą?

– *Dažnai, kai kas nors kalba.*

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Jeronimas

– Duonos kąsnio neturiu, *nors ariu, ariu, ariu.*

Profesorius

– Man šiandakt kažkas langą iškūlė, tik įsivaizduokite, miegu ir babam baisus triukšmas, kai karštį mane iš lovos išspyrė. ....*neatsakė*

Gustavas

– O, aš prisimini, kad Vilniuje yra *tokia senovinė stiklo dirbtuvė.*

Gustavas

– Manoma, kad stiklo pūtimas išrastas labai seniai, prieš kokius *tris šimtus tūkstančių metų.*

Jeronimas

– Sapne man kažkas patarė važiuoti į Vilnių, esą ant šio tilto .....*neatsakė*

Profesorius

– Jau 40 metų žmonės net į tą .....*neatsakė*

Gustavas

Vitražo – stiklinio paveikslo – lange kūrimo eiga:

- *N* Pagal kartone nupieštą paveikslą, parenkamas spalvotas stiklas, jis supjaustomas reikiamo dydžio gabalėliais.
- *N* Pirmiausia kuriamas vitražo projektas – nedideliame popieriaus lape nupiešiamas būsimas langas ir vaizdas.

Funtukas

– .....*neatsakė*. Ką darysi teks pajudėti ir nueiti pas kirpėją.

Gustavas

– Trakų pilį pradėjo statyti kunigaikštis Kęstutis, o pabaigė jo sūnus *Vytautas*.

Gustavas

Produktai, kurių reikia čeburekų įdarui:

1. *Kalakutienos*
2. *Druskos.*
3. *pipirų.*
4. *kiaušinio.*

Ar tau ši laida patiko?

– *Ne.*

Kodėl? Parašyk bent tris argumentus

– *Nes nuobodus, labai greitai pasakojo ir nieko neišgirdau.*

Kaip manai ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

– *Manau, kad kai kurie tikri, o kiti netikri.*

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškink kodėl.

– *Aš manau, kad dalykai yra tikri. (nepaaiškino)*

Paaiškink, kaip supranti Gustavo žodžius „kai karštį mane iš lovos išspyrė?“.

– *Aš suprantu, kad profesorius išsigando ir iššoko iš lovos*

Paaiškink, kas yra vitražas?

– *Vitražas yra gražus papuoštas stiklas, kuris būna bažnyčioje.*

Ar sunku klausytis? Kodėl?

– *Taip. (nepaaiškino).*

Ar esi atlikęs panašias užduotis su mokytoja anksčiau? Jei taip, kaip dažnai jas atlikdavai?

– *Ne.*

Gal esi panašias užduotis atlikęs namuose su tėvais?

– *Ne.*

Ar tau sunku buvo atlikti šią užduotį?

– *Taip.*

Su kokiais sunkumais susidūrei atlikdamas užduotį?

– *Trukdė kažkas, triukšmavo.*

Ar norėtum panašias užduotis atlikti dažniau? Kodėl?

– *Taip, nes naujos užduotys.*

Interviu klausimai po ugdomosios veiklos

Tiriamasis B. 1.

Ką reiškia klausytis?

- *Klausyti tai įsidėmėti ir pavyzdžiui užsirašyti ar pasilikti mintyse.*

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

- *Girdėti tai kai klausai, bet nieko neatsimeni, o klausymas, tai kai atsimeni.*

Ar svarbu gebėti klausytis? Kodėl?

- *Taip.*

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Rudasis Lokys

- Bet dabar ragana Klarisė man paskolino .....*stebuklingą skraidančią*.....
..... šluotą..

Medžiotojas Otokriugeris

- O kas gi ten? Kažkoks didelis .....*ir juodas*.....
paukštis. Jį tai aš tikrai sumedžiosiu...

Gustavas

- Skubu parengti reportažą apie Sniego žmogų .....*ateivių iš kitų planetų*..... ir daugelį kitų protu nesuvokiamų dalykų.

Medžiotojas Otokriugeris

- Skriskit, žąselės, ...*didelės*..... ir .....*mažos*.....

Ragana

- Ne, tu ne žąsinas, tu .....*grybas*..... *musmirė*..... neraliuota.

Nykštukas Benas

– .....**O**..... Jonas namo, o naktį jam .....**prisisapnavo**..... neva ežero dugne sėdi baisus .....**neatsakė**..... vandenį.

Profesorius

– Ale tu matai, kokia įdomi .....**paslaptinga** ....**mistinė**..... pasaka.

Gustavas

– Nyderlandai arba Olandija yra gėlių .....**vandens kanalų ir malūnų**.....

Gustavas

– Kai dar nebuvo telefono .....**radijo**.....**televizijos**....., malūno sparnų padėtis skleidavo informaciją ir padėdavo bendrauti toli vieniems nuo

Nykštukas Benas

– Kaimo žmonės tuos pasakojimus vadina tiesiog nutikimais .....**atsitikimais**... o tautosakininkai – .....**mitologinėmis sakmėmis**..... . Taip rašė profesorius Norbertas Vėlius.

Kokių prisimeni šmaikščių posakių, kuriuos vartojo Gustavas? Parašyk bent tris.

– **Skriskit, žąselės, didelės ir mažos, ką pasėsi tą ir pjausi. Ne, tu žąsinas, tu grybas, musmirė.**

Kaip manai ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

– **Aš manau, kad netikri.**

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškink kodėl.

– *Aš manau, kad pasakojimai yra netikri ir tikri. (nepaaiškino).*

Paaiškink, kaip supranti Raganos žodžius „koks velnias mano šluotos uodegon driokstelėjo?“.

– *Kas man trenkė?*

Paaiškink, kas yra rezervuaras?

– *Rezervuaras yra vandens saugykla.*

Kaip manai ar tau lengviau klausytis po to kai atlikai įvairesnių klausymo veiklų? Kodėl?

– *Taip, nes daugiau girdžiu dabar.*

Ar sunku mokytis klausytis naudojant skaitmenines technologijas?

– *Ne, lengviau nei skaityti.*

Ką pastebėjai po mūsų užsiėmimų?

– *Nieko.*

Ar jautei malonumą mokydamasis klausyti? Kaip tai paveikė tavo mokymąsi?

– *Taip, atidžiau klausysiu.*

Ar norėtum taip mokytis dažniau?

– *Taip.*

Kaip manai ar naudinga mokytis klausyti?

– *Taip, nes tada lengviau mokytis ir žinai daugiau.*

Ar savarankiškai bandysi atlikti panašias užduotis?

– *Savarankiškai ne.*

Tiriamasis B. 2.

Ką reiškia klausytis?

- *Kreipti dėmesį, o ne taip, kad per vieną pusę įėjo, per kitą išėjo.*

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

- *Girdėjimas tai kai per vieną ausį įeina per kitą išeina, o klausymas tai kai įsimeni.*

Ar svarbu gebėti klausytis?

- *Taip, nes taip atsimeni dalykus, pavyzdžiui per pamoką mokinys atsako į klausimą, o tu turi įsiminti atsakymą, kad kitą kartą žinotum.*

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Rudasis Lokys

- Bet dabar ragana Klarisė man paskolino .....*stebuklingą skraidančią*.....
..... šluotą..

Medžiotojas Otokriugeris

- O kas gi ten? Kažkoks didelis .....*ir juodas*.....
paukštis. Jį tai aš tikrai sumedžiosiu...

Gustavas

- Skubu parengti reportažą apie Sniego žmogų .....*ateivių iš kitų planetų*..... ir daugelį kitų protu nesuvokiamų dalykų.

Medžiotojas Otokriugeris

- Skriskit, žaselės, ...*didelės*..... ir .....*mažos*.....

Ragana

- Ne, tu ne žąsinas, tu .....*grybas*..... *musmirė*..... neraliuota.

Nykštukas Benas

– .....*Vardu*..... Jonas namo, o naktį jam .....*neatsakė*..... neva ežero dugne sėdi baisus .....*barzdotas*..... vandenys.

Profesorius

– Ale tu matai, kokia įdomi .....*paslaptinga* ....*mistinė*..... pasaka.

Gustavas

– Nyderlandai arba Olandija yra gėlių .....*vandens*
.....

Gustavas

– Kai dar nebuvo telefono .....*radijo*.....*ir*.....*televizijos*....., malūno sparnų padėtis skleidavo informaciją ir padėdavo bendrauti toli vieniems nuo

Nykštukas Benas

– Kaimo žmonės tuos pasakojimus vadina tiesiog nutikimais .....*atsitikimais*...
o tautosakininkai – .....*mitologinėmis sakmėmis*..... . Taip rašė profesorius Norbertas Vėlius.

Kokių prisimeni šmaikščių posakių, kuriuos vartojo Gustavas? Parašyk bent tris.

– *Ne, tu ne žsinas, tu grybas, musmirė neraliuota.*
Kaip manai ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

– ***Manau, kad netikri.***

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškink kodėl.

– ***Veikėjai netikri, nes raganos neegzistuoja, nykštukai irgi netikri, o medžiotojo ir meškos oda kompiuterinė.***

Paaiškink, kaip supranti Raganos žodžius „koks velnias mano šluotos uodegon driokstelėjo?“

– ***Kas ten buvo per trenksmas į mano šluotą?***

Paaiškink, kas yra rezervuaras?

– ***Didelė vandens talpykla.***

Kaip manai ar tau lengviau klausytis po to kai atlikai įvairesnių klausymo veiklų? Kodėl?

– ***Taip, nes daugiau veiklų darėme.***

Ar sunku mokytis klausytis naudojant skaitmenines technologijas?

– ***Nesunku, nes galima atsukti jei nori.***

Ką pastebėjai po mūsų užsiėmimų?

– ***Kad lengviau klausyti kai greitai šneka kažkas.***

Ar jautei malonumą mokydamasis klausyti? Kaip tai paveikė tavo mokymąsi?

– ***Malonumo tai nejaučiau, bet patiko labiau nei šiaip pamoka.***

Ar norėtum taip mokytis dažniau?

– ***Taip, geriau nei paprasta pamoka.***

Kaip manai ar naudinga mokytis klausyti?

– ***Reikia mokytis klausyti, kad ne šiaip girdėtum bet suprastum.***

Ar savarankiškai bandysi atlikti panašias užduotis?

– ***Ne, nenorėčiau.***

Ką reiškia klausytis?

- *Kai išklausai žmogų ir tai ką jis pasako, įsimeni.*

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

- *Girdėjimas tai kai pavyzdžiui eini pro parką ir girdi kažką šnekantis ir tau nesvarbu, o klausymas tai kai įsidėmi ką kiti žmonės kalba.*

Ar svarbu gebėti klausytis? Kodėl?

- *Taip, nes kiti tau gali sakyti svarbią informaciją ir kitaip jos negirdėsi.*

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Rudasis Lokys

- Bet dabar ragana Klarisė man paskolino .....*stebuklingą skraidančią*.....
..... šluotą..

Medžiotojas Otokriugeris

- O kas gi ten? Kažkoks didelis .....*ir rudas pukuotas*.....
..... paukštis. Jį tai aš tikrai sumedžiosiu...

Gustavas

- Skubu parengti reportažą apie Sniego žmogų .....*ateivius iš kitų planetų*..... ir daugelį kitų protu nesuvokiamų dalykų.

Medžiotojas Otokriugeris

- Skriskit, žaselės, ...*didelės*..... ir .....*mažos*.....

Ragana

- Ne, tu ne žąsinas, tu .....*grybas*.....,..... *musmirė*..... neraliuota.

Nykštukas Benas

– .....**Sugrižo**..... Jonas namo, o naktį jam .....**prisisapnavo**..... neva ežero dugne sėdi baisus .....**neatsakė**..... vandenį.

Profesorius

– Ale tu matai, kokia įdomi .....**paslaptina** ....., ...**mistinė**..... pasaka.

Gustavas

– Nyderlandai arba Olandija yra gėlių .....**vandens kanalų**
.....

Gustavas

– Kai dar nebuvo telefono .....**radijo**.....**televizijos**....., malūno sparnų padėtis skleidavo informaciją ir padėdavo bendrauti toli vieniems nuo

Nykštukas Benas

– Kaimo žmonės tuos pasakojimus vadina tiesiog nutikimais .....**atsitikimais**...
o tautosakininkai – .....**mitologinėmis sakmėmis**..... . Taip rašė profesorius Norbertas Vėlius.

Kokių prisimeni šmaikščių posakių, kuriuos vartojo Gustavas? Parašyk bent tris.

– **Ne, tu ne žsinas, tu grybas, musmirė neraliuota.**

Kaip manai ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

– **Aš manau, kad veikėjai Gustavo Enciklopedijoje yra netikri.**

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškink kodėl.

– **Ten yra medžiotojas, ragana, meška, nykštukas ir kiti netikri veikėjai. Bet dar ten apie malūnus pasakojo, kurie tikri.**

Paaškind, kaip supranti Raganos žodžius „koks velnias mano šluotos uodegon driokstelėjo?“.

– ***Kas mane palietė?***

Paaškind, kas yra rezervuaras?

– ***Rezervuaras yra ten kur yra daug vandens.***

Kaip manai ar tau lengviau klausytis po to kai atlikai įvairesnių klausymo veiklų? Kodėl?

– ***Taip, lengviau, nes jau būsiu daręs tokias užduotis.***

Ar sunku mokytis klausytis naudojant skaitmenines technologijas?

– ***Tas pats kaip ir visada.***

Ką pastebėjai po mūsų užsiėmimų?

– ***Lyg ir nežinau.***

Ar jautei malonumą mokydamasis klausyti? Kaip tai paveikė tavo mokymąsi?

– ***Taip, buvo įdomu ne tik klausyti ar skaityti, bet ir žiūrėti, taip aiškiau manau.***

Ar norėtum taip mokytis dažniau?

– ***Taip, būtų įdomiau.***

Kaip manai ar naudinga mokytis klausyti?

– ***Klausyti mokytis naudinga, nes jei nori išgirsti ir įsisavinti tai turi klausyti.***

Ar savarankiškai bandysi atlikti panašias užduotis?

– ***Ne, jei neužduos tai pats nesugalvočiau.***

Tiriamasis B. 4.

Ką reiškia klausytis?

- *Įsisavinti, girdėti informaciją.*

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

- *Girdėjimas yra kai girdi, bet tau visiškai nerūpi, o klausymas yra kai girdi ir įsisavini, kartais ne viską, bet svarbiausią informaciją.*

Ar svarbu gebėti klausytis?

- *Taip, nes jei nesiklausytum negirdėtum svarbių ir visų dalykų, darytum viską savaip, daug ko nemokėtum.*

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Rudasis Lokys

- Bet dabar ragana Klarisė man paskolino .....*stebuklingą nepaprastą*.....
..... šluotą..

Medžiotojas Otokriugeris

- O kas gi ten? Kažkoks didelis .....*rudas gauruotas*..... paukštis. Jį tai
aš tikrai sumedžiosiu...

Gustavas

- Skubu parengti reportažą apie Sniego žmogų .....*ateivius*..... ir
daugelį kitų protu nesuvokiamų dalykų.

Medžiotojas Otokriugeris

- Skriskit, žaselės, ...*didelės*..... ir .....*mažos*.....

Ragana

- Ne, tu ne žašinas, tu .....*grybas*..... *musmirė*..... neraliuota.

Nykštukas Benas

– .....**Vardu**..... Jonas namo, o naktį jam ..... **neatsakė**..... neva ežero dugne sėdi baisus .....**barzdotas**..... vandenys.

Profesorius

– Ale tu matai, kokia įdomi .....**paslaptinga** ....**mistinė**..... pasaka.

Gustavas

– Nyderlandai arba Olandija yra gėlių .....**vandens** **ir malūnų**.....

Gustavas

– Kai dar nebuvo telefono .....**radijos**,.....**televizijos**....., malūno sparnų padėtis skleidavo informaciją ir padėdavo bendrauti toli vieniems nuo

Nykštukas Benas

– Kaimo žmonės tuos pasakojimus vadina tiesiog nutikimais .....**atsitikimais**... o tautosakininkai – .....**mitologinėmis sakmėmis**..... . Taip rašė profesorius Norbertas Vėlius.

Kokių prisimeni šmaikščių posakių, kuriuos vartojo Gustavas? Parašyk bent tris.

– **Skriskit, žąselės, didelės ir mažos. Ne, tu ne žąsinas, tu grybas, musmirė.**

Kaip manai ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

– **Manau, kad netikri.**

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaškind kodėl.

– *Aš manau, kad netikri. (nepaaiškino).*

Paaiškink, kaip supranti Raganos žodžius „koks velnias mano šluotos uodegon driokstelėjo?“

– *Klausia kas į jo šluotą atsitrenkė.*

Paaiškink, kas yra rezervuaras?

– *Vandens saugykla.*

Kaip manai ar tau lengviau klausytis po to kai atlikai įvairesnių klausymo veiklų? Kodėl?

– *Manau taip, bus kažkiek lengviau. (nepaaiškino)*

Ar sunku mokytis klausytis naudojant skaitmenines technologijas?

– *Ne, lengviau nei skaityti ir rašyti į sąsiuvinį.*

Ką pastebėjai po mūsų užsiėmimų?

– *Kol kas nieko.*

Ar jautei malonumą mokydamasis klausyti? Kaip tai paveikė tavo mokymąsi?

– *Patiko žiūrėti įrašus, nežinau ar paveikė.*

Ar norėtum taip mokytis dažniau?

– *Taip.*

Kaip manai ar naudinga mokytis klausyti?

– *Taip.*

Ar savarankiškai bandysi atlikti panašias užduotis?

– *Ne, nebent užduota bus.*

Tiriamasis B. 5.

Ką reiškia klausytis?

- *Įsiminti, įsisavinti savo klausomą informaciją*

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

- *Girdėjimas tai kai girdi garsą bet nieko neįsimeni, o klausymas tai kai girdi ir gerai prisimeni*

Ar svarbu gebėti klausytis?

- *Taip, nes viską įsimeni*

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Rudasis Lokys

- Bet dabar ragana Klarisė man paskolino .....*stebuklingą skraidančią*.....
..... šluotą..

Medžiotojas Otokriugeris

- O kas gi ten? Kažkoks didelis .....*rudas gauruotas*.....
..... paukštis. Jį tai aš tikrai sumedžiosiu...

Gustavas

- Skubu parengti reportažą apie Sniego žmogų .....*ateivius iš kitų planetų*..... ir daugelį kitų protu nesuvokiamų dalykų.

Medžiotojas Otokriugeris

- Skriskit, žaselės, ...*didelės*..... ir .....*mažos*.....

Ragana

- Ne, tu ne žąsinas, tu .....*grybas*.....,..... *musmirė*..... neraliuota.

Nykštukas Benas

– .....**Kai grįžo**..... Jonas namo, o naktį jam ..... **neatsakė**..... neva ežero dugne sėdi baisus .....**neatsakė**..... vandenys.

Profesorius

– Ale tu matai, kokia įdomi .....**mistinė**..... pasaka.

Gustavas

– Nyderlandai arba Olandija yra gėlių .....**vandens kanalų ir vėjo malūnų**.....

Gustavas

– Kai dar nebuvo telefono .....**radijo**.....**ar**.....**televizijos**....., malūno sparnų padėtis skleidavo informaciją ir padėdavo bendrauti toli vieniems nuo

Nykštukas Benas

– Kaimo žmonės tuos pasakojimus vadina tiesiog nutikimais .....**atsitikimais**... o tautosakininkai – .....**mitologinėmis sakmėmis**..... . Taip rašė profesorius Norbertas Vėlius.

Kokių prisimeni šmaikščių posakių, kuriuos vartojo Gustavas? Parašyk bent tris.

– **Ką pasėsi tą ir pjausi. Ne, tu žąsinas, tu grybas, musmirė neraliuota.**

Kaip manau ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

– **Manau, kad netikri.**

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškink kodėl.

- *Aš manau, kad netikri. (nepaaiškino)*

Paaiškink, kaip supranti Raganos žodžius „koks velnias mano šluotos uodegon driokstelėjo?“.

- *Kas į mane atsitrenkė?*

Paaiškink, kas yra rezervuaras?

- *Didelė vandens talpykla.*

Kaip manai ar tau lengviau klausytis po to kai atlikai įvairesnių klausymo veiklų? Kodėl?

- *Manau taip, bus lengviau, žinosiu kaip daryti. (nepaaiškino)*

Ar sunku mokytis klausytis naudojant skaitmenines technologijas?

- *Kartais sunku, nes triukšmas būna kur nors.*

Ką pastebėjai po mūsų užsiėmimų?

- *Kad per pamokas filmus galima žiūrėti.*

Ar jautei malonumą mokydamasis klausyti? Kaip tai paveikė tavo mokymąsi?

- *Ne, nepatiko rašyti.*

Ar norėtum taip mokytis dažniau?

- *Nelabai.*

Kaip manai ar naudinga mokytis klausyti?

- *Klausyti mokytis reikia, nes jei moksli klausyti tai daugiau žiosi ir protingesnis būsi.*

Ar savarankiškai bandysi atlikti panašias užduotis?

- *Jeigu namų darbams tai ne, per pamoką tai daryčiau.*

Tiriamasis M. 1.

Ką reiškia klausytis?

- *Klausytis reiškia įsiminti tai ką tau sakė.*

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

- *Girdėjimas tai kai klausai ir tau nesvarbu, o klausymas kai klausai ir tau įdomu.*

Ar svarbu gebėti klausytis?

- *Taip, nes kitaip nežinosi svarbios informacijos ir sunku kalbėtis su kitu.*

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Rudasis Lokys

- Bet dabar ragana Klarisė man paskolino .....*stebuklingą skraidančią*.....
..... šluotą..

Medžiotojas Otokriugeris

- O kas gi ten? Kažkoks didelis .....*rudas gauruotas*.....
..... paukštis. Jį tai aš tikrai sumedžiosiu...

Gustavas

- Skubu parengti reportažą apie Sniego žmogų .....*ateivius*..... ir
daugelį kitų protu nesuvokiamų dalykų.

Medžiotojas Otokriugeris

- Skriskit, žaselės, ...*didelės*..... ir .....*mažos*.....

Ragana

- Ne, tu ne žašinas, tu .....*grybas*..... *musmirė*..... neraliuota.

Nykštukas Benas

– .....*valstietis*..... Jonas namo, o naktį jam ..... *neatsakė*..... neva ežero dugne sėdi baisus .....*neatsakė*..... vandenį.

Profesorius

– Ale tu matai, kokia įdomi .....*paslaptinga* ....*mistinė*..... pasaka.

Gustavas

– Nyderlandai arba Olandija yra gėlių .....*vandens kanalų ir malūnų*.....

Gustavas

– Kai dar nebuvo telefono .....*radijo*.....*televizijos*....., malūno sparnų padėtis skleidavo informaciją ir padėdavo bendrauti toli vieniems nuo

Nykštukas Benas

– Kaimo žmonės tuos pasakojimus vadina tiesiog nutikimais .....*atsitikimais*... o tautosakininkai – .....*mitologinėmis sakmėmis*..... . Taip rašė profesorius Norbertas Vėlius.

Kokių prisimeni šmaikščių posakių, kuriuos vartojo Gustavas? Parašyk bent tris.

– *Ne, tu žąsinas, tu grybas, musmirė neraliuota.*

Kaip manai ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

– *Manau, kad netikri.*

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškink kodėl.

– ***Dalis tikri, dalis ne, pavyzdžiui malūnai tikri, vandenys ne.***

Paaiškink, kaip supranti Raganos žodžius „koks velnias mano šluotos uodegon driokstelėjo?“.

– ***Kas mano šluotą prilietęs numetė?***

Paaiškink, kas yra rezervuaras?

– ***Vieta kur daug vandens, talpykla.***

Kaip manai ar tau lengviau klausytis po to kai atlikai įvairesnių klausymo veiklų? Kodėl?

– ***Turbūt taip. (nepaaiškino).***

Ar sunku mokytis klausytis naudojant skaitmenines technologijas?

– ***Ne.***

Ką pastebėjai po mūsų užsiėmimų?

– ***Kad galima ne vien skaityti mokantis.***

Ar jautei malonumą mokydamasis klausyti? Kaip tai paveikė tavo mokymąsi?

– ***Taip, patiko užduotis, neįprasta.***

Ar norėtum taip mokytis dažniau?

– ***Taip.***

Kaip manai ar naudinga mokytis klausyti?

– ***Taip, nes kai kas nors greitai kalba tai galėsi suprasti.***

Ar savarankiškai bandysi atlikti panašias užduotis?

– ***Ne, nebent užduos mokytoja.***

Tiriamasis M. 2.

Ką reiškia klausytis?

- *Reiškia klausytis ir įsiminti informaciją kurią tau sako.*

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

- *Girdi tai kai darai ką nori ir tik girdi, kad kažkas šneka, o klausai tada kai girdi ir supranti ką tau sako.*

Ar svarbu gebėti klausytis?

- *Taip, nes jei neklausai tai kitą kartą neprisimeni.*

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Rudasis Lokys

- Bet dabar ragana Klarisė man paskolino .....*stebuklingą skraidančią*.....
..... šluotą..

Medžiotojas Otokriugeris

- O kas gi ten? Kažkoks didelis .....*ir rudas gauruotas*.....
..... paukštis. Jį tai aš tikrai sumedžiosiu...

Gustavas

- Skubu parengti reportažą apie Sniego žmogų
.....*neatsakė*..... ir daugelį kitų protu nesuvokiamų dalykų.

Medžiotojas Otokriugeris

- Skriskit, žaselės, ...*didelės*..... ir .....*mažos*.....

Ragana

- Ne, tu ne žąsinas, tu .....*grybas*..... *musmirė*..... neraliuota.

Nykštukas Benas

– .....*Sugrįžo*..... Jonas namo, o naktį jam .....*susisapnavo*..... neva ežero dugne sėdi baisus .....*žalias*..... vandenys.

Profesorius

– Ale tu matai, kokia įdomi .....*paslaptinga* ....*mistinė*..... pasaka.

Gustavas

– Nyderlandai arba Olandija yra gėlių .....*vandens ir vėjo malūnų*.....

Gustavas

– Kai dar nebuvo telefono .....*radijo*.....*televizijos*....., malūno sparnų padėtis skleidavo informaciją ir padėdavo bendrauti toli vieniems nuo

Nykštukas Benas

– Kaimo žmonės tuos pasakojimus vadina tiesiog nutikimais .....*atsitikimais*... o tautosakininkai – .....*mitologinėmis sakmėmis*..... . Taip rašė profesorius Norbertas Vėlius.

Kokių prisimeni šmaikščių posakių, kuriuos vartojo Gustavas? Parašyk bent tris.

– *Ne, tu žąsinas, tu grybas, musmirė neraliuota.*

Kaip manau ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

– *Aš manau, kad jie netikri.*

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškink kodėl.

– *Vidutiniški, todėl, kad malūnai yra tikri, o veikėjai ne.*

Paaiškink, kaip supranti Raganos žodžius „koks velnias mano šluotos uodegon driokstelėjo?“.

– *Aš suprantu, kad šluotos uodega nulūžo, kai į ją šovė.*

Paaiškink, kas yra rezervuaras?

– *Rezervuaras yra vandens saugykla.*

Kaip manai ar tau lengviau klausytis po to kai atlikai įvairesnių klausymo veiklų? Kodėl?

– *Lengviau, nes daugiau klausėm ir potė bus lengviau tą patį daryti.*

Ar sunku mokytis klausytis naudojant skaitmenines technologijas?

– *Ne, lengva.*

Ką pastebėjai po mūsų užsiėmimų?

– *Kad galima mokytis įdomiu.*

Ar jautei malonumą mokydamasis klausyti? Kaip tai paveikė tavo mokymąsi?

– *Įdomiau buvo, tai taip. Nežinau.*

Ar norėtum taip mokytis dažniau?

– *Norėčiau.*

Kaip manai ar naudinga mokytis klausyti?

– *Taip.*

Ar savarankiškai bandysi atlikti panašias užduotis?

– *Gal ne.*

Tiriamasis M. 3.

Ką reiškia klausytis?

- *Kai įsisavini ką girdi atmintyje.*

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

- *Girdėjimas tai kai kažkas pavyzdžiui iš lauko šneka ir tau nesvarbu, o klausymas tai kai tau pavyzdžiui mokytoja kalba ir tu atsimeni.*

Ar svarbu gebėti klausytis? Kodėl?

- *Taip, jei nesiklausyte, tai negirdėtume visos informacijos.*

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Rudasis Lokys

- Bet dabar ragana Klarisė man paskolino .....*stebuklingą skraidančią*.....
..... šluotą..

Medžiotojas Otokriugeris

- O kas gi ten? Kažkoks didelis .....*rudas ir gauruotas*.....
..... paukštis. Jį tai aš tikrai sumedžiosiu...

Gustavas

- Skubu parengti reportažą apie Sniego žmogų
.....*ateivius*..... ir daugelį kitų protu nesuvokiamų dalykų.

Medžiotojas Otokriugeris

- Skriskit, žąselės, ...*didelės*..... ir .....*mažos*.....

Ragana

- Ne, tu ne žąsinas, tu .....*grybas*.....,..... *musmirė*..... neraliuota.

Nykštukas Benas

– .....*Sugrįžo*..... Jonas namo, o naktį jam .....*prisisapnavo*..... neva ežero dugne sėdi baisus .....*žalias*..... vandenys.

Profesorius

– Ale tu matai, kokia įdomi .....*paslaptinga* ....*mistinė*..... pasaka.

Gustavas

– Nyderlandai arba Olandija yra gėlių .....*vandens kanalų ir vandens malūnų*.....

Gustavas

– Kai dar nebuvo telefono .....*radijo*.....,.....*televizijos*....., malūno sparnų padėtis skleidavo informaciją ir padėdavo bendrauti toli vieniems nuo

Nykštukas Benas

– Kaimo žmonės tuos pasakojimus vadina tiesiog nutikimais .....*atsitikimais*... o tautosakininkai – .....*mitologinėmis sakmėmis*..... . Taip rašė profesorius Norbertas Vėlius.

Kokių prisimeni šmaikščių posakių, kuriuos vartojo Gustavas? Parašyk bent tris.

– *Skriskit, žąselės, didelės ir mažos. Ne, tu žąsinas, tu grybas, tu musmirė neraliuota.* Kaip manai ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

– *Veikėjai netikri.*

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškink kodėl.

– ***Pusiau, vieni tikri, kiti ne. (nepaaiškino)***

Paaiškink, kaip supranti Raganos žodžius „koks velnias mano šluotos uodegon driokstelėjo?“.

– ***Kad kažkas sulaužė jo šluotą, kai atsitrenkė ar metė kažką.***

Paaiškink, kas yra rezervuaras?

– ***Vandens saugykla.***

Kaip manai ar tau lengviau klausytis po to kai atlikai įvairesnių klausymo veiklų? Kodėl?

– ***Dar nežinau, bet manau bus lengviau. (nepaaiškino).***

Ar sunku mokytis klausytis naudojant skaitmenines technologijas?

– ***Nelengva, kai greitai šneka ir nespėju rašyti.***

Ką pastebėjai po mūsų užsiėmimų?

– ***Nežinau.***

Ar jautei malonumą mokydamasis klausyti? Kaip tai paveikė tavo mokymąsi?

– ***Taip, bus lengviau klausyti ir atsakyti į klausimus.***

Ar norėtum taip mokytis dažniau?

– ***Taip, bet ne visada.***

Kaip manai ar naudinga mokytis klausyti?

– ***Klausytis reikia mokytis, nes reikia mokėti klausyti, kad žinotum daug.***

Ar savarankiškai bandysi atlikti panašias užduotis?

– ***Ne, namų darbams tai nenorėčiau, nebent jei klasėje vietoje pamokos.***

Tiriamasis M. 4.

Ką reiškia klausytis?

- *Kai atsimeni ką klausei.*

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

- *Klausyti tai kai mokytoja kažką pasakoja ir kai supranti, kad tai tau naudinga ir įsimeni.*

Ar svarbu gebėti klausytis? Kodėl?

- *Taip. (nepaaiškino).*

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Rudasis Lokys

- Bet dabar ragana Klarisė man paskolino .....*stebuklingą skraidančią*.....
..... šluotą..

Medžiotojas Otokriugeris

- O kas gi ten? Kažkoks didelis .....*ir rudas ir gauruotas*.....
..... paukštis. Jį tai aš tikrai sumedžiosiu...

Gustavas

- Skubu parengti reportažą apie Sniego žmogų .....*ateivius iš kitų planetų*..... ir daugelį kitų protu nesuvokiamų dalykų.

Medžiotojas Otokriugeris

- Skriskit, žaselės, ...*didelės*..... ir .....*mažos*.....

Ragana

- Ne, tu ne žąsinas, tu .....*grybas*..... *musmirė*..... neraliuota.

Nykštukas Benas

– .....*sugrižo*..... Jonas namo, o naktį jam .....*prisisapnavo*..... neva ežero dugne sėdi baisus .....*žalias*..... vandenys.

Profesorius

– Ale tu matai, kokia įdomi .....*paslaptinga* ....*mistinė*..... pasaka.

Gustavas

– Nyderlandai arba Olandija yra gėlių .....*vandens kanalų ir malūnų*.....

Gustavas

– Kai dar nebuvo telefono .....*radijo*.....*ir*.....*televizijos*....., malūno sparnų padėtis skleidavo informaciją ir padėdavo bendrauti toli vieniems nuo

Nykštukas Benas

– Kaimo žmonės tuos pasakojimus vadina tiesiog nutikimais .....*atsitikimais*... o tautosakininkai – .....*mitologinėmis sakmėmis*..... . Taip rašė profesorius Norbertas Vėlius.

Kokių prisimeni šmaikščių posakių, kuriuos vartojo Gustavas? Parašyk bent tris.

– *Ne, tu žąsinas, tu grybas, musmirė neraliuota.*

Kaip manai ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

– *Manau, kad netikri.*

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškink kodėl.

– *Aš manau, kad dauguma nebuvo, bet malūnai buvo.*

Paaiškink, kaip supranti Raganos žodžius „koks velnias mano šluotos uodegon driokstelėjo?“.

– *Reiškia, kad klausia kas atsitrenkė į jį.*

Paaiškink, kas yra rezervuaras?

– *Rezervuaras yra vandens talpykla*

Kaip manai ar tau lengviau klausytis po to kai atlikai įvairesnių klausymo veiklų? Kodėl?

– *Turbūt bus lengviau, nes jau būsiu darius tokias užduotis.*

Ar sunku mokytis klausytis naudojant skaitmenines technologijas?

– *Nebuvo, lengviau nei tik klausytis.*

Ką pastebėjai po mūsų užsiėmimų?

– *Kad lengviau suprasti ką tau sako, kai ne tik girdi bet ir matai.*

Ar jautei malonumą mokydamasis klausyti? Kaip tai paveikė tavo mokymąsi?

– *Taip, patiko žiūrėti įrašus.*

Ar norėtum taip mokytis dažniau?

– *Taip.*

Kaip manai ar naudinga mokytis klausyti?

– *Manau, kad taip.*

Ar savarankiškai bandysi atlikti panašias užduotis?

– *Per pamoką jei darysime tai taip.*

Tiriamasis M. 5.

Ką reiškia klausytis?

- *Girdėti ir išlaikyti informaciją.*

Kuo skiriasi klausymas nuo girdėjimo?

- *Kai tik girdi bet tau neįdomu, tai ir girdi tik, o klausai kai įdomu.*

Ar svarbu gebėti klausytis? Kodėl?

- *Taip, nes kitaip negirdėsi kas svarbu ir daug ko nežinosi.*

Integruotos mokinių klausymo ir pasaulio pažinimo gebėjimų ugdymo užduotys

Klausydamas ir žiūrėdamas laidą „Gustavo enciklopedija“ užbaik sakinius.

Prieiga internete: http://www.lrt.lt/mediateka/laidos/G/1422/gustavo_enciklopedija 2013-10-13

Rudasis Lokys

- Bet dabar ragana Klarisė man paskolino .....*stebuklingą skraidančią*.....
..... šluotą..

Medžiotojas Otokriugeris

- O kas gi ten? Kažkoks didelis .....*rudas gauruotas*.....
..... paukštis. Jį tai aš tikrai sumedžiosiu...

Gustavas

- Skubu parengti reportažą apie Sniego žmogų .....*ateivius iš kitų planetų*..... ir daugelį kitų protu nesuvokiamų dalykų.

Medžiotojas Otokriugeris

- Skriskit, žąselės, ...*didelės*..... ir .....*mažos*.....

Ragana

- Ne, tu ne žąsinas, tu .....*grybas*..... *musmirė*..... neraliuota.

Nykštukas Benas

– .....**Grįžo**..... Jonas namo, o naktį jam ..... **neatsakė**..... neva ežero dugne sėdi baisus .....**neatsakė**..... vandenys.

Profesorius

– Ale tu matai, kokia įdomi ..... **mistinė**..... pasaka.

Gustavas

– Nyderlandai arba Olandija yra gėlių .....**vandens kanalų**.....
..... kraštas.

Gustavas

– Kai dar nebuvo telefono .....**radijo**.....**ir**.....**televizijos**.....,
malūno sparnų padėtis skleidavo informaciją ir padėdavo bendrauti toli vieniems nuo

Nykštukas Benas

– Kaimo žmonės tuos pasakojimus vadina tiesiog nutikimais .....**atsitikimais**...
o tautosakininkai – .....**mitologinėmis sakmėmis**..... . Taip rašė
profesorius Norbertas Vėlius.

Kokių prisimeni šmaikščių posakių, kuriuos vartojo Gustavas? Parašyk bent tris.

– **Ne, tu žąsinas, tu grybas, musmirė neraliuota.**

Kaip manai ar veikėjai „Gustavo enciklopedijoje“ yra tikri?

– **Veikėjai yra netikri.**

Ar „Gustavo enciklopedijoje“ pasakojami dalykai, kurie iš tikro buvo ar ne? Paaiškink kodėl.

- *Dalykai buvo, bet ne visi, pavyzdžiui malūnai buvo tikri, o nykštukai ne.*

Paaiškink, kaip supranti Raganos žodžius „koks velnias mano šluotos uodegon driokstelėjo?“.

- *Kas į mane atsitrenkė?*

Paaiškink, kas yra rezervuaras?

- *Didelė vandens saugykla.*

Kaip manai ar tau lengviau klausytis po to kai atlikai įvairesnių klausymo veiklų? Kodėl?

- *Na, negaliu pasakyti, reikėtų gal dar daugiau pabandyti.*

Ar sunku mokytis klausytis naudojant skaitmenines technologijas?

- *Ne, lengviau.*

Ką pastebėjai po mūsų užsiėmimų?

- *Gal lengviau išgirsti, kai žinai ko reikia klausyti.*

Ar jautei malonumą mokydamasis klausyti? Kaip tai paveikė tavo mokymąsi?

- *Įdomiau nei skaityti visą laiką, patiko dėl to.*

Ar norėtum taip mokytis dažniau?

- *Gal, manau būtų įdomiau.*

Kaip manai ar naudinga mokytis klausyti?

- *Taip.*

Ar savarankiškai bandysi atlikti panašias užduotis?

- *Jei mokytoja duos per pamoką, namuos pati tai ne.*

II SUSITIKIMO UŽDUOTIS

http://lietuviu5-6.mkp.emokykla.lt/lt/mo/mokymosi_veiklos/1_rinkinys/

SMP nurodyti mokymosi uždaviniai:

„Atidžiai klausysiuos tekstų apie lietuvių smulkiąją tautosaką ir juos suprasiu.

Aptarsiu girdėtų tekstų kalbą.

Apibūdinsiu veikėjus.

Atpažinsiu garsažodžius ir susiesiu juos su konkrečių gyvūnų ir paukščių veiksmiais.

Apibūdinsiu eilėraščio žmogų.

Įvardysiu pasakojimo veiksmo grandinės pagrindines dalis.“

SMP nurodyti patarimai mokiniui: „Mokymosi priemonė sudaro 3 skirtingų lygių tekstai ir kiekvieno jų 4 sąveikiosios užduotys. I lygyje – pažintinis tekstas apie smulkiąją tautosaką, parengtas pagal literatūros ir tautosakos tyrinėtoją L. Sauką, II lygyje – A. Vienuolio literatūrinio padavimo „Naglijo kalno lobiai“ ištrauka iš A. Vienuolio „Raštų“ 6 t., o III lygyje – Maironio eilėraštis „Pavasaris“ iš eilėraščių rinkinio „Pavasario balsai“. Ši mokymosi priemonė parankus mokant smulkiosios tautosakos. Pasirinkę I lygį, mokiniai turės galimybę išklaudyti pažintinį L. Saukos pasakojimą apie lietuvių smulkiąją tautosaką ir suprasti, įsiminti, kokie žodžiai ir posakiai vadinami šūksniais, gamtos garsų pamėgdžiojimais, patarlėmis ir priežodžiais, kokia jų kilmė. Klausydamiesi skaitomos ištraukos iš literatūrinio padavimo ir atlikdami II lygio užduotis, mokiniai mokysis įsiklausyti į prozos kalbos ritmą, intonacijas, įsivaizduos veikėjus, atpažins garsažodžius ir susies juos su konkrečių gyvūnų, paukščių veiksmiais, atpažins veiksmo grandinės dalis. Klausydamiesi skaitomo poetinio teksto ir atlikdami III lygio užduotis, mokiniai turės galimybę įsiklausyti į poetinės kalbos melodiją, kalbą, vaizduotėje išvysti meninius vaizdus ir susieti juos su smulkiosios tautosakos palikimu. Užduotys moko pajusti eilėraščio žmogaus nuotaikas, suprasti mintis.“ [\(http://lietuviu5-6.mkp.emokykla.lt/lt/mo/mokymosi_veiklos/1_rinkinys/scenario.34,position.10\)](http://lietuviu5-6.mkp.emokykla.lt/lt/mo/mokymosi_veiklos/1_rinkinys/scenario.34,position.10)

SMP pateikta užduotis: „Klausydamiesi pažintinių, meninių prozos bei poezijos tekstų ir atlikdami užduotis, mokysitės įsiminti svarbiausius dalykus apie lietuvių smulkiąją tautosaką. Atidžiai išklaudysite meninę kalbą parašytų tekstų, suprasite jų sąsajas su lietuvių smulkiąja tautosaka, aptarsite veikėjų veiksmus ir likimus. Mokysitės nagrinėti išgirstų tekstų kalbos, vaizdų ir prasmių meninę dermę.“

III SUSITIKIMO UŽDUOTIS

„Viber“

Užduoties metu mokiniai turi būti skirtingose patalpose. Pirmas mokinys skaito pateiktą jam tekstą. Paprašytas antrojo mokinio pakartoja sakinį, žodį, frazė ar paaiškina ko nesuprato. Antrasis mokinys turi atsakyti į duotus klausimus. Vėliau mokiniai pasikeičia vaidmenimis.

Tekstas: nesunku pažinti iš ilgo kaklo ir ryškių dėmių ant kūno. Patinų ūgis iki 5,5 m, sveria 800-1930 kg, patelių ūgis 4-4,5 m, svoris 550-1180 kg. Kailis gelsvai rudas su leopardiškomis dėmėmis. Kiekvieno individo kailio raštas unikalus. Abiejų lyčių žirafos turi ragelius, tačiau patinų didesni. Kaklas labai ilgas, kad gyvūnas galėtų pasiekti medžių lapiją. Kojos taip pat ilgos, priekinės 10 % ilgesnės už užpakalines. Dėl tokio kojų ilgumo žirafoms sunku pasilenkti prie žemės, todėl jos geria plačiai išsiskėtusios. Gali bėgti 55 km/h greičiu. Dėl savo neįprastos sandaros žirafos turi savitą kraujotakos sistemą. Gyvūno širdis sveria ~10 kg, o kad kraujas pasiektų smegenis būdingas dvigubai didesnis nei kitų didelių žinduolių kraujospūdis. Gyvena nedidelėmis ~12 individų grupėmis. Minta akacijų, miramedžių, viršūklių lapais ir vaisiais. Turi ilgą ir kietą liežuvį. Suaugusios žirafos natūralių priešų beveik neturi, į jas kartais kėsina liūtai, tačiau galingu kojos spyriu žirafa gali sulaužyti priešo kaulus. Jauniklius gali užpulti liūtai, hienos, hieniniai šunys. Gyvenimo trukmė laukinėje gamtoje 20-25 metai, nelaisvėje - iki 28 metų. Nėštumas trunka 400–460 dienų, paprastai gimsta vienas jauniklis, nors pasitaiko ir dvynukų.

Žirafa

Klausimai:

1. Koks patelių ūgis?
2. Kuo ypatingos žirafos kojos?
3. Kokiose grupėse gyvena žirafos?
4. Koks žirafos liežuvis?

IV SUSITIKIMO UŽDUOTIS

http://lietuviu5-6.mkp.emokykla.lt/lt/mo/mokymosi_veiklos/2_rinkinys1/scenario.34.position.1

SMP nurodyti mokymosi uždaviniai:

„Atidžiai klausysiuos tekstų apie lietuvių smulkiają tautosaką ir juos suprasiu.

Apibūdinsiu veikėjus.

Paaškinsiu pasakytas ir numanomas tekstų prasmes.

Įvardysiu pasakojimo veiksmo grandinės pagrindines dalis.

Atpažinsiu smulkiosios tautosakos žanrus.

Literatūriniam kūrinijame pastebėsiu įvairius tautosakos žanrus ir juos atpažinsiu.“

SMP nurodyti patarimai mokiniui: „Mokymosi objektą sudaro 3 skirtingų lygių tekstai ir kiekvieno jų 4 sąveikiosios užduotys. I lygyje – L. Saukos tekstas apie smulkiąją tautosaką iš lietuvių tautosakos vadovėlio aukštesniųjų klasių mokiniams, II lygyje – V. Krėvės literatūrinio padavimo „Užkeikta merga“ ištrauka iš knygos „Dainavos šalies senų žmonių padavimai“ , III lygyje – S. Nėries poemospasakos „Eglė žalčių karalienė“ ištrauka iš knygos „Poezija“ (Mokinio skaitiniai). Šis mokymosi objektas parankus mokant smulkiosios tautosakos ir einant kitas literatūros temas. Jo tekstai gali puikiai iliustruoti smulkiosios tautosakos pamokų medžiagą, stengiantis mokinius sudominti ir jiems parodyti, kaip tautosaka naudojama rašytojų kūryboje. Tekstai ir užduotys pravers kalbant apie žodžio svarbą ir jo galią, senuosius lietuvių tikėjimus, atskleidžiant mūsų tautos žmonių vertybines nuostatas, pasaulėvoką. Pasirinkę I lygį, mokiniai išklausys pažintinį L. Saukos pasakojimą apie lietuvių smulkiąją tautosaką, bus mokomi suprasti ir įsiminti informaciją apie nepaprastų ženklų, žodžių reikšmę senovės ir dabarties žmonių gyvenime, apie smulkiosios tautosakos žanrus – keiksmus ir prakeiksmus. Klausydamiesi skaitomos ištraukos iš literatūrinio padavimo ir atlikdami II lygio užduotis, mokiniai mokysis įsiklausyti į meninę kalbą, įsidėmėti pasakotojo ir veikėjų žodžius, susieti juos su smulkiosios tautosakos žanrais, nustatyti pasakojimo veiksmo grandinės dalis. Klausydamiesi skaitomo poetinio teksto ir atlikdami III lygio užduotis, mokiniai mokysis įsiklausyti į poetinės kalbos melodiją, kalbą, vaizduotėje išvysti meninius vaizdus, pajusti eilėraščio žmogaus nuotaikas, suprasti mintis, atrasti sąsajas su lietuvių smulkiąja tautosaka, sakmėmis ir lietuvių liaudies pasakomis. Prieš klausantis tekstų, mokiniams vertėtų paaiškinti, kaip geriausia dirbti, priminti, kad pirmiausia atidžiai perskaitytų užduotį ir įsimintų nuorodas. Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad, klausydamiesi teksto, jie turi stengtis suprasti, apie ką kalbama, įsiminti, kas svarbaus pasakoma apie lietuvių smulkiosios tautosakos žanrus, pajusti skaitomo teksto nuotaiką ir įsivaizduoti, kokie meniniai vaizdai atskleidžiami, įsiminti, kokie vaizdingi žodžiai vartojami.“

(http://lietuvius-6.mkp.emokykla.lt/lt/mo/mokymosi_veiklos/1_rinkinys/scenario.34,position.10)

SMP pateikta užduotis: „Klausydamiesi pažintinių ir meninių prozos bei poezijos kūrinių ištraukų, mokysitės atidžiai klausyti ir atlikti teksto suvokimo užduotis, suprasite šių kūrinių sąsajas su lietuvių smulkiąja tautosaka, aptarsite veikėjų veiksmus ir likimus, nagrinėsite išgirstų tekstų kalbos, vaizdų ir prasių meninę dermę, mokysitės nusakyti temą, problemą ir pagrindinę mintį.“

V SUSITIKIMO UŽDUOTIS

<http://play.tv3.lt/programos/tv3-zinios/834004?autostart=true>

Užduotis mokiniui: paklausius reportažą apie Atvelykio šventę, atsakyk į klausimus edmodo grupėje.

1. Kada švenčiamas Atvelykis?
2. Kokia šventė yra Atvelykis?
3. Kas daugiau žino apie Atvelykį suaugusieji ar vaikai?
4. Trumpai aprašyk Atvelykio tradicijas.
5. Papasakok savo Atvelykio patirtis.

VI SUSITIKIMO UŽDUOTIS

Filmo ištrauka internete:

http://www.youtube.com/watch?v=4H_pK9CauGA

Pamokos tikslas – lavinti klausymo ir suvokimo gebėjimus, atliekant klausymo užduotis
Turinys:

1. Klausymo ir suvokimo užduotis

1. 1. Klausymo ir suvokimo užduoties atsakymai bei vertinimas pagal supratimo lygius

2. Trys mokinių įsivertinimo būdai

2. 1. spalvotų lapelių traukimas
  2. 1. 1. galimi spalvotų lapelių traukimo rezultatai
  2. 2. mokinių diskusija įsivertinant (refleksija)
2. 2. 1. laukiamo atsakymo diskusijoje variantai pagal supratimo lygį
  2. 3. klausimai refleksijai

3. Klausymo ir suvokimo užduoties vertinimo kriterijai (pagal užduoties atlikimo ir supratimo lygį)

Klausymo užduočiai naudojama medžiaga:

Ištrauka
iš režisieriaus Arūno Žebriūno kino filmo
„Mažasis princas“ (1966)
pagal Antuano de Sent Egziuperi (Antoine de Saint-Exupéry)
novelę „Mažasis princas“
(scenarijaus autorius Arūnas Žebriūnas, operatorius Aleksandras Digimas)

Mažojo princo dialogai su Karaliumi ir Tuščiagarbiu

Prieš pradėdant klausyti teksto, rekomenduojama perskaityti užduotis. Tekstas klausomas du kartus.

I. Atsakykite į klausimą. Kodėl Mažasis princas negali susilaikyti nežiovaudamas?

----- 1 taškas

II. Pažymėkite teisingą atsakymą. Koks buvo pirmasis Mažojo princo klausimas Karaliui:

- A. Ar galima man žiovauti?
- B. Ar galima man atsisėsti?
- C. Jūsų didenybe, kam jūs viešpataujate?

1 taškas

III. Sudėliokite Karaliaus įsakymus eilės tvarka (keturi pateikti atsakymai neteisingi):

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

7. _____

8. _____

sėsk, įsakau tau / įsakau žiovauti / teisk pats save / įsakau tau mane paklausti / įsakau tarpais žiovauti, o tarpais... / įsakau saulei nusileisti / skiriu tave ambasadoriumi / skiriu tave teisingumo ministru / draudžiu žiovauti / įsakau tau išnykti / niekur nekeliauk / pliaukštėlk delnus vieną į kitą.

8 taškai

IV. Atsakykite į klausimą. Kada Karalius įsakys saulei nusileisti?

-----1 taškas

V. Pažymėkite teisingą atsakymą. Pasak karaliaus, tas, kuris sugeba dorai save teisti, yra:

A. Teisingumo ministras

B. Karalius

C. Išminčius

1 taškas

VII. Pažymėkite teisingą atsakymą. Ko Tuščiagarbis prašo Mažojo princo?

A. Jį garbinti

B. Nukelti skrybėlę

C. Pasilikti

1 taškas

VI SUSITIKIMO UŽDUOTIS

http://lietuviu5-6.mkp.emokykla.lt/lt/mo/mokymosi_veiklos/1_rinkinys17/,scenario.43,position.12

SMP nurodyti mokymosi uždaviniai:

„Mokėsiu apibūdinti veikėjus.

Suprasiu vaizdų perkeltines reikšmes.

Atpažinsiu frazeologizmus, epitetus, vaizdingus veiksmažodžius, palyginimus.

Literatūrinę pasaką lyginsiu su liaudies pasaka.

Skirsiu temą ir pagrindinę mintį.“

SMP nurodyti patarimai mokiniui: „Mokymosi objektą 3 skirtingo pobūdžio tekstai ir 4 sąveikiosios užduotys kiekvienam tekstui. I lygyje – Antuano de Sent-Egziuperi apysakos-pasakos „Mažasis princas“ ištrauka, II lygyje – ištrauka iš Marselio Mižo biografinės knygos apie A. de Sent-Egziuperi, III lygyje – Justeino Gorderio apysakos-pasakos „Ei! Ar čia yra kas nors?“ ištrauka. Šiuo mokymosi objektu galima pasinaudoti supažindinant mokinius su literatūrinės pasakos žanru, lyginant jas su liaudies pasakomis. Ištrauka iš M. Mižo knygos ir užduotys pravers sudominant A. de Sent-Egziuperi knyga „Mažasis princas“ ir supažindinant su jos autoriumi. Pateikiamuose tekstuose

išsakomos amžinosios žmogiškosios vertybės, į pasaulį ir žmogų žvelgiama filosofiškai, todėl paranku integruoti su doriniu ugdymu, ugdyti vidinį mokinių pasaulį.“

„Išklausę tekstus, mokysitės apibūdinti veikėjus, veiksmo vietą, skirti temą ir pagrindinę mintį. Atlikę užduotis, suprasite tiesiogines ir perkeltines vaizdų reikšmes, atpažinsite, kurie įvykiai tikri, o kurie pramanyti, atskirsite grožinę literatūrą nuo dalykinės.“

„Stebėjimų dienoraštis“

Data	Vykdyta veikla	Stebėjimo apibendrinimas
04-03	I-asis interviu	<p>M1 į susitikimą atėjo nuotaikingai. Pasirengusi darbui. Duodama interviu matėsi, kad šiek tiek jaudinasi, Tačiau jokių nesklandumų nekilo. Interviu metu stengėsi, tačiau daug dalykų neišgirdo ir nebuvo linkusi aiškinti savo apmąstymais.</p> <p>M2, Mokinė prieš interviu daug kalbėjo, bet tik pradėjus interviu veiklą stengėsi atsakinėti kuo trumpiau.</p> <p>B1, labai tyliai užėmė savo vietą ir nekantriai laukė pradžios. Prasidėjus interviu mokinys stengėsi atsakyti į klausimus, bet ne visada jam pavykdavo.</p> <p>B2, berniukas, kaip viesulas įsiveržė atsakinėjo į klausimus, bet skundėsi, kad negirdėjo. Į sutartą vietą, greit atsisėdo ir laukė mūsų užsiėmimo pradžios. Interviu metu, mokinys negalėjo nustigti vietoje, sukinėjosi kėdėje. Atsakinėjo paprastai.</p> <p>B3, mokinys iš karto pradėjo kalbinti, bet tik atėjus interviu metui, mokinys nurimo ir susikaupė. Matėsi jo veide nesėkmės baimė.</p>
04-04	I-asis interviu	<p>M3, mokinė labai nedrąsiai atėjo. Pradėjus interviu jai buvo sunku įsijausti. Ji stengėsi atsakinėti, kuo geriau.</p> <p>M4, mokinė interviu metu vis skundėsi, kad suku atlikti užduotį, Bet vis tiek ją atlikinėjo. Nebuvo linkusi atsakinėti pilnai į klausimus.</p> <p>M5, mergaitė viso interviu metu šypsojosi, nors matėsi, kad jai sunkios užduotys, bet ji to nenorėjo parodyti. Atsakinėjo trumpais atsakymais.</p> <p>B4, buvo tylus ir ramus. Interviu metu jam nesisekė, bet mokinys dėl to nepergyveno. Atsakinėjo konkrečiais atsakymais nesigilindamas į k paaiškinimus.</p> <p>B5, linksmi nusiteikęs berniukas. Jau interviu metu pasimatė, kad jam sunkiai sekasi išgirsti informaciją. Atsakymai buvo trumpi, be paaiškinimų.</p>
04-06	Supažindinimas su klausymo samprata Skaitmeninės klausymo užduotys emokykla.lt	<p>M1, mokinė mėgindama įeiti į emokykla.lt užduotis labai susidomėjusi rinko URL kodą. Mokinė lengvai valdė programėlę.</p> <p>M2, programą atidarinėjo su nepasitikėjimu, bet gana lengvai pavyko.</p> <p>B1, stengėsi kuo tiksliau suvesti URL kodą, buvo keblumų, įrenginys nepalaikė programos. Išsprendus problemas mokinys atlikdamas užduotis labiau įsijautė į programos valdymą negu į užduoties atlikimą.</p> <p>B2, buvo nekantrus suvedant URL, labai reiškė nepasitenkinimą. Tačiau atsidarius programą, ją valdė su pasitenkinimu ir labai lengvai.</p> <p>B3 stengėsi tiksliai įvesti URL kodą, labai ilgai užtruko. Užduotys patiko, nes buvo lengvesnės negu tikėjosi.</p>
04-07	Supažindinimas su klausymo samprata Skaitmeninės klausymo užduotys emokykla.lt	<p>M3, Emokykla.lt programa užduoties vykdymui prašė įdiegti papildinius, bet pakankamai greitai įsisavino valdymo principus.</p> <p>M4, mokinė ilgai įvedinėjo kodą, buvo sunku suprasti ką kalbą.</p> <p>M5, lengvai rado programą.</p> <p>B4, apsilankius Emokykla.lt tinklapyje įrenginys nepalaikė programos išsprendus technines problemas, mokinys greitai atiko užduotis. Jose lengvai orientavosi.</p>

		B5, mokinys labiau įsijautė į programos valdymą nei į atliekamą užduotį. Dėl šios priežasties nemažai klydo atlikdamas užduotis.
04-17	Informacijos dalinimosi užduotis naudojantis skaitmeninėmis technologijomis	M1, klausantis teksto išgirdo ne visą pateiktą informaciją. Nebuvo linkus pasitikslinti informacija, kuri buvo neaiški. M2, informaciją sunkiai suprato vis prašydavo patikslinti ar pakartoti. B1, susikoncentravo į skaitmenines technologijas labiau, negu į pačią pateiktą užduotį. Sugražinus mokinį prie užduoties stengėsi ją greit atlikti į tikslumą nekreipdamas dėmesio. B2, nesugebėjo klausytis informacijos dėl to kad nenustygo vietoje. Užduotį sunkei sekėsi atlikti. B3, pakankamai išsamiai stengėsi gauti informaciją. Dėl kiekvieno neaiškumo pasitikslindavo.
04-18	Informacijos dalinimosi užduotis naudojantis skaitmeninėmis technologijomis	M3 užduotį atlikinėjo nedrąsiai bet gana tiksliai. Daug neklausinėjo. Užduotį pavyko atlikti neblogai. M4, sunkiai sekėsi įsiklausyti ir pasitikslinti nesuprantamus dalykus. M5, informaciją sudėtingai sekėsi suprasti. Kelis kartus prašė patikslinti. B4 nepilnai suprato informaciją, bet dėl to nesijaudino. Užduotis vis tiek stengėsi atlikti. B5 sunkiai sekėsi išklausti informaciją ir ją suprasti. Užduotį atliko silpnai.
04-20	Skaitmeninės klausymo užduotys	M1 išklaudyta informacija buvo suprasta patikslinus kai kurias detales. Po patikslinimo užduotis buvo atliktos be klaidų. M2 tekstas suprastas lengvai, kelis kartus klausėsi, kad galėtų atlikti užduotis. B1 tekstą klausė du kartus. Sudėtingiau buvo pateikti tekstą suprantamai, B2 informaciją suprato pakartotinai klausius tekstą kelis kartus. Tada užduotis atliko beveik be klaidų. B3 tekstą reikėjo pakartotinai klausytis, sėkmingam užduočių atlikimui.
04-21	Skaitmeninės klausymo užduotys	M3, teksto klausėsi tris kartus, vėliau užduotis su įsitraukimu atliko labai greitai. M4, tekstą pateikę drąsiai užtikrintai išklaudyta tekstą suprato lengvai M5, buvo nusiteikusi linksmi užduotį atliko greitai be suklydimų. B4, tekstą išklausė tik vieną kartą ir atlikinėjant užduotis jei prireikė grįžti prie garso įrašo informacijos patikslinimui tik kartą. B5 teksto supratimui jis buvo klausomas pakartotinai tris kartus. Užduotis atliko tik su viena klaida.
04-24	Informacijos išskyrimo užduotis iš garso takelio	M1 mergaitė kelis kartus atsuko įrašą, kad pasitikslintų. Užduotį atliko be klaidų. M2 užteko vieną kartą perklausyti įrašą, mokinė žymėjosi klausymo veiklos metu. B1 berniukas kelis kartus sustabdė įrašą kad įsidėmėtų reikiamą informaciją ir pasižymėtų ją. Užduotis atliko be klaidų. B2 Reikėjo kelis kartus išklausti tekstą, užduotis vykdė su nedideliu kiekiu klaidų. Klausytos informacijos nesižymėjo. B3 Užduotis pasirodė lengva ir įdomi. Klausėsi ir žymėjosi informaciją vieną kartą. Prisiminimui jam prireikė atsukti tekstą vieną kartą.
04-25	Informacijos išskyrimo užduotis iš garso takelio	M3 Klausėsi su susidomėjimu, tačiau buvo susikrimsi, kad greitai kalbėjo. M4 Teigė, kad lengva viską išgirsti, užduotis patiko.

		<p>M5 mergaitė įdėmiai klausėsi reikiamos informacijos, teigė, kad vietomis sunku jai suprasti ką sako.</p> <p>B4 kelis kartus perklausė informaciją,</p> <p>B5 daugiau nei kelis kartus atrinko informaciją</p>
04-27	Informacijos išskyrimo užduotis iš vaizdo medžiagos	<p>M1 vaizdo medžiagos peržiūra kelis kartus padėjo greičiau atrinkti reikiamą informaciją, užduotis atliko lengvai.</p> <p>M2 greitai atrinkta informacija suformuluoti tinkami klausimai informacijos patikslinimui. Užduotis atliko motyvuotai.</p> <p>B1 įdėmiai peržiūrėta medžiaga ir su susidomėjimu. Pateikus klausimus sakė, kad užduotys lengvos.</p> <p>B2 Patiko atlikti užduotį, teigė, kad buvo lengvos.</p> <p>B3 įdėmiai peržiūrėjo filmą, pasižymėjo reikiamą informaciją. Teigė, kad užduotys lengvos.</p>
04-28	Informacijos išskyrimo užduotis iš vaizdo medžiagos	<p>M3 susidomėjusi atliko užduotis, buvo motyvuota ir viską žymėjosi.</p> <p>M4 Įdėmiai klausėsi ir žymėjosi informaciją. Užduotį teigė buvo sunkoka atlikti.</p> <p>M5 Atidžiai atlikinėjo užduotį, pastebėjo po užduočių atlikimo, kad jai dar sunku buvo suprasti ką sako dėl greito kalbėjimo.</p> <p>B4 Susidomėjo labiau vaizdu nei klausomąją informaciją.</p> <p>B5 daug dėmesio skyrė vaizdai, bandė klausydamasis žymėtis informaciją.</p>
05-03	Skaitmeninės klausymo užduotys	<p>M1 Užduotys atliekamos greičiau ir kokybiškiau nei buvusiuosius kartus.</p> <p>M2 Pastebima, kad greičiau supranta sakoma informaciją. Todėl geriau atlieka užduotis.</p> <p>B1 Labai greitai ir motyvuotai atlikinėjo užduotis. Teksto klausėsi du kartus.</p> <p>B2 Užduotis atliko greitai, vis dar teko atsisukti garso įrašą informacijos patikslinimui.</p> <p>B3 Greitai atliko užduotis be klaidų. Prieš klausydamas įrašo persiskaitė užduotis. Klausydamas žymėjosi ką turi prisiminti.</p>
05-02	Skaitmeninės klausymo užduotys	<p>M3 Įrašo klausėsi tris kartus. Užduotyse neklydo.</p> <p>M4 Užduotys atliekamos greičiau ir kokybiškiau nei buvusiuosius kartus.</p> <p>M5 Įrašo klausėsi du kartus ir žymėjosi. Atliko užduotis be klaidų.</p> <p>B4 Įrašo klausėsi du kartus, užduotyse dar klydo.</p> <p>B5 Įrašo klausėsi du kartus, prireikus atliekant užduotis atsisukdavo reikiamą garso įrašo vietą ir pasitikslindavo informaciją.</p>
05-04	II-asis interviu	<p>M1 į susitikimą atėjo pasirengusi darbui. Duodama interviu matėsi, kad nesijaudina. Nesklandumų nekilo. Interviu metu stengėsi, tačiau atsakymus pateikdavo kuo trumpesnius. Reikiamą informaciją pasižymėdavo.</p> <p>M2, Interviu davė nuotaikingai ir užduotis atliko motyvuotai. Reikiamą informaciją pasižymėdavo.</p> <p>B1, Prasidėjus interviu mokinys stengėsi atsakyti į klausimus, buvo geros nuotaikos. Reikiamą informaciją pasižymėdavo. Atsakinėjo trumpais žodžiais.</p> <p>B2, mokinys atėjo nusiteikęs darbui. Interviu metu, mokinys stengėsi susikoncentruoti ir pasižymėti visą reikiamą informaciją.</p> <p>B3, Atėjo į susitikimą labai rimtas. Atlikdamas užduotį stengėsi žymėtis. Interviu metu atsakinėjo trumpai.</p>
05-05	II-asis interviu	<p>M3, Interviu metu buvo linksma, bet kalbėjo labai trumpais sakiniais ar žodžiais. Užduoties metu informaciją žymėjosi. Atlikinėjo labai atidžiai.</p>

		<p>M4 Užduotį atlikinėjo labai lengvai. Informaciją žymėjosi. Nebuvo linkusi atsakinėti pilnai į klausimus.</p> <p>M5 mokinė atėjo su šypsena. Užduotis atliko lengvai. Informaciją žymėjosi. Interviu metu atsakinėjo trumpais sakiniais.</p> <p>B4 Užduotį atliko lengvai, informaciją žymėjosi. Interviu metu į visus klausimus skirtus testui atsakė gerai.</p> <p>B5 Užduoties metu žymėjosi informaciją, tad interviu jam buvo malonus ir lengvas. Jis buvo gerai nusiteikęs.</p>
--	--	---